

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

**ŚRÓDROCZNY SKRÓCONY SKONSOLIDOWANY
RAPORT FINANSOWY
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY
DNIA 30 CZERWCA 2017 ROKU WRAZ Z
RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

Warszawa, wrzesień 2017 roku

Spis treści

I. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	5
Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	5
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	9
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. i Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.	11
2. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym.....	16
3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego	17
4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	21
5. Ważniejsze oszacowania i oceny	21
6. Zarządzanie ryzykiem	22
7. Wynik z tytułu odsetek	49
8. Wynik z tytułu opłat i prowizji	50
9. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	51
10. Ogólne koszty administracyjne	51
11. Podatek dochodowy	52
12. Zysk/Strata przypadający na jedną akcję	52
13. Należności od innych banków.....	53
14. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	53
15. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	53
16. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	56
17. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	58
18. Zobowiązania wobec klientów	59
19. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych.....	60
20. Kapitał podstawowy	61
21. Płatności na bazie akcji	62
22. Aktywa i zobowiązania warunkowe	64
23. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	65
24. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	67
25. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej	69
26. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	72
27. Transakcje z podmiotami powiązanymi	77

28. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ	78
29. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny	78
30. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje.....	79
31. Istotne zdarzenia następujące po zakończeniu pierwszego półrocza 2017 roku, które nie zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym	79
32. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu pierwszego półrocza 2017 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności	81
II. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku	83
Śródroczny rachunek zysków i strat Banku.....	83
Śródroczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku.....	84
Śródroczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku	85
Śródroczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku.....	86
Śródroczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku	87
Informacja dodatkowa do śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Banku	89
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.....	89
2. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	89
3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.....	89
4. Kontynuacja działalności.....	89
5. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	91
6. Zarządzanie kapitałem.....	91
7. Wynik z tytułu odsetek	93
8. Wynik z tytułu opłat i prowizji	94
9. Przychody z tytułu dywidend.....	95
10. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości.....	95
11. Zysk/Strata przypadający na jedną akcję	96
12. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	96
13. Rezerwy.....	101
14. Płatności na bazie akcji	102
15. Aktywa i zobowiązania warunkowe	104
16. Transakcje z podmiotami powiązanymi	104
17. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym.....	109
18. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ	109

19. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny 109
20. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje.....109
21. Istotne zdarzenia następujące po zakończeniu pierwszego półrocza 2017 roku, które nie zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym 109
22. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu pierwszego półrocza 2017 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejściem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności 111

I. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana	Nota	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2016 do 30-06-2016 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	169 123	339 509	171 157	347 489
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	-71 913	-143 176	-103 441	-209 096
Wynik z tytułu odsetek		97 210	196 333	67 716	138 393
Przychody z tytułu opłat i prowizji	8	34 576	72 940	36 565	70 888
Koszty z tytułu opłat i prowizji	8	-8 858	-17 302	-7 757	-15 473
Wynik z tytułu opłat i prowizji		25 718	55 638	28 808	55 415
Przychody z tytułu dywidend		5 264	5 277	5 169	5 174
Wynik na działalności handlowej		18 777	26 845	5 796	20 809
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych		-	6 816	4 392	4 392
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		410	1 248	828	1 128
Wynik z pozycji wymiany		3 391	10 830	8 972	11 575
Pozostałe przychody operacyjne		5 032	10 291	2 443	5 571
Pozostałe koszty operacyjne		-6 325	-10 446	-2 812	-5 928
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	9	-28 581	-39 134	-36 292	-57 794
Ogólne koszty administracyjne	10	-89 770	-200 802	-85 646	-192 017
Wynik na działalności operacyjnej		31 126	62 896	-626	-13 282
Zysk\Strata brutto		31 126	62 896	-626	-13 282
Obciążenia podatkowe	11	-7 725	-19 542	1 796	1 536
- część bieżąca		-4 552	-15 670	-535	-1 305
- część odroczone		-3 173	-3 872	2 331	2 841
Zysk\Strata netto		23 401	43 354	1 170	-11 746
Z tego przypadający na:					
- udziałowców jednostki dominującej		23 401	43 354	1 170	-11 746
Zysk\Strata na akcję przypadający udziałowcom jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł)					
- podstawowy	12		0,69		-0,51
- rozwodniony	12		0,69		-0,51

Działalność zaniechana w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 roku oraz dnia 30 czerwca roku 2016 nie wystąpiła.

Noty przedstawione na stronach od 11 do 81 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wyszczególnienie	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2016 do 30-06-2016 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zysk\Strata netto	23 401	43 354	1 170	-11 746
Składniki przenoszone do rachunku zysków i strat	6 995	17 742	-8 967	-13 469
Zysk\Strata z tyt. wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży	8 635	22 053	-8 659	-11 554
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	-	-	-2 359	-5 190
Podatek odroczony	-1 640	-4 311	2 051	3 275
Składniki nie przenoszone do rachunku zysków i strat	-	-	-	-
Całkowity dochód ogółem	30 396	61 096	-7 797	-25 215
Z tego przypadający na:				
- udziałowców jednostki dominującej	30 396	61 096	-7 797	-25 215

Noty przedstawione na stronach od 11 do 81 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kasa, środki w Banku Centralnym		628 765	513 754
Należności od innych banków	13	476 439	154 668
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	14	85 941	59 524
Pochodne instrumenty finansowe	15	175 503	126 915
Pochodne instrumenty zabezpieczające	15	177	4 840
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	16	13 014 398	13 965 259
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	17	5 093 252	5 419 369
– dostępne do sprzedaży		3 893 507	4 233 279
– utrzymywane do terminu zapadalności		1 199 745	1 186 090
Wartości niematerialne		122 882	131 310
Rzeczowe aktywa trwałe		69 727	81 723
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		65 578	73 371
- bieżące		453	1 422
- odroczone		65 125	71 949
Inne aktywa		175 837	298 756
Aktywa razem		19 908 499	20 829 489
ZOBOWIĄZANIA			
		30-06-2017 Niebadane	31-12-2016
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków		326 380	115 764
Pochodne instrumenty finansowe		88 694	122 382
Pochodne instrumenty zabezpieczające		30 947	27 406
Zobowiązania wobec klientów		16 075 937	17 123 578
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		829 781	829 735
Zobowiązania podporządkowane		493 549	601 373
Rezerwy		15 761	7 043
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		6 163	265
- bieżące		4 806	265
- odroczone		1 357	-
Pozostałe zobowiązania		198 298	220 054
Zobowiązania razem		18 065 510	19 047 600
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na udziałowców jednostki dominującej:			
Kapitał podstawowy		1 160 291	1 160 291
- kapitał zakładowy		628 732	628 732
- akcje własne		-1 292	-1 292
- kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		532 851	532 851
Kapitał z aktualizacji wyceny		-5 093	-21 950
Zyski zatrzymane		687 791	643 548
Kapitał własny razem		1 842 989	1 781 889
Kapitał własny i zobowiązania razem		19 908 499	20 829 489

Noty przedstawione na stronach od 11 do 81 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Banku								
	Kapitał podstawowy (Nota 20)				Zyski zatrzymane				
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	Razem kapitał własny
Stan na 01-01-2017 r.	628 732	-1 292	532 851	-21 950	652 828	23 605	48 302	-81 187	1 781 889
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	43 354	43 354
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	16 857	-	-	-	885	17 742
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	16 857	-	-	-	44 239	61 096
Likwidacja spółki zależnej	-	-	-	-	-23	-	-	27	4
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-57 931	-	-	57 931	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	10 042	-	-	-10 042	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-67 973	-	-	67 973	-
Stan na 30-06-2017 r. (niebadane)	628 732	-1 292	532 851	-5 093	594 874	23 605	48 302	21 010	1 842 989
Stan na 01-01-2016 r.	228 732	-1 292	532 851	1 421	690 901	23 646	48 302	-56 005	1 468 556
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	-11 746	-11 746
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-13 469	-	-	-	-	-13 469
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	-13 469	-	-	-	-11 746	-25 215
Przeniesienie do zysków zatrzymanych	-	-	-	-2 502	-	-	-	2 502	-
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-39 292	-	-	39 292	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	5 841	-	-	-5 841	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-45 133	-	-	45 133	-
Stan na 30-06-2016 r. (niebadane)	228 732	-1 292	532 851	-14 550	651 609	23 646	48 302	-25 953	1 443 345

Udziały niekontrolujące w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 roku oraz dnia 30 czerwca 2016 roku nie wystąpiły.

Noty przedstawione na stronach od 11 do 81 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Metoda pośrednia	Nota	Za okres 6 miesięcy zakończony	
		30-06-2017 niebadane	30-06-2016 niebadane
PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk\Strata brutto		62 896	-13 282
Korekty razem:		-393 746	1 653 941
Amortyzacja	10	21 355	22 983
Odsetki z działalności inwestycyjnej		-19 696	-18 234
Odsetki z działalności finansowej		20 136	32 004
Zysk na działalności inwestycyjnej		-10	-54
Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe z działalności finansowej		-	63 321
Dywidendy otrzymane		-5 277	-5 174
Dywidendy otrzymane od akcji z portfela papierów wartościowych do obrotu		35	92
Dywidendy otrzymane od akcji z portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		5 242	5 082
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		-26 417	-36 705
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających	23	-74 072	85 412
Zmiana stanu należności od innych banków	23	31 724	-79 164
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		950 861	55 874
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	23	-568 020	12 971
Zmiana stanu pozostałych aktywów	23	130 228	42 503
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków i Banku Centralnego		210 616	-58 395
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		-1 047 641	1 559 149
Zmiany stanu rezerw		8 718	-10 121
Zmiana stanu innych zobowiązań i podatku dochodowego	23	-21 458	-16 102
Zapłacony podatek dochodowy		-10 070	-1 501
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		-330 850	1 640 659
PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy		6 112	186 492
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		71	56
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		-	170 794
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		6 041	15 642
Wydatki		-8 687	-176 638
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności		-	-166 160
Nabycie wartości niematerialnych		-5 667	-3 764
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		-3 020	-6 714
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-2 575	9 854

Metoda pośrednia	Nota	Za okres 6 miesięcy zakończony	
		30-06-2017 niebadane	30-06-2016 niebadane
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy		-	-
Wydatki		-127 914	-1 371 555
Wykup obligacji emitowanych przez Grupę		-100 000	-1 273 075
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Grupę, w tym:		-27 914	-98 480
- obligacje podporządkowane		-13 929	-13 252
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		-127 914	-1 371 555
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM			
		-461 339	278 958
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH			
		-461 339	278 958
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	23	2 619 420	2 451 132
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU w tym:	23	2 158 081	2 730 090
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	23	548 851	587 013

Noty przedstawione na stronach od 11 do 81 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowe noty objaśniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. i Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. jest Bank Ochrony Środowiska S.A. (zwany dalej Bankiem lub BOŚ S.A., lub jednostką dominującą). Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000015525 oraz posiada numer statystyczny REGON 006239498.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6419Z.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie czynności bankowych, w tym: gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych, a także świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Bank realizuje swoją misję w szczególności poprzez:

- świadczenie wyspecjalizowanych usług bankowych wspierających działania służące ochronie środowiska i gospodarki wodnej;
- świadczenie uniwersalnych usług bankowych na rzecz osób fizycznych, małych i średnich oraz dużych przedsiębiorstw, a także jednostek samorządu terytorialnego.

Do zakresu działania Banku należy:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- pełnienie funkcji banku depozytariusza,

- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- wykonywanie terminowych operacji finansowych,
- dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- świadczenie usług faktoringowych,
- przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych z zastrzeżeniem, że przedmiotem czynności mogą być wyłącznie papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, lub Narodowy Bank Polski, lub inne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego instrumenty finansowe oraz obligacje, o których mowa w art. 39p ust.1 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, a także wykonywanie takich zleceń na rachunek dającego zlecenie,
- świadczenie usług agenta firmy inwestycyjnej,
- świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Bank jest obowiązany do utrzymywania płynności płatniczej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju działalności, w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich płatności.

Bank zobowiązany jest przestrzegać obowiązujących limitów koncentracji zaangażowań.

Bank, osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem Bank wykonuje czynności bankowe są zobowiązane zachować tajemnicę bankową.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku zostało w dniu 20 września 2017 roku zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej do publikacji na Giełdzie Papierów Wartościowych w dniu 21 września 2017 roku.

1.2. Wykaz Akcjonariuszy Banku Ochrony Środowiska S.A.

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku na dzień 30 czerwca 2017 r. oraz 31 grudnia 2016 roku:

Lp.	Akcjonariusz	Liczba głosów na WZ (akcji)	30-06-2017	
			niebadane	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)
1.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	32 951 960		52,41
2.	Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	6 000 000		9,54
3.	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	4 273 574		6,80

Lp.	Akcjonariusz	31-12-2016	
		Liczba głosów na WZ (akcji)	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)
1.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	32 951 960	52,41
2.	Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	6 000 000	9,54
3.	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	4 273 574	6,80

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 31,25% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie są znane zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji.

1.3. Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 30 czerwca 2017 roku tworzył Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Ekosystem sp. z o.o., BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna) oraz jednostką zależną w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.

Rodzaj prowadzonej działalności przez Spółki zależne BOŚ S.A.:

Dom Maklerski BOŚ S.A.	- usługi maklerskie działalność na rynku kapitałowym;
BOŚ Eko Profit S.A.	- inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne oraz działalność finansowa i doradcza uzupełniająca ofertę usługową Banku;
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	- działalność finansowa, w tym finansowanie podmiotów Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz realizacja ich potrzeb w zakresie najmu powierzchni biurowej i usługowej, działalność leasingowa dla JST;
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	- działalność leasingowa dla klienta korporacyjnego oraz działalność w zakresie pośrednictwa finansowego w obszarze finansowania projektów proekologicznych;
BOŚ Capital sp. z o. o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna)	- działalność w zakresie najmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi;
MS Wind sp. z o. o.	- prowadzenie farmy wiatrowej.

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. objętych konsolidacją pełną:

L.p.	Jednostki podporządkowane	Siedziba	Udział % w kapitale Spółki na dzień 30-06-2017	Udział % w głosach na dzień 30-06-2017
Jednostki zależne bezpośrednio				
1.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Warszawa	100%	100%
2.	BOŚ Eko Profit S.A.	Warszawa	100%	100%
3.	BOŚ Invest Management sp. z o. o.	Warszawa	100%	100%
4.	BOŚ Capital sp. z o.o.(dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.)	Warszawa	100%	100%
5.	BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	Warszawa	100%	100%
Jednostki pośrednio zależne (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.)				
	MS Wind sp. z o. o.	Warszawa	100%	100%

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku udział Grupy w kapitale zakładowym spółek oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tych spółek wynosił:

- w Domu Maklerskim BOŚ S.A. 100%,
- w BOŚ Eko Profit S.A. 100%,
- w BOŚ Invest Management sp. z o.o. 100%,
- w BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. 100%,
- w BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.) 100%,
- w BOŚ Ekosystem sp. z o.o. 100%,
- w MS Wind sp. z o.o. 100%.

1.4. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

(a) Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku przedstawiał się następująco:

- Emil Ślęzak - p.o. Prezesa Zarządu(Członek Rady Nadzorczej Banku delegowany do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu),
- Bogusław Białowąs - Wiceprezes Zarządu,
- Dariusz Grylak - Wiceprezes Zarządu,
- Anna Milewska - Wiceprezes Zarządu.

W I półroczu 2017 r. skład Zarządu ulegał następującym zmianom:

W dniu 16 lutego 2017 r. Rada Nadzorcza:

- odwołała ze składu Zarządu:

Pana Stanisława Kolasińskiego, Wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu;

Pana Pawła Piterę, Wiceprezesa Zarządu;

- powołała do składu Zarządu, na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Pana Dariusza Grylaka;

W związku z powyższym skład Zarządu przedstawiał się następująco:

- Stanisław Kluza – Prezes Zarządu,
- Anna Milewska – Wiceprezes Zarządu,
- Dariusz Grylak – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 6 czerwca 2017r. – w związku z wygaśnięciem mandatów Członków Zarządu oraz decyzją Pana Stanisława Kluzy o rezygnacji z kandydowania do składu Zarządu nowej kadencji, Rada Nadzorcza powołała Zarząd Banku kolejnej kadencji, tj.:

- powołała - z dniem 7 czerwca 2017 r. - Pana Dariusza Grylaka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku;
- powołała - z dniem 7 czerwca 2017 r. – Panią Annę Milewską na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku;
- delegowała - z dniem 7 czerwca 2017 r. – Członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A., Pana Emila Ślązaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 15 czerwca 2017 r.;
- powołała - z dniem 16 czerwca 2017 r. – Pana Bogusława Białowąsa na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, jednocześnie powierzając mu z tym dniem pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu Banku.

W związku z powyższym skład Zarządu nowej kadencji przedstawiał się następująco:

od dnia 7 czerwca 2017 r. do 15 czerwca 2017 r.:

- Emil Ślązak - p.o. Prezesa Zarządu (Członek Rady Nadzorczej Banku delegowany do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu),
- Dariusz Grylak – Wiceprezes Zarządu,
- Anna Milewska – Wiceprezes Zarządu,

od dnia 16 czerwca 2017 r.:

- Bogusław Białowąg – Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu,
- Anna Milewska – Wiceprezes Zarządu,
- Dariusz Grylak – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 21 czerwca 2017r. Rada Nadzorcza:

- delegowała – z dniem 22 czerwca 2017 r. - Pana Emila Ślązaka, Członka Rady Nadzorczej do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku do dnia 10 września 2017 r.;
- uchyliła – z dniem 22 czerwca 2017 r. - Uchwałę Nr 25/2017 Rady Nadzorczej z dnia 6 czerwca 2017 r. w sprawie powierzenia p. B. Białowągowskiemu pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. skład Zarządu Banku tworzyli:

- Stanisław Kluza - Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu,
- Stanisław Kolasiński - Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu,
- Anna Milewska - Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Pitera - Wiceprezes Zarządu.

(b) Skład Rady Nadzorczej Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku wchodził:

Wojciech Wardacki - Przewodniczący
Andrzej Matysiak - Wiceprzewodniczący
Emil Ślązak - Sekretarz

Członkowie:

Janina Goss
Oskar Kowalewski
Paweł Mzyk
Piotr Sadownik
Marian Szołucha

W ciągu I półrocza 2017 r. skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie, przy czym Pan E. Ślązak został dwukrotnie oddelegowany do pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu:

- w okresie od 7 do 15 czerwca 2017 r. oraz
- w okresie od 22 czerwca do 10 września 2017 r.

W skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2016 r. wchodził:

Wojciech Wardacki - Przewodniczący Rady Nadzorczej
Andrzej Matysiak - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Emil Ślązak - Sekretarz Rady Nadzorczej

Członkowie:

Janina Goss
Oskar Kowalewski
Paweł Mzyk
Piotr Sadownik
Marian Szołucha

2. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Podstawa sporządzenia

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. (Grupa Kapitałowa BOŚ S.A., Grupa Kapitałowa, Grupa) obejmuje:

- śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku, a także dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku – które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta,
- śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku oraz dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku – które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta,
- śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2016 roku,
- śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku,
- śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku,
- dodatkowe noty objaśniające.

Dom Maklerski BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.), BOŚ Ekosystem Sp. z o.o. oraz MS Wind sp. z o.o. sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone według zasady kosztu historycznego z wyjątkiem wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz wszystkich kontraktów pochodnych wycenianych do wartości godziwej. Stosowane przez Grupę zasady rachunkowości zostały szczegółowo opisane w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku w nocie 2.3-2.30. Standardy i interpretacje oraz zmiany, które zostały po raz pierwszy zastosowane w roku 2017 nie miały istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe Grupy.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone w złotych polskich (zł), a wszystkie wartości, o ile nie przedstawiono inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa” zatwierdzonym przez UE („MSR 34”). Prezentowane śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które zostały wydane przez RMSR, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku.

W odniesieniu do standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym, Grupa nie skorzystała z możliwości ich wcześniejszego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane.

Standardy zatwierdzone przez Unię Europejską a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe

24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (dalej: RMSR) wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej – MSSF 9: „Instrumenty finansowe”, obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpi istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Komisja Europejska Rozporządzeniem nr 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r. przyjęła Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 9: Instrumenty finansowe (MSSF 9) w wersji opublikowanej przez RMSR 24 lipca 2014 r.

MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej”, zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych) jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Projekt wdrożeniowy MSSF 9 został uruchomiony dnia 29 lipca 2016 r. i prace wdrożeniowe trwają, informacja dotycząca wpływu zastosowania standardu na prezentację i wycenę instrumentów finansowych została przedstawiona w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku w nocie 3.2.

- MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Zastosowanie powyższych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) - prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,

- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - Zmiany do MSSF 12 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast Zmiany do MSSF 1 oraz MSR 28 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walutach obcych (zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.) KIMSF dotyczy transakcji w walutach obcych lub części tych transakcji w przypadkach, gdy są one denominowane lub wyceniane w walucie obcej. Interpretacji zawiera wskazówki w przypadku, gdy pojedyncza płatność jest wykonana, a także sytuacji wielu płatności. Poradnik ma na celu zmniejszenie różnorodności w praktyce,
- Zmiany do MSR 40: Nieruchomości inwestycyjne (zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.) Zmiany te wyjaśniają, iż przeniesienie do lub z nieruchomości inwestycyjnej wymaga zmiany sposobu jej użytkowania. Aby stwierdzić, że zmieniło się zastosowanie musi być poparte to dowodem.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

3.2. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank oraz spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Ze względu na powstanie straty bilansowej w 2015 r. oraz w związku wymaganiami określonymi w art. 142 Prawa bankowego, w dniu 30 marca 2016 r., Bank przekazał do Komisji Nadzoru Finansowego, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Program Postępowania Naprawczego BOŚ S.A. Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała wyżej wymieniony program z uwzględnieniem uwag i informacji Komisji przedstawionym w piśmie przesłanym do Banku w dniu 14 grudnia 2016 r. Ponadto, Bank opracował Ramową Strategię działania BOŚ na lata 2016-2020, przy zachowaniu spójności z wyżej wymienionym Programem pod względem założeń, kierunków i planowanych do osiągnięcia celów. Główne założenia Strategii zostały przekazane do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego w dniu 20 kwietnia 2016 r., przed podjęciem decyzji przez Akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu o podwyższeniu kapitału Banku.

Osiągnięcie nadrzędnych celów strategicznych odbędzie się poprzez realizację założonych kierunków strategicznych bazujących na istniejących i rozwijanych przewagach konkurencyjnych Banku. Realizowana Strategia opiera się na 4 podstawowych kierunkach:

- budowa efektywnej i nowoczesnej bankowości detalicznej,
- wzrost rentowności i efektywności bankowości korporacyjnej,
- aktywne, efektywne wsparcie klientów zewnętrznych i wewnętrznych adekwatnie do potrzeb,
- budowanie kultury wysokich wyników i jakości, opartej o wartości Banku.

W wyniku przeprowadzenia nowej emisji akcji, kapitał zakładowy został podwyższony o kwotę 400 000 000 zł. Rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału miała miejsce w dniu 12 lipca 2016 r. Skutkiem powyższego było osiągnięcie przez Bank wymaganych poziomów współczynników

kapitałowych zgodnie z zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 października 2015 r. i dnia 23 października 2015 r.

KNF, w piśmie z dnia 20 lipca 2017 r. nawiązującym do pisma BOŚ z dnia 16 czerwca 2017 r. przedkładającego zaktualizowaną wersję Programu, zalecił dokonanie weryfikacji Programu Postępowania Naprawczego i przedłożenia jego aktualizacji w terminie do dnia 15 września 2017 r. Aktualizacja PPN wynikająca z braku spełnienia warunków brzegowych dokumentu zaakceptowanego przez KNF w grudniu 2016 r. wpłynęła na konieczność ponownej analizy założeń przyjętych w obszarze modelu biznesowego oraz kosztów ryzyka. Wpłynęło to na wymiar projekcji finansowej oraz kształtowanie się poziomów warunków brzegowych w latach 2017-2020. W związku z uwagami przekazanymi przez KNF zaktualizowany PPN został złożony w KNF w dniu 15 września 2017 roku.

Ponadto, w celu utrzymania współczynnika wypłacalności na bezpiecznym poziomie zaplanowano dodatkową emisję obligacji podporządkowanych w 2017 r. w kwocie 100 mln zł. W dniu 28 lipca 2017 roku Bank sfinalizował przeprowadzenie I transzy emisji – wyemitowano obligacje o łącznej wartości nominalnej 34,2 mln zł. Kolejna transza zaplanowana jest na przełomie III i IV kwartału 2017 r.

Bank w ramach, realizacji strategii m.in. restrukturyzuje sieć oddziałów Banku. Bank w I półroczu 2017 r. prowadził działania związane z restrukturyzacją sieci Oddziałów. Liczba placówek BOŚ S.A. w okresie I półroczu 2017 r. zmniejszyła się o 20. Likwidacje oddziałów nie wpłynęły na spadek efektywności sprzedażowej sieci. W wyniku likwidacji placówek Bank uzyska oszczędności w kosztach utrzymania placówek w 2017 roku. Zmniejszana liczba oddziałów będzie rekompensowana poprzez rozwiązania multikanałowe tj. Punkty Obsługi Klienta otwierane w Nadleśnictwach (w 2017 r. ma być uruchomionych 10 placówek, do końca 2018 r. – 30 placówek), z możliwością pozyskiwania klientów poprzez firmy współpracujące (np. instalatorzy inwestycji ekologicznych) oraz nowoczesne rozwiązania technologiczne, umożliwiające zdalną sprzedaż oraz obsługę klientów, niezależnie od ich lokalizacji.

W celu mitygacji potencjalnego negatywnego wpływu portfela farm wiatrowych na poziom jakości portfela kredytowego, Bank w I półroczu 2017 r. prowadził intensywne działania wspólnie z finansowanymi podmiotami, mające na celu strukturyzowanie zawartych transakcji, w tym obniżenie kosztów funkcjonowania projektów, uzyskanie deklaracji dokapitalizowania lub pozyskanie dodatkowych poręczeń.

W dniu 18 września 2017 roku Bank powziął informację na podstawie przesłanych pism przez Klientów Banku (dotyczy ca. 13% portfela farm wiatrowych), że:

1. Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
2. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
3. Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. informuje, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

W dniu 19 września 2017 roku Bank otrzymał informację od jednej z farm wiatrowych o wpłynięciu do sądu pozwu złożonego przez Energa-Obrót S.A.

Do chwili obecnej Bankowi nie doręczono pozwów w stosunku do klientów Banku oraz Banku, w związku z czym BOŚ S.A. nie jest w stanie w sposób wiarygodny i racjonalny określić ich dokładnego wpływu na współczynniki kapitałowe, sytuację finansową i wynik Banku.

W dniu podpisania niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego w ocenie Banku zasadność pozwu nie jest możliwa do oceny.

Biorąc pod uwagę opisane czynniki, na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank oraz spółki wchodzące w skład Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności.

4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

Na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku Grupa nie dokonała korekt w uprzednio publikowanych sprawozdaniach finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku.

5. Ważniejsze oszacowania i oceny

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga zastosowania pewnych istotnych z punktu widzenia rachunkowego oszacowań. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone, założenia i szacunki znaczące z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego odnośnie, utraty wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, dłużnych papierów utrzymywanych do terminu zapadalności, wartości godziwej instrumentów finansowych, rezerwy na zobowiązania i roszczenia, rezerwy na świadczenia pracownicze, składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego, nie uległy zmianie i zostały przedstawione w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku i mają zastosowanie przy sporządzaniu niniejszego raportu nie podlegały istotnym zmianom w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2017 roku.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank w okresach miesięcznych dokonuje przeglądu wszystkich ekspozycji kredytowych pod kątem identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości oraz dokonuje pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Utrata wartości ma miejsce wtedy, gdy dla ekspozycji kredytowej zidentyfikowano obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń, mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji kredytowej w księgach rachunkowych, a zdarzenie/zdarzenia mają negatywny wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające z ekspozycji kredytowej i przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Pomiar utraty wartości ekspozycji odbywa się metodą indywidualną oraz grupową. Metodą indywidualną objęte są ekspozycje indywidualnie istotne, spełniające zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do segmentacji klientów oraz wysokości zaangażowania. Informacje dotyczące modeli wykorzystywanych w pomiarze utraty wartości opisane się w notach dotyczących zarządzania ryzykiem.

Poziom odpisów aktualizacyjnych na kapitał należności brutto wyliczony na koniec czerwca 2017 roku wyniósł 556,8 mln zł w stosunku do 563,1 mln zł na koniec 2016 roku.

Poziom pokrycia odpisami kredytów wykazujących utratę wartości według stanu na 30 czerwca 2017 roku wynosi 33,5%, w tym dla portfela z wyłączeniem farm wiatrowych 41,8%, co oznacza wzrost w stosunku do końca roku poprzedniego. Wskaźnik pokrycia na dzień 30 czerwca 2017 roku portfela klientów detalicznych wynosił 50,4% oraz 27,9% dla portfela klientów korporacyjnych, w tym dla portfela klientów korporacyjnych bez kredytów farm wiatrowych 36,7%. Na koniec 2016 roku wskaźnik wynosił odpowiednio 31,1% dla całego portfela kredytowego Grupy, 24,4% dla portfela klientów korporacyjnych oraz 50,2% dla portfela klientów detalicznych.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku wartość brutto kredytów z przesłanką utraty wartości i wykazujących utratę wartości z portfela farm wiatrowych wyniosła 509,4 mln zł, a saldo utworzonych na te ekspozycje odpisów aktualizujących wyniosło 89,7 mln zł.

W czerwcu 2017 roku przeprowadzono analizę wrażliwości odpisów na zmiany parametrów portfelowych PD i LGD w metodzie grupowej. W przypadku wzrostu PD o 0.1 pkt. proc. i jednoczesnym spadku stop odzysku o 10 pkt. proc., stan odpisów wzrósłby o ok. 38,3 mln zł i w takiej wysokości wpłynąłby na wynik Banku.

6. Zarządzanie ryzykiem

6.1. Ryzyko kredytowe

6.1.1. Ryzyko kredytowe

(a) Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako ryzyko niewykonania zobowiązania lub zagrażające wykonaniu zobowiązania przez klienta.

(b) Metody zarządzania ryzykiem

Bank realizuje politykę zarządzania ryzykiem kredytowym w ujęciu indywidualnym (transakcja kredytowa), i portfelowym uwzględniając poziom apetytu na ryzyko.

Apetyt na ryzyko określany był w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem i przyjmowany jest na poziomie umiarkowanym.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmował w szczególności:

- 1) postępowanie przy ocenie ryzyka pojedynczej transakcji, ustanawianiu zabezpieczeń oraz podejmowaniu decyzji kredytowych,
- 2) monitorowanie poziomu ryzyka, limitowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) modele ratingowe i scoringowe wykorzystywane w ocenie ryzyka klientów indywidualnych i instytucjonalnych,
- 4) zasady odpowiedzialności w procesie oceny ryzyka kredytowego,
- 5) portfelowy pomiar ryzyka kredytowego,
- 6) zasady zarządzania ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie,
- 7) zasady identyfikacji ekspozycji z utratą wartości oraz wyznaczania odpisów aktualizujących,
- 8) zasady raportowania dla kadry kierowniczej Banku,
- 9) systemy informatyczne, wspierające realizację wyżej wymienionych zadań.

Zarządzanie ryzykiem pojedynczych transakcji realizowane było z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) każda transakcja kredytowa wymagała wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem był rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- 2) podstawą pozytywnej decyzji kredytowej było posiadanie przez klienta zdolności kredytowej,
- 3) pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany był na etapie ich udzielania oraz monitorowania,
- 4) proces kredytowy zapewniał niezależność oceny poziomu ryzyka kredytowego od służb sprzedaży,
- 5) decyzje kredytowe podejmowane były wyłącznie przez osoby do tego uprawnione,
- 6) oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależały od poziomu ryzyka kredytowego związanego z klientem i/lub transakcją.

Finansowanie pojedynczej transakcji uzależnione było od:

- 1) posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- 2) przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i o wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
- 3) spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym realizowane było z wykorzystaniem różnych metod pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- 1) prawdopodobieństwa niewypłacalności,
- 2) oczekiwanej straty kredytowej,

- 3) macierzy migracji pomiędzy okresami opóźnienia lub klasami ryzyka,
- 4) analizy generacji kredytów (kredytów udzielanych w danym okresie czasu),
- 5) udziału i struktury kredytów zagrożonych,
- 6) udziału i struktury ekspozycji z utratą wartości i spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

W Banku funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, którego celem jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym i monitorowanie tego ryzyka, w ramach określonych przez właściwą strategię, politykę lub zasady przyjęte przez Zarząd Banku lub Radę Nadzorczą oraz wzmocnienie funkcji zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.

Komitet działa w następujących podstawowych obszarach:

- 1) zarządzanie ryzykiem kredytowym i proces kredytowy,
- 2) modele i metodyki oceny ryzyka kredytowego.

W styczniu 2016 r. został powołany Komitet ds. Ryzyka. W skład Komitetu wchodzi członkowie Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu należy wsparcie Rady Nadzorczej w nadzorze nad obszarem ryzyka. Realizując te zadania Komitet w szczególności: opiniuje całościową bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, opiniuje strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku, wspiera Radę Nadzorczą we wdrażaniu tej strategii, a także weryfikuje czy ceny aktywów i pasywów oferowane klientom w pełni odzwierciedlają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka.

(c) Procesy ustalone w celu zarządzania ryzykiem

Bank oceniał ryzyko kredytowe z wykorzystaniem modeli ratingowych i scoringowych. Modele były budowane, rozwijane, monitorowane i nadzorowane w Obszarze Ryzyka z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych wymogów w tym zakresie. Modele podlegają cyklicznej walidacji przez komórkę organizacyjną niezwiązaną z komórkami odpowiedzialnymi za budowę modeli, zgodnie z wymogami nadzorczymi w tym zakresie.

Odstąpienie od przyjętego sposobu oceny ryzyka wymagało akceptacji dyrektora Departamentu odpowiedzialnego za ocenę ryzyka pojedynczych transakcji i skutkowało dodatkową weryfikacją ryzyka przez pracownika w/w Departamentu wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyka i doborze adekwatnych form mitygacji, niezależnego od służb sprzedaży.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania były zależne od poziomu identyfikowanego ryzyka.

W maju 2017 r. zostało powołane Biuro Wyceny i Monitorowania Ekspozycji Kredytowych (BME) do którego zadań należy monitoring transakcji kredytowych, w tym prowadzenie systemu wczesnego ostrzegania, analiza zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych, a także ustalanie wielkości odpisów aktualizacyjnych transakcji wycenianych indywidualnie.

W procesie oceny i monitorowania ryzyka Bank wykorzystywał informacje pochodzące z wewnętrznych baz danych oraz ze źródeł zewnętrznych, w tym z Biura Informacji Kredytowej S.A. i Krajowego Rejestru Długów.

Ryzyko braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia oraz ryzyko utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia mitygowane było z wykorzystaniem systemu wczesnego ostrzegania i systemu monitorowania klienta i transakcji.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania upominawcze i restrukturyzacyjne wykorzystując w tym celu właściwe narzędzie informatyczne.

W Banku funkcjonowały zasady nadawania i przeglądu uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych. Przy ustalaniu wysokości kompetencji organom jednoosobowo podejmującym decyzje kredytowe na poziomie wyższym niż minimalny uwzględniane były: terminowość procesu

monitorowania, doświadczenie zawodowe, jakość portfela kredytowego jakością podejmowanych decyzji oraz jakością pracy analityków biznesowych zatrudnionych w jednostce.

Decyzje kredytowe podejmowane były zgodnie z przyznanym zakresem kompetencji.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązаныmi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje o udzieleniu kredytu podejmowane były na podstawie rekomendacji lub decyzji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka.

W przypadku ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub kwotę transakcji, ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego.

Bank preferował transakcje zabezpieczone z zastrzeżeniem, że ustalono maksymalny poziom transakcji niezabezpieczonych z uwzględnieniem specyfiki produktowej, wpływu tych transakcji na wyniki Banku i wysokość potencjalnej straty.

Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- należytą ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

Bank oceniając i monitorując wartość zabezpieczenia korzysta z zewnętrznych baz danych, w tym z bazy AMRON oraz bazy Cenatorium sp. z o.o.

(d) Narzędzia/techniki służące do pomiaru ryzyka

Klient i transakcja podlegały ocenie ryzyka kredytowego uwzględniającej wymagania nadzorcze w tym zakresie.

Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji kredytowej.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował analizę ilościową – polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego - oraz analizę jakościową, polegającą na ocenie cech klienta, które mają istotny wpływ na skłonność do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie, w tym ocenę scoringową i ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A. W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia Rekomendacji T i S KNF, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika DtI i LtV oraz możliwości zastosowania uproszczonej oceny zdolności kredytowej.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcą i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Narzędzia do pomiaru ryzyka kredytowego

Bank wykorzystuje w celu pomiaru ryzyka kredytowego różnego rodzaju narzędzia/aplikacje, w których zostały zaimplementowane obowiązujące m.in. modele ratingowe/scoringowe i metodyka oceny zdolności kredytowej.

Zróżnicowanie stosowanych aplikacji powiązane jest z segmentacją klienta i/lub rodzajami transakcji kredytowych.

(e) Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru, monitorowania

Zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonywał zgodnie z zasadami określonymi w „Polityce zarządzania ryzykiem koncentracji” oraz „Zasadach limitowania koncentracji zaangażowań”.

Bank identyfikował, dokonywał pomiaru, monitorował i raportował ryzyko koncentracji zaangażowania na poziomie:

- 1) pojedynczego klienta/transakcji oraz
- 2) portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji, ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku lub Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych lub wartości ostrzegawczych, zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów;
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV;
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie – wynikające z Rekomendacji KNF;
- łącznego zaangażowania (bilansowego i pozabilansowego) wobec pojedynczego klienta i podmiotów z nim powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, uzależnione od przyznanej oceny ratingowej klienta/podmiotów powiązanych,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- sumy zaangażowania (bilansowego i pozabilansowego) wobec podmiotów/grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, wobec których zaangażowanie Banku przekracza 10% funduszy własnych BOŚ S.A.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku w trybie wynikającym z regulacji wewnętrznych Banku.

6.1.2. Należności od innych banków

Poniżej zaprezentowano wartości brutto należności od innych banków w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's, Fitch oraz Standard & Poor's (S&P).

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Moody's		
A1	242 973	62 380
A2	10 535	24 704
A3	18 794	13 755
Aa2	3 382	14 986
AA3	654	689
Baa1	168 149	171
Baa2	2 170	1 949
Ba2	94	75
Fitch		
A-	1	1
BB	-	14
BBB-	1 068	304
S&P		
A	13 194	24 716
bez ratingu * \		
	15 425	10 924
Razem brutto	476 439	154 668
Odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	-
Razem netto	476 439	154 668

* \ Lokatom w innych bankach oraz kredytom i pożyczkom udzielonym innym bankom, które nie posiadają ratingów zewnętrznych przypisane zostały ratingi wewnętrzne Banku. Poniżej przedstawiono zestawienie wg ratingów wewnętrznych i odpowiadające im klasy ratingów zewnętrznych wg Moody's.

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca klasa wg Moody's	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
C	Baa2, Baa3	350	361
D	Ba1, Ba2	15 075	10 563
Razem		15 425	10 924

6.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	11 014 281	11 793 879
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	10 855 436	11 568 265
Kredyty i pożyczki, które są zaległe	158 845	225 614
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	1 083 481	1 131 837
- farmy wiatrowe	908 043	938 793
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości w tym:	1 473 413	1 602 633
- farmy wiatrowe	509 397	528 976
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	13 571 175	14 528 349
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom w tym:	-556 783	-563 093
- farmy wiatrowe	-110 172	-107 177
Pozostałe należności	7	4
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	13 014 399	13 965 260
- klienci	13 014 398	13 965 259
- banki	1	1

30-06-2017 niebadane	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe kredyty detaliczne	Banki	Razem
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości	6 858 184	3 340 547	815 549	1	11 014 281
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	1 072 795	2 437	8 249	-	1 083 481
- oceniane indywidualnie, w tym:	-	-	-	-	-
- farmy wiatrowe	908 043	-	-	-	908 043
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości, w tym:	1 109 730	198 935	164 748	-	1 473 413
- oceniane indywidualnie, w tym:	1 092 096	123 879	33 745	-	1 249 720
- farmy wiatrowe	509 397	-	-	-	509 397
Odpisy na kredyty i pożyczki nie wykazujące utraty wartości (IBNR), w tym:	-45 833	-7 498	-10 289	-	-63 620
- farmy wiatrowe	-20 428	-	-	-	-20 428
Odpisy na kredyty i pożyczki wykazujące utratę wartości, w tym:	-309 878	-86 097	-97 188	-	-493 163
- oceniane indywidualnie, w tym:	-299 389	-55 413	-16 477	-	-371 279
- farmy wiatrowe	-89 744	-	-	-	-89 744
Razem wartość netto	8 684 998	3 448 324	881 069	1	13 014 392
Pozostałe należności netto	-	-	-	-	7
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					13 014 399

31-12-2016 niebadane	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe kredyty detailed	Banki	Razem
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości	7 376 380	3 570 682	846 816	1	11 793 879
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	1 120 147	1 588	10 102	-	1 131 837
- oceniane indywidualnie, w tym:	-	-	-	-	-
- farmy wiatrowe	938 793	-	-	-	938 793
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości, w tym:	1 190 722	227 006	184 905	-	1 602 633
- oceniane indywidualnie, w tym:	1 175 273	140 831	42 772	-	1 358 876
- farmy wiatrowe	528 976	-	-	-	528 976
Odpisy na kredyty i pożyczki nie wykazujące utraty wartości (IBNR), w tym:	-46 665	-7 826	-10 836	-	-65 327
- farmy wiatrowe	-20 891	-	-	-	-20 891
Odpisy na kredyty i pożyczki wykazujące utratę wartości, w tym:	-290 870	-93 781	-113 115	-	-497 766
- oceniane indywidualnie, w tym:	-281 843	-61 475	-24 170	-	-367 488
- farmy wiatrowe	-86 286	-	-	-	-86 286
Razem wartość netto	9 349 714	3 697 669	917 872	1	13 965 256
Pozostałe należności netto					4
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					13 965 260

Podział portfela kredytów i pożyczek Grupy wg ratingów/scoringu i w podziale na klasy klientów

Wyszczególnienie	Rating*\	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	18 531	17 844
	(4-5)	226 707	501 711
	(6-7)	528 094	979 776
	(8-9)	1 906 156	3 060 851
	(10-11)	2 059 511	2 056 412
	(12-13)	2 254 162	906 383
	(14-16)	333 185	299 330
	bez ratingu	26 960	9 218
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		7 353 306	7 831 525
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 417 971	4 718 078
	klienci z ratingiem	28 974	35 034
	bez ratingu	48 984	48 464
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	34 536	39 523
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		4 530 465	4 841 099
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	117	-
	(4-5)	134 384	175 855
	(6-7)	952 854	992 222
	(8-9)	499 708	643 148
	(10-11)	87 650	37 887
	(12-13)	9 058	4 018
	bez ratingu	9	8
Razem kredyty dla finansów publicznych		1 683 780	1 853 138
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	3 624	2 587
- banki		1	1
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		13 571 175	14 528 349
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom		-556 783	-563 093
Pozostałe należności netto		7	4
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:		13 014 399	13 965 260
- klienci		13 014 398	13 965 259
- banki		1	1

*\ Oceny są zgodne z wewnętrzną klasyfikacją Banku, gdzie „1” oznacza najlepszą a „16” najgorszą klasyfikację.

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

*\Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
	(1)	7 201	8 854
	(2)	4 589	6 243
	(3)	9 937	10 970
	(4)	3 674	3 823
	(5)	797	786
	(6)	8 338	8 847
Razem		34 536	39 523

Struktura koncentracji zaangażowania w segment branżowy rynku

Według stanu na dzień 30 czerwca 2017 r.

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 152 455	15,9%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 523 087	11,2%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 251 309	9,2%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	651 098	4,8%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	524 795	3,9%
Produkcja artykułów spożywczych	355 370	2,6%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	267 391	2,0%
Zakwaterowanie	261 231	1,9%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	149 147	1,1%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	133 828	1,0%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	115 954	0,9%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	114 098	0,8%
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	99 840	0,7%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	99 319	0,7%
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	94 281	0,7%
Pozostałe branże, w tym:	5 777 972	42,6%
- osoby prywatne	4 417 971	32,6%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	13 571 175	100,0%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-556 783	
Pozostałe należności	7	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto	13 014 399	
- klienci	13 014 398	
- banki	1	

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 227 291	15,4%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 686 707	11,4%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 524 782	10,5%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	746 591	5,1%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	560 503	3,9%
Produkcja artykułów spożywczych	358 409	2,5%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	273 448	1,9%
Zakwaterowanie	229 181	1,6%
Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych	154 842	1,1%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	132 653	0,9%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	138 412	1,0%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	121 695	0,8%
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	111 376	0,8%
Opieka zdrowotna	106 654	0,7%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	101 419	0,7%
Pozostałe branże, w tym:	6 054 386	41,7%
- osoby prywatne	4 718 079	32,5%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	14 528 349	100,0%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-563 093	
Pozostałe należności	4	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto	13 965 260	
- klienci	13 965 259	
- banki	1	

Zaangażowanie Grupy w farmy wiatrowe

Łączna kwota zaangażowania Grupy w finansowanie farm wiatrowych wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosi 2 075 mln PLN.

W 2017 r. Bank nie udzielał nowego finansowania w segment farm wiatrowych.

Ryzyka istotne z punktu widzenia Grupy w zakresie finansowania OZE

Ryzyka zmiany rentowności projektów inwestycyjnych, które zmaterializowały się na skutek zmniejszenia cen zielonych certyfikatów w stosunku do pierwotnych założeń projektów, w wyniku wejścia w życie Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz znowelizowanej Ustawy o OZE, w szczególności zmiany podstawy opodatkowania farm. Dodatkowo w październiku 2016 roku

opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Energii w sprawie tzw. obowiązku OZE., w którym określono wielkość obowiązku OZE.

Bank podjął działania mające na celu ograniczenie ryzyka, wynikającego z powyższych zmian przepisów prawnych, regulujących funkcjonowanie branży OZE, m.in.:

- prowadzony jest przegląd ekspozycji związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, ukierunkowany na szacowanie wpływu zmian otoczenia prawnego na zdolność do terminowej obsługi udzielonych kredytów oraz rozpoznania obszarów, w których konieczne jest uszczegółowienie lub dostosowanie warunków finansowania do sytuacji rynkowej,
- pozyskiwane są od kredytobiorców nowe modele finansowe, które podlegają weryfikacji i stress-testom, bazującym na parametrach faktycznie osiągniętych przez poszczególne projekty wiatrowe (ceny energii i praw majątkowych, produktywność, poziom kosztów operacyjnych, itp.),
- Bank podjął również działania mające na celu analizę kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez poszczególne spółki pod kątem ich optymalizacji. Analizą objęto koszty we wszystkich grupach rodzajowych, w tym w szczególności: serwis i utrzymanie, usługi doradcze i zarządzanie, ubezpieczenie, dzierżawa, podatki. Współdziałanie Banku i Klientów w perspektywie średnio- i długoterminowej koncentruje się na ograniczeniu kosztów funkcjonowania farm.

Ryzyko spadku ceny zielonych certyfikatów

Bank, do udzielenia kredytów - oceniając zdolność kredytową spółek wiatrowych, dokonywał oceny wrażliwości poszczególnych projektów na zmiany, w szczególności spadki cen zielonych certyfikatów. Standardowo zakładano spadek cen certyfikatów o 10-20% przy jednoczesnym przyjęciu konserwatywnego scenariusza w zakresie produktywności projektów (P90).

W celu zabezpieczenia sezonowego spadku przychodów, standardem w finansowanych projektach było ustanowienie rezerwy w formie Rachunku Rezerwy Obsługi Długu (RROD), na którym gromadzone są środki w wysokości krotności miesięcznej raty kapitałowo – odsetkowej. Stosowne zapisy umowne obligują klientów do ich uzupełniania w przypadku skorzystania z rezerwy na spłatę zadłużenia.

Utrzymujące się niskie ceny zielonych certyfikatów skłaniają klientów do ich kumulacji i oczekiwania na podwyższenie ceny. Bank dokonuje weryfikacji poziomu zapasów w poszczególnych podmiotach, w oparciu o aktualne ceny.

Ryzyko umiejscowienia farm wiatrowych

Realizacja wszystkich projektów finansowanych przez Bank została zakończona, farmy wiatrowe posiadają pozwolenia na użytkowanie i uzyskały koncesję. W br. Bank przeprowadził również inspekcje projektów wiatrowych, w celu weryfikacji stanu faktycznego przedsięwzięć inwestycyjnych. We wszystkich przypadkach stan urządzeń, wież i fundamentów został oceniony jako dobry. Ryzyko ewentualnego wzruszenia pozwoleń na budowę i użytkowanie Bank ocenia jako niskie.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

Ostateczne decyzje w sprawie wysokości stawki opodatkowania podejmowane są przez gminy, na terenie których zlokalizowane są farmy.

Niezależnie od wyników rozstrzygnięć ww. ustaleń, Bank realizuje monitoring wpływu podwyższonego podatku na zdolność kredytową farm, przy założeniu zwiększonego podatku.

Ryzyko wynikające ze zniesienia obowiązku odkupu energii

Znowelizowana Ustawa o OZE likwiduje obowiązek odkupu, co wpływa na większą zależność przychodów od warunków kontraktowych zawieranych umów sprzedaży energii. Bank założył, że wpływ tego zjawiska będzie widoczny w roku 2018, natomiast w kolejnych latach zostanie stopniowo zrównoważony wzrostem cen energii. Jedną z potencjalnych ścieżek mitygowania ryzyka

wynikającego ze zniesienia obowiązku odkupu energii może być także rozwój technologii magazynowania, a dla mniejszych projektów - współpraca z nowo tworzonymi strukturami klastrów energetycznych.

Weryfikując bieżące zmiany otoczenia prawnego działalności farm wiatrowych, Bank zidentyfikował dodatkowe ryzyka prawne, wynikające z projektów następujących ustaw i przyjętych rozporządzeń:

- 1) 20 lipca 2017 r. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o OZE, wprowadzającą mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE. Podpisana przez prezydenta w dniu 14 sierpnia 2017r nowelizacja ustawy o OZE wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Opłata ma wynosić 125 proc. średniej ceny certyfikatów z poprzedniego roku, ale nie więcej niż 300,03 zł/MWh.

- 2) Jednocześnie Ministerstwo Energii opublikowało 28 czerwca 2017 roku projekt zmian Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Projekt 2.6 z dnia 16.06.2017 r.), który przewiduje m.in.:
  - a) zmianę zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, pobieranym na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych i przywrócenie w tym zakresie stanu sprzed zmian dokonanych ustawą o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych,
  - b) wprowadzenie systemu Fit-in-Premium (FIP) dla instalacji o mocy od 500 kW do 1 MW, wykorzystujących hydroenergię i biogaz, umożliwiającego sprzedaż energii po stałej cenie wynoszącej 80% ceny referencyjnej, jednak wyłącznie innemu podmiotowi niż sprzedawca zobowiązany,
  - c) zmodyfikowanie przepisów dot. obowiązku umarzania świadectw pochodzenia dla biogazu rolniczego (tzw. błękitnych certyfikatów) w celu uniknięcia wzrostu cen świadectw ponad wysokość jednostkowej opłaty zastępczej,

Wg ocen specjalistów rynkowych, wejście w życie przepisów planowane jest na IV kwartał 2017r.

- 3) Ponadto w dniu 22 sierpnia 2017r zostało opublikowane Rozporządzenia Ministerstwa Energii wprowadzającego wielkość obowiązku udziału OZE ze źródeł odnawialnych innych niż biogaz na poziomie 17,5% (w 2017 roku wynosi on 15,4%), natomiast ze źródeł biogazowych na poziomie 0,5% (w 2017 roku wynosi on 0,6%). Rozporządzenie dostosowuje poziom obowiązku OZE do założeń zawartych w uzasadnieniu poselskiego projektu nowelizacji Ustawy o OZE, wprowadzającej mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE, i mających na celu niwelowanie nadwyżki zielonych certyfikatów. Zdaniem Banku jest to pozytywny sygnał wzrostowy, przy zastrzeżeniu, że dla przywrócenia równowagi rynkowej wskazane jest dalsze podwyższanie obowiązku OZE do poziomu wskazanego w Ustawie.

Ryzyko sporu prawnego Klientów Banku z Energa – Obrót S.A.

Bank w dniu 18.09.2017 r. powziął, na podstawie przesłanych przez Klientów pism, informację, że:

1. Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
2. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
3. Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. informuje, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

Bank na bieżąco monitoruje sytuację kilku Klientów Banku (dotyczy ca. 13% portfela farm wiatrowych), a dodatkowo informuje, że środki zgromadzone na rachunkach Klientów są wystarczające do bieżącej obsługi zobowiązań.

Portfel kredytowy Grupy obejmuje zaangażowanie związane z finansowaniem kilkudziesięciu projektów realizowanych przez firmy funkcjonujące na rynku elektrowni wiatrowych. Kontynuowany jest przegląd zaangażowań związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, połączony z działaniami Grupy, ukierunkowanymi na:

- 1) stymulowanie Klientów w kierunku optymalizacji kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez spółki, w tym w szczególności koszty serwisu i utrzymania oraz zarządzania projektami – 12 klientów wynegocjowało już umowy O&M uzyskując znaczne oszczędności kosztowe, większość pozostałych klientów prowadzi rozmowy zarówno z dotychczasowymi podmiotami świadczącymi usługi serwisu, jak i podmiotami konkurencyjnymi w celu pozyskania ofert na serwis elektrowni, odzwierciedlających aktualną sytuację rynkową w branży OZE,
- 2) uzyskiwanie dodatkowego wsparcia dla projektów od Udziałowców/Sponsorów poprzez dokapitalizowanie spółek w formie: dopłat do kapitału, udzielenia pożyczek podporządkowanych spłacie kredytu, konwersji dotychczasowych pożyczek na kapitał, udzielenie dodatkowego poręczenia/gwarancji i/lub wydłużenie obowiązywania dotychczasowych poręczeń/gwarancji udzielonych przez Sponsorów – efektem powyższych działań jest m.in. zapewnienie możliwości uzupełniania środków na rachunkach rezerwy obsługi długu, wsparcie w terminowym regulowaniu zobowiązań handlowych, realizacja kowenantów umownych,
- 3) wprowadzenie dodatkowych postanowień do umów kredytu obligujących klientów do dokonania przedpłaty długu ze zakumulowanych nadwyżek i rezerw oraz dokonywania przedpłat z bieżących nadwyżek środków generowanych przez projekt (cash sweep),
- 4) wprowadzenie obowiązku bieżącej sprzedaży praw majątkowych zakumulowanych jako zapasy, celem poprawy bieżącej płynności,
- 5) wprowadzenie dodatkowych warunków ograniczających możliwość dokonywania dystrybucji środków do Sponsorów,
- 6) uzyskanie dokumentów (certyfikatów wystawionych przez producentów bądź raportów technicznych), potwierdzających minimum 25 letni okres eksploatacji turbin, stwarzających możliwość przyjęcia założenia wydłużonego okresu funkcjonowania farmy w stosowanym modelu wyceny ekspozycji kredytowych.

Rozpoznane na dzień bilansowy 30 czerwca 2017 odpisy aktualizujące dla tego portfela przedstawia poniższa tabela:

	Ekspozycja brutto	Odpisy aktualizujące	Ekspozycja netto
Bez przesłanki utraty wartości	657 459	7 682	649 777
Stwierdzona przesłanka utraty wartości	908 043	12 746	895 297
Stwierdzona utrata wartości	509 397	89 744	419 653
Suma	2 074 899	110 172	1 964 727

Na dzień 30 czerwca 2017 r. zaledwie podmioty, stanowiące łącznie 0,7% wartości brutto finansowanych przez Grupę projektów posiadało opóźnienia w obsłudze zobowiązań. Grupa na bieżąco monitoruje sytuację finansową ww. podmiotów, zmiany regulacyjne oraz sytuację rynkową branży.

Grupa ocenia ryzyko projektów z branży elektrowni wiatrowych przyjmując jako przesłanki utraty wartości zaistnienie potencjalnego deficytu środków pieniężnych oraz ujemnej wyceny przedsiębiorstwa dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Grupę perspektywie długoterminowej. Dla przeprowadzenia wyceny ww. projektów opracowany został model wyceny, pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych dla poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji (zmiennych i cyklicznie aktualizowanych) parametrach wyceny, do których należą:

- wysokość naliczanego podatku od nieruchomości określona prawdopodobieństwem utrzymania w perspektywie długoterminowej dotychczasowych zasad naliczania podstawy opodatkowania dla elektrowni wiatrowych na poziomie 20% - dla projektów nie posiadających interpretacji podatkowych, dla pozostałych projektów zakładany jest koszt podatku wynikający z uzyskanej decyzji administracyjnej gminy,
- produktywność poszczególnych projektów ustalana indywidualnie dla danego projektu w oparciu o analizę wietrzności wynikającą z raportów wietrzności (P90/P75) oraz faktyczną uzyskaną w okresie działania elektrowni wiatrowej,
- ścieżki cenowe dla cen energii elektrycznej i cen zielonych certyfikatów przyjęte przez Bank w oparciu o analizę wewnętrzną Banku oraz analizę pozyskanych przez Bank raportów zewnętrznych renomowanych firm w perspektywie długoterminowej;
- średni ważony koszt kapitału (WACC) przyjęty dla scenariusza restrukturyzacyjnego na poziomie efektywnej stopy procentowej poszczególniej ekspozycji i dla scenariusza windykacyjnego na poziomie 10,9%,
- scenariusze wyceny określające indywidualnie dla każdego z projektów prawdopodobieństwo wystąpienia regularnej obsługi, restrukturyzacji i windykacji.

Udział portfela farm wiatrowych w portfelu kredytów korporacyjnych w wartości brutto w Grupie na 30 czerwca 2017 roku wyniósł 28,2%, co stanowi 15,3% portfela kredytów ogółem i w stosunku do 31 grudnia 2016 roku uległ zwiększeniu o 0,7 p.p. Wartościowo portfel farm wiatrowych wyniósł wg stanu na 30 czerwca 2017 roku 2 074,9 mln zł. 5 największych Spółek w portfelu farm wiatrowych stanowi 53,1% tego portfela i 8,12% portfela ogółem Grupy na 30 czerwca 2017r.

Poziom pokrycia odpisami kredytów z utratą wartości według stanu na 31 grudnia 2016 roku dla portfela klientów korporacyjnych wynosi 24,4%, w tym dla portfela farm wiatrowych 16,3%. Na 30.06.2017r roku wskaźnik ten wynosił 27,4% dla portfela klientów korporacyjnych a w portfelu farm wiatrowych: 17,6%, co wynika z realizowanej obsługi kredytów w tym okresie.

Wg. stanu na 30 czerwca 2017r wartość ekspozycji wobec farm wiatrowych z rozpoznaną przesłanką utraty wartości wynosi 1.417,44 mln zł i obejmuje 24 podmioty, co w stosunku do całości portfela ekspozycji z rozpoznaną przesłanką utratą wartości wynosi 55,4% w ujęciu wartościowym i jest porównywalna do stanu na koniec 2016 r.

Dla portfela ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości Grupa dokonała analizy wrażliwości na kluczowe parametry opisane powyżej, tj.:

- 1) wzrost podstawy opodatkowania nieruchomości – przyjęto w 100% wysoki podatek,
- 2) zmiany średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) o +/-1 p.p.,
- 3) zmiany cen zielonych certyfikatów o +/-1 %. w okresie prognozy.

w mln zł

Zmiany parametrów	(-) rozwiązanie odpisu	(+) dotworzenie odpisu
Przyjęcie nowych zasad opodatkowania - przyjęcie do kalkulacji odpisów wyłącznie podatku od nieruchomości na nowych zasadach		6,07
Wzrost średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.		5,26
Spadek średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.		-5,81
Spadek cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy		1,18
Wzrost cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy		-1,29

6.1.4. Dłużne papiery wartościowe

Tabele poniżej prezentują rating nadany przez Moody's dla dłużnych papierów wartościowych:

30-06-2017 niebadane	Skarb Państwa	NBP	Banki	Finanse publiczne	Pomocnicze instytucje finansowe	Korpora- cyjne	Razem
A	3 442 862	-	-	-	-	-	3 442 862
BBB+	-	-	-	20 483	-	-	20 483
BB	-	-	49 146	-	-	-	49 146
brak	-	1 149 664	29 150	349 654	58 736	106	1 587 310
Razem	3 442 862	1 149 664	78 296	370 137	58 736	106	5 099 801

31-12-2016	Skarb Państwa	NBP	Banki	Finanse publiczne	Pomocnicze instytucje finansowe	Korpora- cyjne	Razem
A	2 793 745	-	-	-	-	-	2 793 745
A-	-	-	-	30 679	-	-	30 679
BB	-	-	49 370	-	-	-	49 370
brak	-	2 079 509	29 150	357 498	59 809	159	2 526 125
Razem	2 793 745	2 079 509	78 520	388 177	59 809	159	5 399 919

W tabelach prezentowana jest ujednoczona skala ratingowa. W przypadku, gdy emitent otrzymał rating od więcej niż jednej agencji, został zaprezentowany ten najwyższy.

Moody's	S&P	Fitch	Rating ujednoczony
A2	A	A	A
A3	A-	A-	A-
Baa1	BBB+	BBB+	BBB+
Ba2	BB	BB	BB
Ba3	BB-	BB-	BB-

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego.

Finanse publiczne		
Rating Wewnętrzny *\\	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
5	-	31 629
6	47 259	20 583
7	39 246	80 578
8	159 082	233 587
9	100 250	11 022
10	24 300	10 778
Razem	370 137	388 177

*\\ W Banku dla Jednostek Samorządu Terytorialnego obowiązuje odrębna metodyka oceny zdolności kredytowej. Na podstawie zasad ustalonych w metodyce określa się rating samorządu. Skala ratingowa od 4-10, 4 dla najlepszych podmiotów 10 dla podmiotów o nieakceptowalnej przez Bank sytuacji.

6.2. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie koncentruje się przede wszystkim w BOŚ S.A. oraz w DM BOŚ S.A. i obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej); (iii) ryzyko walutowe (w księdze bankowej i handlowej). Ryzyko płynności i ryzyko stopy procentowej występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko walutowe - w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej) oraz w Banku (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje także ryzyko z tytułu pozycji w instrumentach kapitałowych i ryzyko cen towarów.

Zgodnie ze strategią Grupy, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Banku najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Bank, w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje.

Zgodnie z przyjętą w BOŚ S.A. definicją, księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyłeń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności: stóp procentowych, kursów walutowych i indeksów giełdowych.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową.

Do księgi bankowej wchodzi pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:

- 1) udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
- 2) transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
- 3) zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

W ramach działań określających apetyt Grupy na ryzyko finansowe, w BOŚ S.A. obowiązują Polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określone są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodnie z przyjętym przez Radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko. W I półroczu 2017r. w Banku trwały prace nad wdrożeniem postanowień Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Komitetowi ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej), Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz Komitetowi ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

6.2.1. Ryzyko płynności

Celem Banku w zakresie zarządzania płynnością jest utrzymanie zdolności Banku do finansowania aktywów i terminowego regulowania zobowiązań, a także utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności. Strategię zarządzania ryzykiem płynności określa zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Strategia Płynnościowa BOŚ S.A. Strategia określa apetyt Banku na to ryzyko, wyznacza główne kierunki oraz cele ilościowe dla wybranych wielkości i jest integralnym elementem Ramowej Strategii działania Banku. Tolerancja na ryzyko płynności, dostosowana do przyjętego apetytu, została określona w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Polityce w zakresie zarządzania płynnością poprzez obowiązujący w Banku system wewnętrznych limitów i wartości ostrzegawczych.

Bank organizuje proces zarządzania ryzykiem płynności w szczególności za pomocą podziału kompetencji organów Banku oraz właściwych komórek organizacyjnych centrali przy wykonywaniu

zadań i podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Komórki organizacyjne są wzajemnie niezależne. Obszary powstawania ryzyka i komórki organizacyjne kontroli ryzyka znajdują się pod nadzorem różnych Członków Zarządu Banku.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność śróddzienna – w ciągu dnia, płynność bieżąca – w okresie do 7 dni; płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca; płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy; płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Podstawowym źródłem finansowania Banku pozostaje systematycznie budowana i zdywersyfikowana baza depozytowa z dużym udziałem stabilnych depozytów od klientów detalicznych (uzupełniona depozytami klientów korporacyjnych i sektora publicznego) oraz wyemitowane obligacje długoterminowe i otrzymane pożyczki od międzynarodowych instytucji finansowych (które dodatkowo, wraz z długoterminowymi dwustronnymi umowami zamiany płatności odsetkowych zabezpieczonymi dłużnymi papierami wartościowymi oraz transakcjami FX Swap, stanowią źródło finansowania płynności w walutach obcych).

Posiadane przez Bank aktywa płynne (nadwyżka płynności), utrzymywane są przede wszystkim w postaci charakteryzujących się wysoką płynnością bonów pieniężnych NBP (według stanu na 30 czerwca 2017 roku stanowiących 44% portfela płynnych nieobciążonych papierów wartościowych) oraz obligacji Skarbu Państwa (według stanu na 30 czerwca 2017 roku - 56%), charakteryzujących się niskim ryzykiem szczególnym. Wg stanu na 31.12.2016r. udziały te wynosiły odpowiednio 68% i 32%, zmiana struktury nastąpiła w wyniku konwersji części bonów pieniężnych NBP na obligacje SP. Portfel tych papierów jest uzupełniony gotówką oraz środkami utrzymywanymi w NBP (ponad zadeklarowany poziom rezerwy obowiązkowej) i na rachunkach nostro w innych bankach. Aktywa płynne stanowią bufor dla zabezpieczenia płynności w ewentualnych sytuacjach kryzysowych, tj. istnieje możliwość ich zastawu, upłynnienia w ramach transakcji repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie, bez istotnej utraty wartości. Możliwości sprzedaży aktywów płynnych (ryzyko płynności produktu) są systematycznie monitorowane. W analizach tych brane są pod uwagę przede wszystkim: wielkość emisji, obrót rynkowy oraz zmienność ceny kupna / sprzedaży.

Zgodnie z rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego i Narodowego Banku Polskiego, Bank ma możliwość korzystania z dodatkowych źródeł finansowania w postaci kredytu technicznego i lombardowego w NBP. Jest również operacyjnie przygotowany do wystąpienia do NBP celem uzyskania kredytu refinansowego.

W Banku wyznaczany jest kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności, które uznawane jest za ryzyko stale istotne, zgodnie z obowiązującym procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Kapitał ten szacowany jest w oparciu o koszt związany z przywróceniem nadzorczych i wewnętrznych miar oraz limitów płynności w warunkach zbudowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

Bank wyznacza nadzorcze miary płynności zgodnie z następującymi regulacjami: Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych i Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/322 z dnia 10 lutego 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto.

Do obecnie obowiązujących norm płynności krótkoterminowej zalicza się współczynniki: M1 (luka płynności krótkoterminowej – różnica pomiędzy sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym a wartością środków obcych niestabilnych) i M2 (współczynnik płynności krótkoterminowej – iloraz sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym do wartości środków obcych niestabilnych) oraz wymóg pokrycia wpływów netto – LCR (relacja aktywów płynnych do wpływów netto (tj. różnicy pomiędzy wpływami a wpływami) przez okres występowania warunków skrajnych, trwający 30 dni kalendarzowych).

Natomiast do norm długoterminowych zalicza się współczynniki: M3 (współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi – iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do aktywów nie płynnych) i M4 (współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi – iloraz funduszy własnych banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych do sumy aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności). Bank wyznacza i sprawozdaje do Komisji Nadzoru Finansowego wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR). Ponadto, Bank, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/313 z dnia 1 marca 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności do Narodowego Banku Polskiego, w ramach sprawozdawczości obowiązkowej, opracowuje i przesyła raporty ALMM.

W I połowie 2017 roku (analogicznie jak w 2016 roku) nadzorcze miary płynności, tj. miary M1-M4 oraz LCR były wyznaczane codziennie (tj. w każdym dniu roboczym) i pozostawały na bezpiecznym poziomie, znacznie przewyższającym poziomy regulacyjne. Wg stanu na 30 czerwca 2017 roku normy te kształtowały się następująco:

Miara	Wartość na 30.06.2017	Wartość na 31.12.2016
LCR	123%	120%
M1	1 266 mln zł	1 201 mln zł
M2	1,51	1,37
M3	64,75	56,89
M4	1,32	1,28

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne – stanowiące bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wypływów w horyzoncie 30 dni; (ii) zapas płynności – który mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni; (iii) ocenę stabilności bazy depozytowej; (iv) lukę płynności krótkoterminowej (dla PLN, EUR, CHF i USD) – pokazującą poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych; luka ta przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji na rynku hurtowym oraz z transakcji pochodnych oraz (v) testy warunków skrajnych (pozwalające m.in. na weryfikację możliwości utrzymania płynności w zdefiniowanym w Banku horyzoncie czasowym w poszczególnych scenariuszach). W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności kontraktową oraz urealnioną (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej, wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów); (ii) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi; (iii) wskaźnik pokrycia kredytów służących finansowaniu długoterminowych potrzeb klientów najbardziej stabilnymi źródłami finansowania oraz (iv) prognozę zapasu płynności, aktywów płynnych oraz nadzorczych miar płynności. Zgodnie z Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank przeprowadza również pogłębioną analizę płynności długoterminowej. Wyniki przeprowadzanych analiz są wykorzystywane do zarządzania płynnością Banku. Jednocześnie proces opracowywania krótko- i długoterminowych planów finansowych Banku zawiera ocenę płynności, tak aby zapewnić adekwatną strukturę finansowania i przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

W celu oceny skuteczności procesu zarządzania ryzykiem płynności, dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze podlegają systematycznym przeglądom, tak aby pozwalały na skuteczne monitorowanie płynności. Limity i wartości ostrzegawcze określają ramy dla tolerancji Banku w zakresie płynności i są zgodne z przyjętym przez Bank apetytem na to ryzyko. Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Bank, w opracowywanych analizach płynnościowych, uwzględnia również możliwość niekorzystnej zmiany kursów walut obcych, w szczególności CHF i EUR, potencjalnie powodujące zwiększenie potrzeb płynnościowych.

Zgodnie z podpisanymi z kontrahentami aneksami zabezpieczającymi do umów ramowych (Credit Support Annex, CSA) Bank, w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych (m.in. kursów walutowych), zobowiązany jest do złożenia dodatkowych depozytów zabezpieczających; w przypadku korzystnych zmian - Bank otrzymuje dodatkowe zabezpieczenie od kontrahentów. Bank nie posiada w umowach z kontrahentami postanowień zmieniających wysokość składanego zabezpieczenia ze względu na zmianę posiadanego ratingu. Oznacza to, iż obniżenie poziomu oceny zdolności kredytowej nie wpływa na wysokość i sposób wyliczenia depozytów zabezpieczających.

Ponadto Bank posiada zatwierdzony przez Zarząd Banku Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych, który określa potencjalne źródła pogorszenia / utraty płynności, zasady postępowania i kompetencje w sytuacjach awaryjnych, mających na celu oszacowanie horyzontu przetrwania oraz możliwości i kosztów przywrócenia stanu stabilnej płynności. Plan ten, oprócz analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych (której założenia są zgodne z przeprowadzanymi testami warunków skrajnych), zawiera także mierzalne i niemierzalne symptomy wyprzedzające sytuacje awaryjne, powalające na systematyczne monitorowanie źródeł powstawania sytuacji kryzysowych w zakresie płynności. Analizy scenariuszowe płynności w sytuacjach awaryjnych oraz testy warunków skrajnych obejmują trzy rodzaje scenariuszy: (1) kryzys wewnętrzny - jego źródłem jest utrata zaufania do Banku przez uczestników rynku (tzw. „run na Bank”), zmniejszenie dostępności finansowania, zmaterializowanie się ryzyka koncentracji oraz obniżenie ratingu Banku; (2) kryzys zewnętrzny - zakłada materializację ryzyka walutowego, wzrost stóp procentowych, kryzys na rynkach finansowych i ewentualne efekty drugiej rundy oraz (3) kryzys mieszany – stanowi połączenie elementów zarówno kryzysu wewnętrznego jak i zewnętrznego. Dokonywane stress testy pozwalają na identyfikację czynników, których materializacja może generować w Banku ryzyko płynności oraz opracowanie działań koniecznych do podjęcia, w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych. Bank, w ramach dokonywanych analiz, przeprowadza również analizę wrażliwości na poszczególne czynniki generujące ryzyko płynności oraz tzw. testy odwrócone. Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych jest systematycznie weryfikowany i aktualizowany, tak aby gwarantował operacyjne przygotowanie Banku do uruchomienia potencjalnych działań, możliwych do podjęcia w sytuacji zagrożenia płynności. Analiza scenariuszowa płynności w sytuacjach awaryjnych jest opracowywana w trybie półrocznym, a testy warunków skrajnych – w okresach miesięcznych. Założenia przyjmowane w testach warunków skrajnych są systematycznie weryfikowane, zgodnie z wnioskami wynikającymi z Analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych. Wnioski z przeprowadzanych testów są uwzględniane w bieżącym zarządzaniu płynnością i ryzykiem płynności, a także są podstawą do budowania struktury aktywów i pasywów.

Testy wykonane w I połowie 2017 roku, analogicznie jak w 2016 roku pokazują, że Bank posiada stabilną sytuację płynnościową, a posiadane aktywa płynne (nadwyżka płynności) pozwalają na przetrwanie założonych scenariuszy warunków skrajnych, w których Bank zakłada przeżycie w określonym horyzoncie czasowym.

Stosowane przez Bank miary i narzędzia podlegają cyklicznym przeglądom i są systematycznie aktualizowane, co służy lepszemu odwzorowaniu profilu płynności. Proces monitorowania płynności i ryzyka płynności w Banku jest wspierany przez dedykowany system informatyczny (w szczególności w zakresie generowania kontraktowej i urealnionej luki płynności oraz raportowania nadzorczych miar płynności i limitów wewnętrznych).

Wyniki analizy ryzyka płynności, wraz z wynikami testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz - w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej).

W I połowie 2017 roku, podobnie jak w 2016 roku, sytuacja płynnościowa Banku była systematycznie monitorowana i pozostawała na bezpiecznym poziomie.

6.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane, jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej jest przede wszystkim generowane w Banku, zarówno w księdze bankowej jak i handlowej.

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego (WO), przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK).

W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny, powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Z drugiej strony portfel ten powoduje zmienność kapitału z aktualizacji wyceny.

W celu pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) lukę przeszacowania (repricing gap); (ii) analizę pozostałych komponentów ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej – ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości i ryzyka opcji klienta; (iii) analizę duracji; (iv) wskaźnik wrażliwości wyniku odsetkowego (WO); (v) wskaźnik wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (WEK); (vi) analizę testów warunków skrajnych. Szczegółowy opis wykorzystywanych technik pomiaru ryzyka stopy procentowej został przedstawiony w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku wraz opinią niezależnego biegłego rewidenta. W okresie od 31 grudnia 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

W celu kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank stosuje dwie miary: wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o +/-100 p.b. (WO) oraz wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału na zmianę stóp procentowych o +/-200 p.b. (WEK). Porównanie ich wartości na 31.12.2016 r. oraz 30.06.2017 r. przedstawione zostało w poniższej tabeli.

(w tys. zł)	WO		WEK	
	-100 p.b.	+100 p.b.	-200 p.b.	+200 p.b.
30-06-2017	-52 673	39 529	-27 283	-22 115
31-12-2016	-54 563	36 939	-42 584	-23 709
Zmiana	1 890	2 590	15 301	1 594

Na 30 czerwca 2017 roku, analogicznie jak na 31 grudnia 2016 roku powyższe miary znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych. Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO i WEK wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia wzrostu oprocentowania kredytów oraz w ograniczenia spadku poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0, przy ujemnych rynkowych stopach procentowych.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 30 czerwca 2017 roku ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej było istotne, utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 27,3 mln zł (w wysokości utylizacji limitu WEK). Na dzień 31 grudnia 2016 roku przedmiotowe ryzyko również było istotne, utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 42,6 mln zł.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja jego negatywnych skutków z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy, (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 1 p.b.), (iii) system limitów oraz (iv) testy warunków skrajnych.

W okresie od 31 grudnia 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej.

Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej oraz wpływ testu warunków skrajnych na portfel handlowy zmiany o ± 200 p.b., w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną, średnią oraz na datę sprawozdawczą):

(w tys. zł)	VaR 10-dniowy			Testy warunków skrajnych ± 200 p.b.	
	średnia	max	min	na datę	na datę
Od 01.01.2017 do 30.06.2017	516	936	110	198	-2 644
Od 01.01.2016 do 30.06.2016	589	1108	68	210	-4 670

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej Bank, raz na miesiąc przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy,
- 2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej, obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i dla IRS oraz łącznie dla tych instrumentów,
- 3) limity maksymalnej, dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV – również w ciągu dnia.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników rynkowych (czynników ryzyka).

W księdze bankowej badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian:

- 1) stóp procentowych na: (i) wynik odsetkowy (WO), (ii) wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK), (iii) portfel w księdze bankowej: papierów wartościowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dłużnych papierów wartościowych, transakcji IRS oraz FX swap:
  - a) scenariusze równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych od ± 100 p.b. do ± 500 p.b.,
  - b) scenariusze spłaszczenia, wygięcia i wystromienia krzywych stóp procentowych
  - c) kursów walutowych na WO oraz WEK - scenariusze zmiany kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 20\%$,
- 2) stóp procentowych i kursów walutowych łącznie na WO oraz WEK – scenariusze łącznych zmian kursów walutowych o $\pm 10\%$ i $\pm 20\%$ oraz stóp procentowych o ± 100 p.b. (dla WO), ± 200 p.b. (dla WEK) i ± 500 p.b.

W księdze handlowej badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmienności stóp w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy ich zmiennościami na poziom VaR. Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

W testach warunków skrajnych Bank stosuje scenariusze zarówno historyczne jak i parametryczne.

Wyniki tej analizy pokazują, iż, przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu zarówno bankowym jak i handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Rezultaty przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej oraz w księdze handlowej, wraz z wynikami przeprowadzonych testów warunków skrajnych, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz – w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku oraz dla Komitetu ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej).

6.2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian kursów walutowych na wynik finansowy Grupy. Ryzyko to jest generowane w Banku (w księdze handlowej) oraz w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej).

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Ryzyko walutowe w portfelu niehandlowym w DM BOŚ S.A. wynika z deponowania przez DM BOŚ S.A. środków pieniężnych w walutach obcych na rachunkach zagranicznych brokerów. Ryzyko walutowe w księdze niehandlowej implikują również pozycje związane z działalnością DM BOŚ S.A. prowadzoną w Oddziale w Republice Czeskiej, które nie stanowią pozycji zaliczonych do portfela handlowego. DM BOŚ S.A. posiada otwarte pozycje walutowe w USD, EUR i CZK w portfelu niehandlowym, a ryzyko walutowe w tym portfelu jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla księgi handlowej i niehandlowej łącznie.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku, jak i w DM BOŚ S.A. Ryzyko walutowe w księdze handlowej dotyczyło przede wszystkim DM BOŚ S.A., w mniejszym stopniu Banku. Otwarte pozycje walutowe w księdze handlowej DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu pochodnymi instrumentami finansowymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym.

W Grupie istnieje jednolity system zarządzania ryzykiem walutowym, liczony odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, stosuje się: (i) model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy, (ii) system limitów oraz (iii) analizy testów warunków skrajnych. Techniki pomiaru ryzyka walutowego opisane zostały w Rocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku wraz opinią niezależnego biegłego rewidenta. W okresie od 31 grudnia 2016 roku do 30 czerwca 2017 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka walutowego.

Wartość VaR dla otwartych pozycji walutowych Banku, DM BOŚ S.A. oraz dla całej Grupy w okresach rocznych, wraz z wynikami testów warunków skrajnych dla Grupy kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią, na datę):

(w tys. zł)	VaR 10-dniowy						Testy warunków skrajnych Grupy wzrost/spadek kursów walutowych o 30% na datę
	Bank			DM	Grupa		
	średnia	max	min	na datę	na datę	na datę	
Od 01.01.2017 do 30.06.2017	174	640	6	87	3 737	3 611	-22 055
Od 01.01.2016 do 30.06.2016	172	619	7	224	1 510	1 482	-8 077

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku wynikającymi z rewaluacji pozycji.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy
- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut, obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia,
- 3) limity straty dziennej i ciągłonej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a w odniesieniu do limitów na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku - również w ciągu dnia.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do PLN i kursów krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR/CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

W celu przeprowadzenia analizy wpływu warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

- 1) historyczne:
  - historyczny wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN (w tym grube ogony),
  - wzrost/spadek kursów krzyżowego EUR/CHF oraz EUR/USD.
- 2) parametryczne:
  - wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN o 30%,
  - wzrost zmienności kursów walutowych,
  - skrajnie niekorzystna zmiana korelacji kursów walutowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Wyniki analizy ryzyka walutowego w księdze handlowej, wraz z wynikami testów warunków skrajnych w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej).

6.2.4. Ryzyko cen instrumentów i towarów

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen instrumentów finansowych i towarów na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach finansowych realizowane na rachunek DM BOŚ S.A. dotyczą działalności DM BOŚ S.A. jako animatora rynku i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty finansowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ S.A. transakcji arbitrażowych, w ramach krótkiej sprzedaży oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (np. pomiędzy cenami pochodnych instrumentów finansowych oraz cenami instrumentów bazowych). Transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe są zawierane na GPW oraz w Saxo Bank A/S. Transakcje krótkiej sprzedaży są realizowane z wykorzystaniem pożyczonych papierów wartościowych od belgijskiego Banku KBC i zabezpieczeniu tej pożyczki przeciwstawną pozycją w pochodnym instrumencie finansowym notowanym na GPW (akcyjny kontrakt futures). Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji arbitrażowych (zabezpieczonych), jak i niezabezpieczonych.

Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, tj. zarówno w odniesieniu do transakcji arbitrażowych (zabezpieczonych) – wartość limitu globalnego 51 mln zł, jak i niezabezpieczonych – wartość limitu globalnego 17 mln zł. W DM BOŚ S.A. na dzień 30 czerwca 2017 r. wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe (zabezpieczone) wynosiło 44%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone wynosiło 76% (wg stanu na 30 czerwca 2016 r. wykorzystanie ww. limitów wynosiło odpowiednio: 29% i 71% - przy wartości limitu globalnego 36 mln zł dla transakcji zabezpieczonych – arbitrażowych, i wartości limitu globalnego 12 mln zł dla transakcji niezabezpieczonych).

Ryzyko towarów występuje głównie w ramach działalności na pozagieldowym rynku OTC, dla transakcji zawieranych z klientami DM BOŚ S.A. i transakcji zabezpieczających dokonywanych w Saxo Bank A/S, X-Trade Brokers Dom Maklerski S.A. lub BNP Paribas Prime Brokerage, Inc.

W DM BOŚ S.A. istnieje hierarchiczna struktura limitów ryzyka rynkowego, składająca się z:

- 1) całkowitych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limit wartości zagrożonej dla całości działalności DM BOŚ S.A. oraz limit wolumenowy wyłącznie w zakresie instrumentów rynku obrotu towarowego,
- 2) strukturalnych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limity straty w ujęciu narastającym, limit całkowitej pozycji walutowej, limity wartości zagrożonej dla poszczególnych linii biznesowych DM BOŚ S.A. oraz limit produktowy,
- 3) operacyjnych limitów ryzyka rynkowego, w skład których wchodzi limity wartości zagrożonej dla poszczególnych segmentów w ramach linii biznesowych DM BOŚ S.A., odpowiedzialnych za powstanie ryzyka rynkowego oraz limity pozycji w układzie geograficznym.

6.3. Zarządzanie kapitałem

6.3.1. Cele, polityka i procesy zarządzania kapitałem

W zakresie adekwatności kapitałowej konsolidacja Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. została przeprowadzona z uwzględnieniem zasad dotyczących konsolidacji ostrożnościowej zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej CRR.

W strukturze funduszy własnych Grupy dominuje kapitał podstawowy Tier I.

Fundusze własne Grupy na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z obowiązującymi na te daty przepisami, przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Fundusze własne	2 098 795	2 090 265
Kapitał Tier I (fundusze podstawowe)	1 696 079	1 664 751
Kapitał Tier II (fundusze uzupełniające)	402 716	425 514

Wartość funduszy własnych została wyznaczona zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej CRR, obowiązującym od 1 stycznia 2014 roku.

Celem ograniczania ryzyka spadku współczynników kapitałowych Grupa monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Grupy oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Grupy.

Zgodnie z art. 128 ust. 1 Prawa Bankowego, Grupa utrzymuje fundusze własne na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- wartość wynikająca ze spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku (CRR),
- oszacowana przez Grupę kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Grupa z częstotliwością kwartalną szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie:

- 1) ryzyk I filara:
  - dla ryzyka kredytowego w oparciu o model wewnętrzny bazujący na nieoczekiwanej stracie kredytowej i wymogi regulacyjne,
  - dla poszczególnych rodzajów ryzyka wchodzących w skład grupy ryzyka rynkowego - w oparciu o wymogi regulacyjne,
  - dla ryzyka operacyjnego - w oparciu o model wewnętrzny bazujący na uproszczonej metodzie zaawansowanego pomiaru z wykorzystaniem podejścia Loss Distribution Approach (LDA),
- 2) ryzyk II filara dla ryzyk, których poziom został oceniony jako istotny.

Poziom kapitału wewnętrznego kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kapitał wewnętrzny	1 458 806	1 494 858

6.3.2. Kalkulacja wymogu kapitałowego.

Grupa Kapitałowa Banku Ochrony Środowiska S.A. wyznacza wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2014 roku Rozporządzeniem CRR .

Całkowity wymóg w zakresie funduszy własnych stanowiący sumę wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Całkowity wymóg w zakresie funduszy własnych, w tym:	1 141 547	1 170 959
- wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	1 029 941	1 070 132
- wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	39 946	29 082
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	67 906	67 906
- wymóg z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej	3 754	3 839

6.3.3. Deklaracja zgodności z wymogami w zakresie adekwatności kapitałowej.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, Grupa jest zobowiązana utrzymywać łączny współczynnik kapitałowy na poziomie co najmniej 8 %. Współczynnik kapitału Tier I i współczynnik kapitału podstawowego Tier I powinny wynosić odpowiednio co najmniej 6 % i 4,5 %.

Poziom współczynników kapitałowych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Łączny współczynnik kapitałowy	14,71%	14,28%
Współczynnik kapitału Tier I	11,89%	11,37%

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku (zwanego obecnie łącznym współczynnikiem kapitałowym) na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające z zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 22 października 2015 r. poinformowała banki o wprowadzeniu bufora zabezpieczającego zwiększającego wymogi dla współczynników kapitałowych o 1,25 p.p. W efekcie, od 1 stycznia 2016 r. zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe wzrosły do poziomów 10,25% dla współczynnika kapitał Tier I oraz 13,25% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

W dniu 29 grudnia 2016 r. Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Grupę funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenie ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,72 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,40 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. a Rozporządzenia CRR) .

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. na dzień 30 czerwca 2017 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

7. Wynik z tytułu odsetek

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:		
Kredytów i pożyczek, w tym od:	272 222	276 557
- Banków	626	443
- Klientów, w tym:	271 596	276 114
- korporacyjnych	162 545	160 546
- detalicznych	80 393	82 803
- finansów publicznych	28 562	32 668
- pozostałych	96	97
Instrumentów finansowych, w tym:	67 287	70 553
- dostępnych do sprzedaży	43 001	47 414
- utrzymywanych do terminu zapadalności	19 696	18 234
- przeznaczonych do obrotu	4 590	4 905
Transakcji zabezpieczających	-	379
Razem	339 509	347 489

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:		
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	117 011	148 757
- Banków	706	1 465
- Klientów, w tym:	116 305	147 292
- korporacyjnych	23 125	34 653
- detalicznych	86 576	104 329
- finansów publicznych	6 600	8 292
- funduszy ekologicznych	3	6
- pozostałych	1	12
Kredytów i pożyczek, w tym od:	921	1 750
- banków	197	276
- klientów	724	1 474
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	334	161
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	20 152	58 428
Transakcje zabezpieczające	4 758	-
Razem	143 176	209 096

8. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	19 047	20 178
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	37 896	31 144
Prowizje od kredytów	13 575	14 094
Prowizje od gwarancji i akredytywy	1 953	2 407
Prowizje z tyt. opłat BFG	169	2 876
Opłaty związane z zarządzaniem portfela oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	299	186
Pozostałe opłaty	1	3
Razem	72 940	70 888
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z działalności maklerskiej	11 197	9 334
Opłaty z tytułu kart płatniczych	3 102	3 073
Opłaty od rachunków bieżących	595	655
Opłaty z tytułu świadczonych usług przez Euronet	510	814
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	239	590
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	233	289
Pozostałe opłaty	1 426	718
Razem	17 302	15 473

Łączna wartość przychodów z działalności powierniczej w pierwszym półroczu 2017 roku wyniosła 865 tys. zł, zaś w pierwszym półroczu 2016 roku wyniosła 619 tys. zł.

9. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, w tym:	-	-2
Na zobowiązania pozabilansowe (dotworzenie)	-	-2
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	-39 134	-57 792
Na należności bilansowe (dotworzenie/rozwiązanie), w tym:	-30 945	-58 742
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-11 736	-21 915
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-19 392	-36 684
Kredyty udzielone finansom publicznym	293	20
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-110	-163
Na zobowiązania pozabilansowe (rozwiązanie/dotworzenie), w tym:	-8 189	950
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-28	74
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-8 161	875
Kredyty udzielone finansom publicznym	-	1
Razem	-39 134	-57 794

Wynik odpisów kredytów i pożyczek klientów na należności bilansowe:

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Wycena indywidualna	-24 588	-43 649
Wycena grupowa	-6 357	-15 093
Razem	-30 945	-58 742

10. Ogólne koszty administracyjne

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Świadczenia pracownicze	84 519	90 689
Koszty administracyjne, w tym:	94 928	78 345
- koszty rzeczowe	58 400	56 425
- podatki i opłaty	2 729	2 256
- składka i wpłaty na BFG	32 614	17 351
- składka i wpłaty na KNF	1 009	2 248
- składka na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego	74	65
- składka na rzecz Izby Domów Maklerskich	46	-
- pozostałe	56	-
Amortyzacja, w tym:	21 355	22 983
- od środków trwałych	7 270	8 156
- od wartości niematerialnych	14 085	14 827
Razem	200 802	192 017

11. Podatek dochodowy

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Podatek bieżący	-15 670	-1 305
Podatek odroczony	-3 872	2 841
Razem	-19 542	1 536
Zysk/Strata brutto	62 896	-13 282
Podatek dochodowy według stawki 19 %	-11 950	2 523
Trwałe różnice pomiędzy wynikiem brutto a podstawą opodatkowania:	-7 592	-1 295
a) zmniejszające:	1 570	2 793
- rozwiązane odpisy aktualizujące	393	1 420
- otrzymane dywidendy	996	983
- pozostałe	181	390
b) zwiększające	-9 351	-4 115
- utworzone odpisy aktualizujące	-2 185	-1 743
- składki na BFG	-6 190	-
- pozostałe	-976	-2 372
c) odliczenia od dochodu	189	27
- darowizny	189	27
Obciążenia podatkowe dotyczące wyniku finansowego roku bieżącego	-19 542	1 228
Zmiana obciążeń wyniku roku bieżącego dotycząca lat ubiegłych	-	308
Razem obciążenia podatkowe	-19 542	1 536
Efektywna stawka podatkowa	31%	12%

12. Zysk/Strata przypadający na jedną akcję

(a) Podstawowy zysk/strata przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zysk/ Strata netto	43 354	-11 746
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	62 835	22 835
Podstawowy zysk/strata na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,69	-0,51

(b) Zysk/Strata rozwodniony przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zysk /Strata netto	43 354	-11 746
Średnia ważona liczba akcji zwykłych powiększona o średnią ważoną liczbę akcji z tytułu opcji na akcje (w tysiącach)	62 835	22 835
Rozwodniony zysk/strata na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,69	-0,51

13. Należności od innych banków

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 23)	379 652	26 157
Lokaty w innych bankach (środki pieniężne klientów DM BOŚ S.A.)	11 851	9 501
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom *\\	1	1
Należności z tytułu zabezpieczeń instrumentów pochodnych	69 860	103 934
Minus odpisy aktualizujące należności od innych banków	-	-
Razem	461 364	139 593
Papiery dłużne zaklasyfikowane do portfela pożyczek i należności	15 075	15 075
Razem	476 439	154 668

14. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Dłużne papiery wartościowe	64 991	49 135
- obligacje Skarbu Państwa	64 885	48 976
- obligacje korporacyjne	106	159
Kapitałowe papiery wartościowe	20 950	10 389
- notowane	20 903	10 342
- nienotowane	47	47
Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	85 941	59 524

15. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	2 373 931	2 902 501
Razem transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:		
- aktywa	70 865	12 051
- zobowiązania	-10 343	-31 982

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	5 477 708	6 155 243
Razem transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:		
- aktywa	84 564	102 616
- zobowiązania	-73 537	-87 402

Transakcje zabezpieczające instrumentami pochodnymi stopy procentowej

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	536 000	536 000
Razem transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:		
- aktywa	177	4 840
- zobowiązania	-30 947	-27 406

Kontrakty terminowe i opcje

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	1 376 573	941 775
Razem kontrakty terminowe i opcje:		
- aktywa	20 074	12 248
- zobowiązania	-4 814	-2 998

Razem pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	9 764 212	10 535 519
Razem pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające:		
- aktywa	175 680	131 755
- zobowiązania	-119 641	-149 788

(a) *Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń*

Bank prowadzi politykę rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z warunkami określonymi w MSR 39. Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w BOŚ S.A. Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. W momencie ustanowienia zabezpieczenia Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

(b) *Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej*

Bank w okresie objętym zabezpieczeniem dokonuje zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji o stałym oprocentowaniu wynikającej ze zmian rynkowych stóp procentowych. Pozycję zabezpieczaną stanowi część obligacji Skarbu Państwa utrzymywana w portfelu dostępnym do sprzedaży. Instrumentem zabezpieczającym są transakcje Interest Rate Swap (IRS), w których Bank dokonuje płatności w oparciu o stałą stopę procentową, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę (6-miesięczny WIBOR). Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych). Spread pomiędzy kwotowaniami obligacji skarbowych i transakcji IRS zostaje wyłączony z zabezpieczenia.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny polega na

analizie miary BPV pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę bezpośredniej kompensaty, w ramach której następuje porównanie zmian wartości transakcji zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej wynikających ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka. Testy wykonywane są z częstotliwością kwartalną.

Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikająca ze zmian rynkowych stóp procentowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej obligacji, nie wynikające ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wg stanu na 30.06.2017 r. Bank posiadał dwa powiązania zabezpieczające wartość godziwą – zabezpieczenie ustanowione w lipcu 2012 r. oraz zabezpieczenie ustanowione 20.10.2015 r.

Za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30.06.2017 r. na rachunku zysków i strat zaksięgowano kwotę 2 135 tys. zł, za rok zakończony dnia 31.12.2016 r. było to 886 tys. zł. Kwoty te wynikają ze zmian wartości godziwej obligacji z tytułu ryzyka stopy procentowej oraz wartości godziwej transakcji IRS. Wg stanu na 30.06.2017 r. w kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota - 14 762 tys. zł., wg stanu na 31.12.2016 r. było to -24 049 tys. zł. Na kwoty te składają się wpływ na kapitał obligacji z momentu ustanowienia powiązania zabezpieczającego (-11 345 tys. zł) oraz zmiany wartości godziwej obligacji wynikające z niezabezpieczonej części ryzyka (spreadu pomiędzy kwotowaniami obligacji i transakcji IRS).

	30-06-2017 niebadane		31-12-2016	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Interest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	-	-	-	-
Interest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	536 000	16 635	536 000	18 016
Pozycja zabezpieczana				
Obligacje SP - wycena dodatnia	489 000	18 770	489 000	18 902
Obligacje SP - wycena ujemna	-	-	-	-
Łączny wpływ na wynik	-	2 135	-	886

16. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane			31-12-2016		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 530 465	201 072	4 329 393	4 841 099	225 558	4 615 541
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	7 353 305	353 173	7 000 132	7 831 525	334 814	7 496 711
Kredyty udzielone finansom publicznym	1 683 781	245	1 683 536	1 853 138	135	1 853 003
Kredyty udzielone innym klientom	3 623	2 293	1 330	2 586	2 586	-
Kredyty i pożyczki	13 571 174	556 783	13 014 391	14 528 348	563 093	13 965 255
Pozostałe należności	7	-	7	4	-	4
Należności razem	13 571 181	556 783	13 014 398	14 528 352	563 093	13 965 259

W kredytach i pożyczkach udzielonych klientom znajdują się kredyty preferencyjne z dopłatami do odsetek od NFOŚiGW i WFOŚiGW, które w prezentowanych okresach wynoszą:

Wyszczególnienie	30-06-2017	31-12-2016
	niebadane	
Kredyty z dopłatami do odsetek	261 889	287 598

Dopłaty do odsetek w prezentowanych okresach wynosiły średnio 1,2 - 1,3 stopy redyskonta weksli.

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2017	225 558	334 814	135	2 586	563 093
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	75 609	74 300	125	123	150 157
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-63 873	-54 908	-15	-416	-119 212
Kredyty odpisane jako nieściągalne w tym:	-36 357	-934	-	-	-37 291
-Kredyty spisane - przeniesione do pozabilansu	-	-	-	-	-
-Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-36 306	-934	-	-	-37 240
Inne zwiększenia	135	-99	-	-	36
Stan na koniec okresu 30-06-2017 – niebadane	201 072	353 173	245	2 293	556 783
Stan na początek okresu 01-01-2016	188 348	191 330	159	-	379 837
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	75 414	105 798	88	501	181 801
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-53 499	-69 114	-108	-338	-123 059
Kredyty odpisane jako nieściągalne w tym:	-5 479	-1 489	-	-	-6 968
-Kredyty spisane - przeniesione do pozabilansu	-	-	-	-	-
-Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-5 316	-1 277	-	-	-6 593
Inne zwiększenia	-	-	-	2 370	2 370
Stan na koniec okresu 30-06-2016 – niebadane	204 784	226 525	139	2 533	433 981

17. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	3 835 065	4 164 694
Skarbu Państwa	2 178 232	1 558 679
NBP - ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 23)	1 149 664	2 079 509
Banków	78 296	78 520
Finansów publicznych	370 137	388 177
Pomocnicze instytucje finansowe	58 736	59 809
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	58 442	68 585
- notowane	23 223	33 357
- nienotowane	35 219	35 228
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 893 507	4 233 279

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Dłużne papiery wartościowe – według zamortyzowanego kosztu:	1 199 745	1 186 090
Skarbu Państwa	1 199 745	1 186 090
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	1 199 745	1 186 090
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	5 093 252	5 419 369

18. Zobowiązania wobec klientów

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Klienci korporacyjni	3 653 650	4 094 055
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 739 987	1 849 688
– lokaty terminowe	1 913 663	2 244 367
Klienci detaliczni	10 305 656	10 796 832
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	4 304 351	3 469 418
– lokaty terminowe	6 001 305	7 327 414
Finanse publiczne	869 178	830 967
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	212 725	321 972
– lokaty terminowe	656 453	508 995
Fundusze ekologiczne	578	235
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	578	235
Pozostali klienci	76 378	102 070
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 078 875	1 225 724
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	91 622	73 695
Razem	16 075 937	17 123 578

W prezentowanych okresach sprawozdawczych Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań.

19. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych

	Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności / wykupu	30-06-2017 niebadane		31-12-2016	
				Wartość nominalna (w wal.)	Stan zobowiązań	Wartość nominalna (w wal.)	Stan zobowiązań
Dłużne papiery wartościowe:							
Obligacje serii N1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	5 lat	200 000	201 163	200 000	201 152
Obligacje serii N2	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4,5 roku	200 000	200 452	200 000	200 421
Obligacje serii O1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4,5 roku	200 000	200 544	200 000	200 562
Obligacje serii S	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	100 000	101 046	100 000	101 038
Obligacje serii T	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	80 000	80 026	80 000	80 014
Obligacje serii U	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4 lata	46 000	46 550	46 000	46 548
Razem					829 781		829 735

Rezerwy

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	11 121	2 875
- otwarte linie kredytowe	2 130	1 714
- gwarancje	8 991	1 161
Rezerwa na świadczenia pracownicze (odprawy emerytalne i rentowe)	2 534	2 513
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	2 106	1 655
Razem	15 761	7 043

20. Kapitał podstawowy

(a) Zarejestrowany kapitał zakładowy

Na dzień 30 czerwca 2017 roku kapitał zakładowy wynosił 628 732 tys. zł i nie uległ zmianie wobec stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób Pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	O	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	O	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	O	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	O	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	O	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	O	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	O	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	O	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	O	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	O	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	O	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	O	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	O	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	O	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	O	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
O	O	zwykłe	1 320 245	13 202	wkład niepieniężny	25-06-10	01-01-10
P	O	zwykłe	6 500 000	65 000	opłacone	15-06-12	01-01-11
U	O	zwykłe	40 000 000	400 000	opłacone	12-07-16	01-01-16
Liczba akcji, razem			62 873 245				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				628 732			
Kapitał zakładowy razem				628 732			

Wartość nominalna 10,00 zł za akcję.

Na dzień 30 czerwca 2017 roku ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez Bank akcji wynosiła 62 873 245 i nie zmieniła się wobec stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku. Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

(b) Akcje własne

Na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 r. Bank posiadał 37 775 akcji własnych, które reprezentują 0,06 % kapitału zakładowego i 0,06 % ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, w tym:

- 33 095 akcji, które Bank nabył w 2012 roku w ramach działań stabilizacyjnych związanych z emisją akcji serii P. Wyżej wymienione akcje reprezentują 0,05% kapitału zakładowego Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przy czym Bank zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji,
- 4 680 akcji, które reprezentują 0,01% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, które Bank nabył w okresie od 22 czerwca do 6 lipca 2015 roku podczas sesji giełdowych na rynku podstawowym GPW w Warszawie S.A. Akcje zostały nabyte na podstawie Uchwały 34/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOS S.A. z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie Programu odkupu akcji BOŚ S.A. w celu zaoferowania osobom zajmującym stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. W związku z zaistnieniem okoliczności przewidzianych w Uchwale Nr 258/2011 KNF oraz Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A., Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o nieprzyznaniu członkom Zarządu Banku wynagrodzenia zmiennego za 2014r., zaś wynagrodzenia zmienne pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze nie osiągnęły progu, powyżej którego część wynagrodzenia zmiennego wymaga wypłaty w akcjach. W związku z powyższym nabyte w tym celu akcje nie zostały przekazane.

Bank, zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z akcji własnych.

(c) Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

21. Płatności na bazie akcji

(a) Program opcji menedżerskich

W 2012 r. w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony trzyletni program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej, tzw. program opcji menedżerskich („Program”), obejmujący lata: 2012, 2013 i 2014. W 2015 r. nastąpiło rozliczenie ostatniej transzy Programu – za 2014 r. W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 r. Program nie był kontynuowany. - Program zakończył się w 2014 r. Termin wykupu praw do objęcia akcji serii S przez posiadaczy warrantów serii B upływa z dniem 31 grudnia 2017 r.

Program został opisany w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 r., opublikowanym w dniu 31 marca 2017 r.

Program nie podlegał zmianom w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 r.

Poniżej przedstawiono zmiany w liczbie warrantów:

Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Warranty serii B	Warranty serii C
Niezrealizowane na 1 stycznia 2017 r.	200 000	-
Przyznane w ciągu roku	-	-
Umorzone w ciągu roku	-	-
Zrealizowane w ciągu roku	-	-
Wygasłe w ciągu roku	-	-
Niezrealizowane na dzień 30 czerwca 2017 r.	200 000	-
Możliwe do realizacji na 30 czerwca 2017 r.	200 000	-

Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane	Warranty serii B	Warranty serii C
Niezrealizowane na 1 stycznia 2016 r.	200 000	-
Przyznane w ciągu roku	-	-
Umorzone w ciągu roku	-	-
Zrealizowane w ciągu roku	-	-
Wygasłe w ciągu roku	-	-
Niezrealizowane na dzień 30 czerwca 2016 r.	200 000	-
Możliwe do realizacji na 30 czerwca 2016 r.	200 000	-

(b) Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. („polityka zmiennych wynagrodzeń”)

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego Nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku a także w zgodzie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, Bank wdrożył Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A.

W okresie sprawozdawczym Bank podjął działania mające na celu implementację przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, które to z dniem 1 maja 2017 r. zastąpiło Uchwałę Nr 258/2011 KNF.

Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje Politykę zmiennych składników wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmienne osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze oraz rekomenduje Radzie Nadzorczej przyznanie, ograniczenie, wstrzymanie, odmowę wypłaty lub realizacji wynagrodzenia zmiennego Członków Zarządu Banku.

Polityka zmiennych wynagrodzeń, zakłada m.in.

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii.

Przez akcje rozumie się:

- akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce. Część odroczonej może zostać ograniczona, wstrzymana lub może nastąpić odmowa jej wypłaty lub realizacji (nie wypłacona w ogóle) m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.

- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących zidentyfikowane stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego.

W 2016 r., Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii w 2016 r. osobom mającym wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu wchodzącym w skład Zarządu w grudniu 2016 r.), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego.

W okresie sprawozdawczym wynagrodzenie zmienne za wyniki 2016 r. poszczególnym Członkom Zarządu odwołanym ze składu Zarządu na początku 2016 r., których decyzja dotycząca zaprzestania rozliczania premii za 2016 r. nie dotyczyła, nie zostało jeszcze przyznane.

Natomiast w okresie sprawozdawczym - z uwagi na objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego – zgodnie z art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz z uwagi na fakt, że wyniki Banku osiągnięte w 2016 r. znacząco odbiegały od zatwierdzonego Planu finansowego na 2016 r., Rada Nadzorcza BOŚ S.A. w trosce o interesy Banku, jego Klientów i Akcjonariuszy nie przyznała pierwotnie wyliczonej, w ramach premii za rok 2013, kwoty odroczonej trzeciej (ostatniej) transzy, podlegającej przyznaniu i wypłacie w roku 2017., w tym Członkom Zarządu BOŚ S.A. (w tym 4 osobom nie wchodzącym w okresie sprawozdawczym w skład Zarządu BOŚ S.A.).

22. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Zobowiązania warunkowe:	2 173 278	2 085 735
Finansowe, w tym:	1 938 362	1 856 169
otwarte linie kredytowe w tym:	1 856 100	1 803 925
- odwołalne	1 593 172	1 534 961
- nieodwołalne	262 928	268 964
otwarte akredytywy importowe	23 218	19 423
promesy udzielenia kredytu w tym:	59 044	32 821
- nieodwołalne	59 044	32 821
Gwarancyjne, w tym:	221 881	216 531
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	18 944	22 953
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	202 937	193 578
Gwarantowanie emisji	13 035	13 035
Aktywa warunkowe:	1 707 585	1 518 228
Finansowe, w tym:	316 987	-
otwarte linie kredytowe	-	-
pozostałe	316 987	-
Gwarancyjne	1 380 812	1 509 041
Inne	9 786	9 187
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	3 880 863	3 603 963

23. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016	30-06-2016 niebadane
Kasa, środki w Banku Centralnym	628 765	513 754	801 248
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 13)	379 652	26 157	48 921
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe (nota 17)	1 149 664	2 079 509	1 879 921
Razem	2 158 081	2 619 420	2 730 090

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP. Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu czerwcu 2017 r. wynosiła 548 851 tys. zł (w grudniu 2016 r. w kwocie 564 282 tys. zł). Bank musi utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej. Zgodnie z paragrafem 12 Uchwały NBP nr 40/2015 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Objaśnienie różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu, a zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej sprawozdania z przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesiący zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesiący zakończony 30-06-2016 niebadane
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających	-74 072	90 602
Wycena pochodnych instrumentów finansowych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	-	-5 190
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych razem	-74 072	85 412

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesiący zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesiący zakończony 30-06-2016 niebadane
Zmiana stanu należności od innych banków	-321 771	-91 251
Zmiana stanu należności od innych banków przyjęta do środków pieniężnych	-353 495	12 087
Zmiana stanu należności od innych banków razem	31 724	-79 164

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	326 117	-53 953
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych przyjęta do środków pieniężnych	-929 845	80 520
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-6 041	-15 642
Przesunięcie odsetek od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności do odsetek z działalności inwestycyjnej	19 696	18 234
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na kapitał z aktualizacji wyceny	22 053	-11 554
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-170 794
Zakup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	166 160
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych razem	-568 020	12 971

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego	130 712	36 140
Odroczony podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	-3 872	2 841
Odroczony podatek dochodowy z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-4 307	3 275
Niepieniężne zmiany z tytułu wartości niematerialnych oraz rzeczowych środków trwałych	7 695	247
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego razem	130 228	42 503

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 Niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych razem	-107 778	-1 276 234
Zapłacone odsetki od obligacji emitowanych przez Grupę	27 914	98 480
Niezrealizowane różnice kursowe	-	-63 317
Przesunięcie odsetek od bankowych papierów wartościowych do działalności finansowej	-20 136	-32 004
Wykup obligacji emitowanych przez Grupę	100 000	1 273 075
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych i zobowiązań podporządkowanych razem	-	-

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zmiana stanu innych zobowiązań i bieżącego podatku dochodowego	-15 858	-16 298
Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego	-15 670	-1 305
Zapłacony/zwrócony podatek dochodowy	10 070	1 501
Zmiana stanu innych zobowiązań i podatku dochodowego razem	-21 458	-16 102

24. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wycenianych do wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym:

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa na 30-06-2017 niebadane	Wartość godziwa na 30-06-2017 niebadane	Wartość bilansowa na 31-12-2016	Wartość godziwa na 31-12-2016
AKTYWA FINANSOWE				
Należności od innych banków	476 439	474 792	154 668	152 628
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	13 014 398	12 834 931	13 965 259	13 783 992
- Kredyty w złotych polskich	10 208 843	10 069 959	10 477 950	10 371 259
- Kredyty w walutach obcych	2 805 555	2 764 972	3 487 309	3 412 733
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - utrzymywane do terminu zapadalności	1 199 745	1 237 560	1 186 090	1 208 008
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	1 199 745	1 237 560	1 186 090	1 208 008
- Skarb Państwa	1 199 745	1 237 560	1 186 090	1 208 008
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania wobec innych banków	326 380	326 403	115 764	115 854
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	16 075 937	16 099 277	17 123 578	17 137 128
- Klientów korporacyjnych	3 653 650	3 653 481	4 094 055	4 093 924
- Klientów detalicznych	10 305 656	10 326 711	10 796 832	10 807 137
- Finansów publicznych	869 178	869 195	830 967	831 030
- Funduszy ekologicznych i pozostałych funduszy	92 200	92 200	73 930	73 930
- Międzynarodowych instytucji finansowych	1 078 875	1 081 312	1 225 724	1 229 037
- Pozostałych klientów	76 378	76 378	102 070	102 070
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	829 781	840 894	829 735	841 498
Zobowiązania podporządkowane	493 549	468 083	601 373	568 385

(a) Lokaty w innych bankach

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe, rachunki nostro oraz kredyty i pożyczki. Wartość godziwa lokat międzybankowych z uwagi na krótki termin realizacji (do 6 m-cy lokaty międzybankowe na stopę stałą) jest równa wartości bilansowej. Obligacje wyemitowane przez banki wyceniono według wartości godziwej z uwzględnieniem spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o porównywalne emisje przeprowadzone przez podobne banki.

(b) Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. W bilansie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa kredytów jest przyjmowana ich wartość wynikająca z bieżąco oszacowanych przyszłych przepływów kapitałowo-odsetkowych (oddzielnie dla walut i oddzielnie dla PLN) wyliczonych w oparciu o efektywną stopę procentową dla każdego kredytu (z wyjątkiem kredytów o nieustalonym harmonogramie lub kredytów zagrożonych dla których jako wartość godziwa przyjmowana jest wartość bilansowa) dyskontowanych średnią efektywną stopą procentową kredytów udzielonych w ostatnich dwunastu miesiącach. Dla kredytów hipotecznych uwzględniono przedpłaty. W przypadku kredytów w walutach obcych, których Bank zaprzestał udzielania została zastosowana średnia efektywna stopa procentowa odpowiadających im kredytów udzielanych w PLN, skorygowana o różnicę pomiędzy poziomami stóp w poszczególnych walutach i PLN.

(c) Zobowiązania wobec podmiotów niebankowych

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa zobowiązań jest przyjmowana ich wartość wynikająca ze zdyskontowania kapitału oraz odsetek dla wszystkich depozytów średnią ważoną stopą procentową, która obowiązywała dla depozytów przyjętych w czerwcu 2017 roku. Z uwagi na brak harmonogramów dla rachunków bieżących zostały one ujęte wg wartości bilansowej.

Zobowiązania (kapitał i odsetki) wobec międzynarodowych instytucji finansowych zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2015 roku (dla EUR) bądź ostatniej transakcji zawartej w danej walucie (dla PLN).

(d) Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o emisję przeprowadzoną przez Bank w 2015 roku.

(e) Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego dla obligacji w PLN wyznaczonego w oparciu o emisje przeprowadzone przez Bank w 2015 roku dla emisji w PLN.

(f) Zobowiązania Banku Centralnego i innych banków

Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej. Zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej ze względu na brak dostępnych danych rynkowych do kalkulacji wartości godziwej podstawowej transakcji repo Banku z kontrahentem.

Depozyty międzybankowe, z uwagi na krótki termin zostały ujęte w wartości bilansowej, a zaciągnięte pożyczki (kapitał i odsetki) zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2015 roku.

25. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej

Wartość godziwa zgodnie z MSSF 13 definiowana jest jako cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. Grupa szacując wartość godziwą uwzględnia korektę z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Na 30 czerwca 2017 roku oraz na 31 grudnia 2016 roku Grupa dokonywała klasyfikacji aktywów oraz zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej na trzy kategorie (poziomy) według ich metody wyceny:

– Poziom 1: metoda wyceny – mark-to-market bezpośrednio z dostępnych kwotowań instrumentów na rynku. Dotyczy to kwotowanych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych i bonów NBP (kwotowania oparte o stopę referencyjną),

– Poziom 2: metoda wyceny – mark-to-model z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów lub ceny uzyskane w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych. Wartość godziwą ustala się również poprzez odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, poprzez analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku, a w przypadku instrumentów finansowych dla których brak jest możliwości wyceny po koszcie nabycia. Dotyczy to nienotowanych bankowych papierów, kapitałowych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych (w tym transakcji terminowych na papiery wartościowe) za wyjątkiem przypadków które spełniają kryteria przynależności do Poziomu 3. Z uwagi na powyższe wartość godziwa tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Spółkę, uwzględniającym porównywalne wartości dla podmiotów gospodarczych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,

– Poziom 3: metoda wyceny mark-to-model z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów oraz parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Dotyczy to komunalnych papierów wartościowych (wycena dokonywana na podstawie zdyskontowanych przepływów, przy czym spready kredytowe używane do wyceny wyznaczane są w oparciu o wewnętrzne ratingi), papierów innych banków (cena ustalana jest w oparciu o marże papierów, kwotowanych na rynku na moment ustalenia ceny, emitowanych przez odpowiednio wyselekcjonowanych emitentów), nienotowanych papierów kapitałowych oraz papierów kapitałowych charakteryzujących się niską płynnością (wyceniane są metodą zdyskontowanych przepływów).

Przeniesienie instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występuje na podstawie dostępności kwotowań z aktywnego rynku według stanu na zakończenie danego okresu sprawozdawczego.

Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowanie do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu.

Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny.

Przeniesienie między metodami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r. nie nastąpiły przeniesienia instrumentów pomiędzy poziomami. W przypadku instrumentów zaklasyfikowanych do Poziomu 3 ich wycena nie ma wpływu na rachunek zysków i strat. Wycena do wartości godziwej instrumentów zakwalifikowanych do Poziomu 3 została uwzględniona w pozostałych całkowitych dochodach. W wyniku finansowym zostały uwzględnione odsetki naliczone, odsetki zapłacone, dyskonto lub premia, różnice kursowe oraz rozwiązane rezerwy (dotyczy to kapitałowych papierów wartościowych).

Na dzień 30 czerwca 2017 roku wrażliwość wyceny, instrumentów komunalnych zaklasyfikowanych do Poziomu 3, na zmianę spreadu kredytowego o +/- 1 p. b. (nieobserwowalny parametr modelu) wynosiła 157 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 161 tys. zł).

30-06-2017 niebadane	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	85 894	47	-	85 941
Dłużne papiery wartościowe	64 991	-	-	64 991
Kapitałowe papiery wartościowe	20 903	47	-	20 950
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	347	175 333	-	175 680
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3 351 120	-	542 387	3 893 507
Dłużne papiery wartościowe	3 327 897	-	507 168	3 835 065
Kapitałowe papiery wartościowe	23 223	-	35 219	58 442
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-	-	474 792	474 792
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-	-	12 834 931	12 834 931
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - utrzymywane do terminu zapadalności	1 237 560	-	-	1 237 560
Razem	4 674 921	175 380	13 852 110	18 702 411

30-06-2017 niebadane	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	102	119 539	-	119 641
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	102	119 539	-	119 641
Zobowiązania wobec innych banków	-	-	326 403	326 403
Zobowiązania wobec klientów	-	-	16 099 277	16 099 277
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	840 894	840 894
Zobowiązania podporządkowane	-	-	468 083	468 083
Razem	102	119 539	17 734 657	17 854 298

Wyszczególnienie	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2017	561 735
Zakup	-
Sprzedaż i wykup	21 582
Suma zysków lub strat	
- w wynik finansowy	559
- w pozostałych całkowitych dochodach	1 676
Przeniesienia z poziomu 3	-
Stan na koniec okresu 30-06-2017 niebadane	542 387

31-12-2016	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	59 377	147	-	59 524
Dłużne papiery wartościowe	49 035	100	-	49 135
Kapitałowe papiery wartościowe	10 342	47	-	10 389
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	68	131 687	-	131 755
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży*\	3 671 545	-	561 735	4 233 280
Dłużne papiery wartościowe	3 638 188	-	526 507	4 164 695
Kapitałowe papiery wartościowe*\	33 357	-	35 228	68 585
Należności od innych banków	-	-	152 628	152 628
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-	-	13 783 992	13 783 992
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - utrzymywane do terminu zapadalności	1 208 008	-	-	1 208 008
Razem	4 938 998	131 834	14 498 355	19 569 187

*\ z wyłączeniem kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według ceny nabycia

31-12-2016	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	176	149 612	-	149 788
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	176	149 612	-	149 788
Zobowiązania wobec innych banków	-	-	115 854	115 854
Zobowiązania wobec klientów	-	-	17 137 128	17 137 128
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-	-	841 498	841 498
Zobowiązania podporządkowane	-	-	568 385	568 385
Razem	176	149 612	18 662 865	18 812 653

Wyszczególnienie	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2016	642 855
Zakup	-
Sprzedaż i wykup	-78 986
Suma zysków lub strat	-
- w wynik finansowy	1 540
- w pozostałych całkowitych dochodach	-3 674
Przeniesienia z poziomu 3	-
Stan na koniec okresu 31-12-2016	561 735

26. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Zgodnie z wymogami MSSF 8, segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych. MSSF 8 definiuje segment operacyjny jako część działalności jednostki spełniający trzy kryteria:

- segment prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której może osiągać przychody i ponosić koszty,
- wyniki działalności operacyjnej segmentu są przeglądane regularnie przez osobę podejmującą w jednostce główne decyzje operacyjne,
- odrębne informacje finansowe dla segmentu są dostępne.

Poniżej przedstawiono zasady sprawozdawczości według segmentów operacyjnych za okresy zakończone dnia 30 czerwca 2017 roku i 30 czerwca 2016 roku w podziale na następujące obszary działalności:

- a) pion korporacji i finansów publicznych,
- b) pion detaliczny,
- c) działalność skarbową i inwestycyjną,
- d) działalność maklerską,
- e) pozostałe (nieulokowane w segmentach).

W ramach pionu korporacji i finansów publicznych prowadzona jest działalność obejmująca transakcje zawierane poprzez Centra Korporacyjne oraz Centralę Banku z klientami korporacyjnymi i klientami należącymi do sektora finansów publicznych. Natomiast aktywność Banku w pionie detalicznym dotyczy transakcji z klientami z grupy osób prywatnych, mikroprzedsiębiorstw oraz wspólnot mieszkaniowych.

W skład obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej wchodzi działalność na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, a także w obszarze inwestycji kapitałowych. Działalność skarbową i inwestycyjną obejmuje zarządzanie płynnością, ryzykiem walutowym i stóp procentowych Banku oraz rozliczenia z tytułu cen transferowych funduszy z innymi pionami (segmentami) biznesowymi.

W obszarze pozostałe (nieulokowane w segmentach) znajdują się pozycje rachunku zysków i strat, które nie zostały przypisane do żadnego z wymienionych w ppkt a-d obszarów działalności, w szczególności przychody i koszty związane z klientami niesklasyfikowanymi. Ponadto w obszarze tym wykazywane są składniki rachunku zysków i strat dotyczące działalności spółek zależnych: BOŚ Invest Management Sp. z o.o., MS Wind Sp. z o.o., BOŚ Capital Sp. z o.o.

Dane finansowe spółki BOŚ Eko Profit S.A. są klasyfikowane do pionu korporacji i finansów publicznych a spółki BOŚ Ekosystem sp. z o.o. do pionu detalicznego.

Produkty pionów i obszarów działalności wymienionych w ppkt a-d powyżej zostały opisane w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w I półroczu 2017 roku” w pkt. II ppkt. 7.

Produktami obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej są instrumenty finansowe, bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe oraz klientów ALM, kredyty od innych banków oraz kredyty udzielone bankom, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty pochodne.

Natomiast obszar działalności maklerskiej obejmuje głównie nabywanie i zbywanie papierów wartościowych na cudzy lub własny rachunek, prowadzenie rachunków papierów wartościowych, zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie oraz oferowanie papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej.

Aktywa i pasywa obszarów określonych w ppkt a-b powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku.

Wynik odsetkowy uwzględnia rozliczenia transferowe pomiędzy pionem korporacji i finansów publicznych oraz detalicznym a obszarem działalności skarbowej i inwestycyjnej. Wycena transferowa funduszy jest oparta na stawkach referencyjnych, dodatkowych stawkach finansowania oraz zmiennych stawkach transferowych, z uwzględnieniem m.in. waluty, stabilności środków i terminu, które są odnoszone do krzywej rentowności. Wycenie stawkami transferowymi podlegają wszystkie istotne pozycje aktywów i pasywów odsetkowych, jak również pozycje pozabilansowe, generujące zapotrzebowanie na płynność. Wycena przeprowadzana jest w cyklu miesięcznym i bazuje na średniej (ze stanów dziennych) poszczególnych transakcji odsetkowych przypisanych do danego pionu odrębnie dla każdej waluty.

Od początku 2017 r. w związku z usługowym charakterem działalności skarbowej i inwestycyjnej względem pionu korporacji i finansów publicznych oraz pionu detalicznego, dla celów prezentacyjnych dokonuje się alokacji wyniku odsetkowego oraz o podobnym charakterze obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej na piony biznesowe. Alokacja odbywa się na podstawie kluczy opartych na skali działalności kredytowej i depozytywnej. Wynik podlegający alokacji uwzględnia:

- wynik na finansowaniu hurtowym oraz na papierach wartościowych, w tym: przychody z lokat i kredytów udzielonych bankom oraz dłużnych papierów wartościowych (z wyłączeniem obligacji komunalnych i korporacyjnych), koszty depozytów międzybankowych oraz od klientów ALM, kredytów od banków i międzynarodowych instytucji finansowych, zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych,
- wynik na pozycji walutowej, tj. wynik z transakcji FX SWAP,
- przychody z rezerwy obowiązkowej, tj. z tytułu środków utrzymywanych na rachunku w NBP,
- wynik z rozliczeń transferowych, tj. różnica przychodów ALM z tytułu finansowania działalności pionów biznesowych oraz kosztów ALM z tytułu odkupu środków depozytowych pozyskanych przez piony biznesowe.

I. Wynik na działalności operacyjnej pionu korporacji i finansów publicznych oraz pionu detalicznego jest wynikiem z działalności bankowej tych pionów, pomniejszonym o wartość kosztów administracyjnych przypisanych bezpośrednio do transakcji lub jednostek danego pionu, jak również kosztów alokowanych oraz odpisów z tytułu utraty wartości. Wynik finansowy uwzględnia także rozliczenia wzajemne z tytułu obsługi klientów pionu korporacji i finansów publicznych przez oddziały Banku (przypisane do pionu detalicznego).

Na wynik z działalności finansowej ww. pionów składają się m.in.

- 1. Wynik z tytułu odsetek**, tj. suma różnicy pomiędzy przychodami odsetkowymi od kredytów i obligacji komunalnych klientów, a kosztami za otrzymane fundusze od ALM (działalność skarbową i inwestycyjną) oraz przychodów z transferu funduszy do ALM pomniejszonych o koszty odsetkowe zapłacone klientom Banku.
- 2. Wynik z tytułu prowizji**, tj. różnica przychodów z opłat i prowizji oraz kosztów przypisanych do danej transakcji oraz alokowanych do obszaru działalności. Wynik uwzględnia przychody i koszty rozliczane jednorazowo oraz rozliczane w czasie metodą liniową, natomiast przychody i koszty rozliczane przy transakcji wg. efektywnej stopy procentowej odnoszone są do wyniku z tytułu odsetek.
- 3. Wynik z pozycji wymiany**, tj. dochody z negocjowanych transakcji wymiany walut (terminowych i SPOT) oraz dochody z wymiany walut według tabeli kursowej Banku. Pozycja uwzględnia wynik z transakcji instrumentami pochodnymi.
- 4. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości**, tj. wynik z tytułu zmiany wartości odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i obligacji komunalnych przypisanych do danego obszaru

działalności. Wynik uwzględnia zmiany z tytułu wahań kursowych portfela kredytów walutowych objętych utratą wartości.

II. Wynik finansowy obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej stanowi sumę wyników z obszaru działalności skarbowej oraz obszaru inwestycji kapitałowych Banku, na które składają się m.in.:

- 1. Wynik odsetkowy** – wyliczany jako suma wyniku odsetkowego z tytułu transakcji z klientami zewnętrznymi oraz wyniku rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy z innymi segmentami. Przychody i koszty odsetkowe zewnętrzne dotyczą transakcji na rynku międzybankowym (lokaty i kredyty), jak również nabywanych oraz emitowanych dłużnych papierów wartościowych. Wynik rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy jest różnicą pomiędzy przychodami z tytułu finansowania aktywów innych segmentów, a kosztami transferowymi za środki depozytowe otrzymane od innych segmentów.
- 2. Wynik z pozycji wymiany**, uwzględnia wynik ze spekulacyjnych transakcji wymiany walut, rewaluację pozycji zabezpieczających rezerwy na kredyty walutowe oraz zmiany wyceny pozycji zabezpieczających aktywne walutowe transakcji terminowe. Pozycja uwzględnia wynik z pozycji wymiany nie przypisany innym segmentom.
- 3. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń**, uwzględnia wynik z transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne oraz wartość godziwą.
- 4. Wynik na działalności handlowej**, wynik z działalności ewidencjonowanej w Księdze Handlowej oraz z operacji instrumentami finansowymi, w tym typu FX SWAP.
- 5. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych** - wynik dotyczy akcji, udziałów i dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych.
- 6. Przychody z tytułu dywidend.**
- 7. Różnica wartości odpisów z tytułu utraty wartości**, wynik dotyczy akcji i udziałów oraz zaangażowań wobec instytucji finansowych przypisanych do obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej.

Poniżej przedstawiono skonsolidowane wyniki finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okresy zakończone dnia 30 czerwca 2017 roku oraz 30 czerwca 2016 roku przypadające na przyjęte segmenty.

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki śródrocznego skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 - niebadane	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA	POZOSTAŁE (NIEULOKOWANE W SEGMENTACH)	GRUPA
I.	Wynik z tytułu odsetek	92 343	58 540	42 376	3 067	7	196 333
1.	Przychody z tytułu odsetek	251 686	199 634	-110 607	4 340	651	345 704
704	- sprzedaż klientom zewnętrznym	197 239	80 351	61 467	452	-	339 509
	- sprzedaż innym segmentom	54 447	119 283	-172 074	3 888	651	6 195
2.	Koszty z tytułu odsetek	-159 343	-141 094	152 983	-1 273	-644	-149 371
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-28 865	-86 257	-27 624	-429	-1	-143 176
	- sprzedaż innym segmentom	-130 478	-54 837	180 607	-844	-643	-6 195
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	20 243	9 372	-657	26 998	-318	55 638
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 242	35	-	5 277
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	8 818	18 027	-	26 845
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	1 248	-	-	1 248
VI.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	-	-	-	6 816	6 816
VII.	Wynik z pozycji wymiany	5 612	1 922	4 504	-1 127	-81	10 830
VIII.	Wynik na działalności bankowej	118 198	69 834	61 531	47 000	6 424	302 987
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-646	-2 096	-	-1 476	4 063	-155
X.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-27 602	-11 509	-22	-	-1	-39 134
XI.	Wynik na działalności finansowej	89 950	56 229	61 509	45 524	10 486	263 698
1.	Koszty bezpośrednie	-18 106	-21 274	-2 955	-31 907	-922	-75 164
	Wynik po kosztach bezpośrednich	71 844	34 955	58 554	13 617	9 564	188 534
2.	Koszty pośrednie i usługi wzajemne	-27 594	-34 813	-5 348	-	-	-67 755
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	44 250	142	53 206	13 617	9 564	120 779
3.	Amortyzacja	-7 656	-8 373	-1 201	-2 999	-1 126	-21 355
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF)	-17 007	-16 958	-92	-2 214	-257	-36 528
XII.	Wynik finansowy brutto przed alokacją wyniku ALM	19 587	-25 189	51 913	8 404	8 181	62 896
XIII.	Alokowany wynik ALM	18 698	27 500	-46 199	-	1	-
XIV	Wynik brutto	38 285	2 311	5 714	8 404	8 182	62 896
XV.	Obciążenia podatkowe	-	-	-	-	-	-19 542
XVI.	Wynik finansowy netto	-	-	-	-	-	43 354
	Aktywa segmentu	9 046 875	4 326 125	6 176 244	238 756	120 499	19 908 499
	w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków	8 683 668	4 326 125	461 033	20 004	7	13 490 837
	Zobowiązania segmentu	4 441 638	9 736 815	4 754 016	780 525	195 505	19 908 499
	w tym zobowiązania wobec klientów oraz banków	4 432 976	9 736 815	1 496 877	659 271	76 378	16 402 317
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	2 893	3 404	399	2 068	1	8 765

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki śródrocznego skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 - niebadane	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA	POZOSTAŁE (NIEUŁOKOWANE W SEGMENTACH)	GRUPA
I.	Wynik z tytułu odsetek	85 960	44 812	4 937	2 200	484	138 393
1.	Przychody z tytułu odsetek	258 733	206 239	-94 165	3 201	1 143	375 151
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	200 645	82 833	63 088	369	554	347 489
	- sprzedaż innym segmentom	58 088	123 406	-157 253	2 832	589	27 662
2.	Koszty z tytułu odsetek	-172 773	-161 427	99 102	-1 001	-659	-236 758
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-39 058	-103 931	-65 751	-356	-	-209 096
	- sprzedaż innym segmentom	-133 715	-57 496	164 853	-645	-659	-27 662
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	22 181	11 526	-55	21 996	-233	55 415
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	5 082	92	-	5 174
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	9 959	10 850	-	20 809
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	1 128	-	-	1 128
VI.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	-	-	893	3 499	-	4 392
VII.	Wynik z pozycji wymiany	9 065	2 059	177	274	-	11 575
VIII.	Wynik na działalności bankowej	117 206	58 397	22 121	38 911	251	236 886
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	92	-542	-	570	-477	-357
X.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-35 789	-21 880	-126	-	1	-57 794
XI.	Wynik na działalności finansowej	81 509	35 975	21 995	39 481	-225	178 735
1.	Koszty bezpośrednie	-17 694	-23 291	-3 322	-24 602	-782	-71 164
	Wynik po kosztach bezpośrednich	63 815	12 684	18 673	-2 614	-1 007	107 571
2.	Koszty pośrednie i usługi wzajemne	-29 759	-38 441	-5 999	0	-	-74 199
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	34 056	-25 757	12 674	-2 614	-1 007	33 372
3.	Amortyzacja	-8 127	-9 268	-1 179	-3 146	-1 126	-22 983
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF)	-10 313	-9 907	-80	-2 997	-157	-23 671
XII.	Wynik finansowy brutto przed alokacją wyniku ALM	15 616	-44 932	11 415	-8 757	-2 290	-13 282
XIII.	Alokowany wynik ALM	-2 737	9 160	-6 423	-	-	-
XIV	Wynik brutto	12 879	-35 772	4 992	6 909	-2 290	-13 282
XV.	Obciążenia podatkowe	-	-	-	-	-	1 536
XVI.	Wynik finansowy netto	-	-	-	-	-	-11 746
	Aktywa segmentu	9 949 954	4 753 732	6 104 456	196 927	141 808	21 146 877
	w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz należności od innych banków	9 532 617	4 752 866	237 939	14 233	-	14 537 655
	Zobowiązania segmentu	4 756 509	10 443 722	4 868 800	964 450	113 396	21 146 877
	w tym zobowiązania wobec klientów oraz banków	4 755 985	10 440 387	1 575 690	852 992	60 267	17 685 321
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	3 513	4 329	565	2 070	2	10 479

27. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 30 czerwca 2017 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Ekosystem sp. z o.o., BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna) oraz jednostką zależną w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), jednostka powiązana ze Skarbem Państwa.

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi nie odbiegają od warunków rynkowych.

Bank zawiera transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa – głównie z jednostkami sektora finansów publicznych.

(a) Opis transakcji z głównym akcjonariuszem Banku – NFOŚiGW

Na dzień 30 czerwca 2017 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 76 tys. zł. Ponadto w ramach programu Prosument, dotyczącego finansowania zakupu i montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, NFOŚiGW powierzył środki na kredyty preferencyjne w wysokości 27 724 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 187 tys. zł, a w ramach programu Prosument – 30 221 tys. zł.

NFOŚiGW udzielał dopłat do odsetek dla klientów, które wynosiły za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku 578 tys. zł. Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku odsetki te wynosiły 792 tys. zł.

Transakcje z NFOŚiGW zostały przeprowadzone na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

(b) Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na dzień 30 czerwca 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku oraz koszty i przychody za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz 30 czerwca 2016 roku zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Stan kredytów	3	3
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowych	17	7
Stan depozytów	1 134	1 022

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Koszty odsetek od depozytów	12	20

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty Banku.

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Wartość instrumentów finansowych na rachunkach inwestycyjnych	-	716

(c) Świadczenia kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zarząd Banku		
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze *\\	1 010	1 487
- świadczenia po okresie zatrudnienia	189	326
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	284	678
Razem	1 483	2 491
Rada Nadzorcza Banku		
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	464	564
Razem	464	564
Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych, w tym:	-	13
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	-	13

*\\ Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze obejmują płace zasadnicze, wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynagrodzenie za czas choroby, koszty korzystania z samochodów służbowych do celów prywatnych.

28. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ

W I półroczu 2017 r. nie wystąpiły zdarzenia, które były nietypowe i miały znaczący wpływ na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych.

29. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny

W pierwszym półroczu 2017 roku nie wystąpiły zmiany założeń będących podstawą do wyliczeń wartości szacunkowych kwot podawanych w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego oraz poprzednich latach obrotowych poza kwestią opisaną w nocie 5.

30. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

BOŚ S.A. nie wypłacał dywidendy w okresie sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2017 r.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło Uchwałę w dniu 31 maja 2017 r. w sprawie w sprawie pokrycia straty Banku za 2016 r. przeznaczając kwotę 67 972 681,67 zł z kapitału zapasowego na pokrycie straty 2016 roku.

31. Istotne zdarzenia następujące po zakończeniu pierwszego półrocza 2017 roku, które nie zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym

W dniu 4 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy dla M. st. Warszawy w Warszawie, XII wydział gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o wpisie do rejestru spółki BOŚ Capital sp. z o.o. połączenia z spółką BOŚ Invest Management sp. z o.o. Ponieważ BOŚ Capital sp. z o.o. jest w procesie połączenia spółką przejmującą, powyższy wpis oznacza zakończenie procesu połączenia w/w podmiotów. Wpis został ujawniony w dniu 5 lipca 2017 r.

Zarząd BOŚ S.A. podał do publicznej wiadomości informację (raport bieżący 25/2017 z dnia 11 lipca 2017 r.) o podjęciu decyzji w dniu 10 lipca 2017 r. o zamiarze, przeprowadzenia emisji obligacji podporządkowanych serii AA z siedmioletnim okresem zapadalności oraz z prawem Banku do dokonania przedterminowego wykupu wszystkich obligacji w terminie 5 lat od daty emisji, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego (opcja call). Łączna wartość nominalna obligacji podporządkowanych emitowanych w ramach nowej emisji będzie wynosiła nie więcej niż 100.000.000 PLN. W ramach ww. emisji, Bank wyemituje co najmniej dwie serie obligacji.

W dniu 28 lipca 2017 r., (raport bieżący 28/2017 z dnia 28 lipca 2017 r.), Bank wyemitował pierwszą z zapowiadanych, serię AA obligacji podporządkowanych z siedmioletnim okresem zapadalności. Łączna wartość nominalna obligacji wyniosła 34.214.000 PLN. Dzień wykupu obligacji przypada w dniu 28 lipca 2024 r. Obligacje są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stawki WIBOR dla sześciomiesięcznych depozytów w PLN oraz marży wynoszącej 4,50%.

Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 26/2017 z dnia 11 lipca 2017 roku), że Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2017 r. podjęła uchwałę w sprawie wyboru biegłego rewidenta do przeprowadzenia przeglądu sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz badania sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze 2017 – 2018 roku. Podmiotem uprawnionym do przeglądu i badania sprawozdań finansowych Banku jest firma Mazars Audyt sp. z o.o. Jednocześnie zgodnie z Porozumieniem Stron z dnia 11 lipca 2017 roku Zarząd BOŚ S.A., w imieniu Banku, rozwiązał umowę o przegląd i badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za lata 2015-2017 (Umowa) zawartą w dniu 6 lipca 2015 roku ze spółką Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k. Zgodnie z treścią Porozumienia Stron, Umowa została rozwiązana w związku z:

1) faktem, iż EY po oszacowaniu swoich dodatkowych kosztów wynikających z konieczności wykonania dodatkowych, nieplanowanych procedur oraz większej niż planowanej pracochłonności wyraziła oczekiwanie zapłaty przez Bank dodatkowego wynagrodzenia z tytułu przeprowadzonego badania Sprawozdania Finansowego Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, ponad wynagrodzenie określone w § 6 (b) Umowy nr 78/A/16 z dnia 6 lipca 2015 r. wraz z późniejszymi aneksami (zwaną dalej „Umową”);

2) zadeklarowaną przez EY koniecznością podwyższenia wynagrodzenia za dalsze prace przewidziane w Umowie dotyczące sprawozdań finansowych Banku za okresy zaczynające się dnia 1 stycznia 2017 roku wynikające w szczególności z reorganizacji i zmian zakresu działalności spółek z Grupy BOŚ, istotnych zmian w standardach rachunkowości (MSSF 9), nowych obowiązków w zakresie raportowania przez biegłych rewidentów, podwyższonych opłat z tytułu nadzoru nad firmami audytorskimi mających miejsce lub wchodzących w życie po podpisaniu Umowy;

3) oświadczeniem EY, że obecny poziom wynagrodzenia oraz brak jego podwyższenia uniemożliwia zachowanie przez EY warunków niezbędnych do rzetelnego przeprowadzenia czynności badania i przeglądu sprawozdań finansowych Spółki ze względu na ponoszone koszty.

W zakresie realizacji w/w umowy nie wystąpiły przypadki rezygnacji z wyrażenia opinii, wydania opinii negatywnych albo opinii z zastrzeżeniami o prawidłowości i rzetelności sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku oraz że nie wystąpiły rozbieżności odnośnie do interpretacji i stosowania przepisów prawa lub postanowień statutu dotyczących przedmiotu i zakresu badania, przeglądu lub innych usług pomiędzy osobami zarządzającymi Bankiem a biegłym rewidentem, który dokonywał badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku, w okresie obowiązywania umowy, która uległa rozwiązaniu.

Zarząd Banku podał do publicznej wiadomości (raport bieżący nr 27/2017 z dnia 21 lipca 2017 roku), iż KNF, w piśmie z dnia 20 lipca 2017 r. nawiązującym do pisma BOŚ z dnia 16 czerwca 2017 r. - przedkładającego zaktualizowaną wersję Programu, zalecił dokonanie weryfikacji Programu Postępowania Naprawczego i przedłożenia jego aktualizacji w terminie 30 dni.

20 lipca 2017 r. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o OZE, wprowadzającą mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE. Podpisana przez prezydenta w dniu 14 sierpnia 2017r nowelizacja ustawy o OZE wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Opłata ma wynosić 125 proc. średniej ceny certyfikatów z poprzedniego roku, ale nie więcej niż 300,03 zł/MWh.

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowelizacji ustawy na portfel OZE, której efekt będzie ujęty w następnych okresach sprawozdawczych.

Ponadto, 26 lipca 2017 r. został opublikowany projekt Rozporządzenia Ministerstwa Energii wprowadzającego wielkość obowiązku udziału OZE ze źródeł odnawialnych innych niż biogaz na poziomie 17,5% (w 2017 roku wynosi on 15,4%), natomiast ze źródeł biogazowych na poziomie 0,5% (w 2017 roku wynosi on 0,6%). Rozporządzenie dostosowuje poziom obowiązku OZE do założeń zawartych w uzasadnieniu poselskiego projektu nowelizacji Ustawy o OZE, wprowadzającej mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE, i mających na celu niwelowanie nadwyżki zielonych certyfikatów. Przedmiotowe rozporządzenie w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018–2019, zostało opublikowane w dniu 22 sierpnia 2017r. W ogłoszonym rozporządzeniu poziom obowiązkowego udziału OZE ze źródeł odnawialnych w 2018r pozostał zgodny z projektem, tj. 17,5% (oraz 0,5% dla biogazowni). Dodatkowo w Rozporządzeniu pojawił się poziom obowiązkowego udziału OZE także na rok 2019 – z tendencją wzrostową tj. 18,5%.

Bank jest w trakcie analizy wpływu rozporządzenia na portfel OZE, której efekt będzie ujęty w następnych okresach sprawozdawczych.

Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 4 września 2017 roku (raport bieżący nr 31/2017 z dnia 4 września 2017 roku) podjęła uchwałę o powierzeniu Panu Bogusławowi Adamowi Białowąsowi pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku z dniem 11 września 2017 roku.

Bank w dniu 11.09.2017 r. powziął, na podstawie raportu bieżącego nr 37/2017 przekazanego przez Zarząd Energa S.A., informację o podjęciu przez Energa - Obrót S.A. Uchwały o wszczęciu postępowań sądowych i arbitrażowych, których przedmiotem ma być ustalenie nieistnienia stosunków prawnych, jakie miały powstać wskutek zawarcia przez Spółkę zależną z wytwórcami energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii dwudziestu dwóch ramowych umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia. Zarząd Spółki zależnej, której jedynym akcjonariuszem jest Emitent, podjął decyzję o zaprzestaniu realizacji Umów i o wszczęciu postępowań sądowych i arbitrażowych (wytoczeniu powództw) przeciwko kontrahentom, tj. podmiotom wytwarzającym energię elektryczną i sprzedającym Spółce zależnej prawa majątkowe, oraz bankom - cesjonariuszom.

W dniu 18 września 2017 roku Bank powziął informację na podstawie przesłanych pism przez Klientów Banku (dotyczy ca. 13% portfela farm wiatrowych), że:

1. Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
2. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
3. Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. informuje, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

W dniu 19 września 2017 roku Bank otrzymał informację od jednej z farm wiatrowych o wpłynięciu do sądu pozwu złożonego przez Energa-Obrót S.A.

Do chwili obecnej Bankowi nie doręczono pozwów w stosunku do klientów Banku oraz Banku, w związku z czym BOŚ S.A. nie jest w stanie w sposób wiarygodny i racjonalny określić ich dokładnego wpływu na współczynniki kapitałowe, sytuację finansową i wynik Banku.

W dniu podpisania niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego w ocenie Banku zasadność pozwu nie jest możliwa do oceny.

32. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu pierwszego półrocza 2017 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności

W I półroczu 2017 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. nie dokonywał zakupu ani sprzedaży akcji i udziałów w spółkach kapitałowych.

W I półroczu 2017 r. dokończona została likwidacja spółki BOŚ Nieruchomości spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i zostało wydane postanowienie o wykreśleniu spółki z Rejestru.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
20.09.2017 r.	Bogusław Białowąs	Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu	.....
20.09.2017 r.	Anna Milewska	Wiceprezes Zarządu	.....
20.09.2017 r.	Dariusz Grylak	Wiceprezes Zarządu	.....
Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych			
20.09.2017 r.	Grzegorz Stefanowski	Dyrektor Departamentu Rachunkowości	.....

II. Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku

Śródroczny rachunek zysków i strat Banku

Działalność kontynuowana	Nota	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2016 do 30-06-2016 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	169 130	339 497	171 272	346 923
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	7	-73 646	-146 848	-104 515	-211 495
Wynik z tytułu odsetek		95 484	192 649	66 757	135 428
Przychody z tytułu opłat i prowizji	8	18 071	35 889	22 090	42 288
Koszty z tytułu opłat i prowizji	8	-3 486	-6 105	-3 082	-6 135
Wynik z tytułu opłat i prowizji		14 585	29 784	19 008	36 153
Przychody z tytułu dywidend	9	5 242	5 242	13 082	13 082
Wynik na działalności handlowej		5 939	8 984	2 649	10 338
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych		-	-	641	641
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		410	1 248	828	1 128
Wynik z pozycji wymiany		3 794	12 038	8 368	11 305
Pozostałe przychody operacyjne		3 531	4 766	913	2 168
Pozostałe koszty operacyjne		-4 928	-6 949	-2 590	-5 313
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	10	-29 838	-41 101	-36 292	-57 794
Ogólne koszty administracyjne		-68 873	-160 720	-67 498	-155 758
Wynik na działalności operacyjnej		25 346	45 941	5 866	-8 622
Zysk/ Strata brutto		25 346	45 941	5 866	-8 622
Obciążenia podatkowe		-6 331	-16 093	2 224	2 223
- część bieżąca		-4 777	-14 870	-	-
- część odroczone		-1 554	-1 223	2 224	2 223
Zysk/Strata netto		19 015	29 848	8 090	-6 399
Zysk/Strata na akcję Banku w trakcie okresu (w zł)			29 848		-6 399
- podstawowy	11		0,48		-0,28
- rozwodniony	11		0,48		-0,28

Działalność zaniechana w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 roku oraz w roku 2016 nie wystąpiła.

Noty przedstawione na stronach od 89 do 111 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku

Wyszczególnienie	2 kwartał okres od 01-04-2017 do 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	2 kwartał okres od 01-04-2016 do 30-06-2016 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zysk/Strata netto	19 015	29 848	8 090	-6 399
Składniki przenoszone do rachunku zysków i strat	7 128	18 569	-3 339	-7 126
Zysk/Strata z tyt. wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży	8 801	22 925	-1 763	-3 608
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	-	-	-2 359	-5 190
Podatek odroczony	-1 673	-4 356	783	1 672
Składniki nie przenoszone do rachunku zysków i strat	-	-	-	-
Całkowity dochód ogółem	26 143	48 417	4 751	-13 525

Noty przedstawione na stronach od 89 do 111 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

AKTYWA	Nota	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kasa, środki w Banku Centralnym		628 742	513 730
Należności od innych banków		459 703	141 522
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		64 885	48 976
Pochodne instrumenty finansowe		157 657	117 177
Pochodne instrumenty zabezpieczające		177	4 840
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12	13 061 246	14 038 283
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:		5 092 809	5 408 792
– dostępne do sprzedaży		3 893 064	4 222 702
– utrzymywane do terminu zapadalności		1 199 745	1 186 090
Inwestycje w jednostkach zależnych		76 590	76 605
Wartości niematerialne		113 742	121 511
Rzeczowe aktywa trwałe		27 336	30 541
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		58 291	64 472
- bieżące		-	602
- odroczone		58 291	63 870
Inne aktywa		29 989	36 117
Aktywa razem		19 771 167	20 602 566

ZOBOWIĄZANIA	Nota	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków		326 380	115 764
Pochodne instrumenty finansowe		83 754	119 253
Pochodne instrumenty zabezpieczające		30 947	27 406
Zobowiązania wobec klientów		16 076 032	17 097 212
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		829 760	829 702
Zobowiązania podporządkowane		493 549	601 373
Rezerwy	13	14 841	6 593
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		4 777	-
Pozostałe zobowiązania		121 242	63 795
Zobowiązania razem		17 981 282	18 861 098

KAPITAŁ WŁASNY	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kapitał podstawowy:	1 159 619	1 159 619
- Kapitał zakładowy	628 732	628 732
- Akcje własne	-1 294	-1 294
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	532 181	532 181
Kapitał z aktualizacji wyceny	-5 034	-23 603
Zyski zatrzymane	635 300	605 452
Kapitał własny razem	1 789 885	1 741 468
Kapitał własny i zobowiązania razem	19 771 167	20 602 566

Noty przedstawione na stronach od 89 do 111 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku

	Kapitał podstawowy				Zyski zatrzymane			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 01-01-2017 r.	628 732	-1 294	532 181	-23 603	631 031	48 302	-73 881	1 741 468
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	29 848	29 848
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	18 569	-	-	-	18 569
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	18 569	-	-	29 848	48 417
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-67 973	-	67 973	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-67 973	-	67 973	-
Stan na 30-06-2017 r. - niebadane	628 732	-1 294	532 181	-5 034	563 058	48 302	23 940	1 789 885
Stan na 01-01-2016 r.	228 732	-1 294	532 181	-9 938	676 156	48 302	-45 125	1 429 014
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-6 399	-6 399
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-7 126	-	-	-	-7 126
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	-7 126	-	-	-6 399	-13 525
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	-45 125	-	45 125	-
Pokrycie straty z lat ubiegłych	-	-	-	-	-45 125	-	45 125	-
Stan na 30-06-2016 r. - niebadane	228 732	-1 294	532 181	-17 064	631 031	48 302	-6 399	1 415 489

Noty przedstawione na stronach od 89 do 111 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Śródroczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku

Metoda pośrednia	Za okres 6 miesięcy zakończony	
	30-06-2017 niebadane	30-06-2016 niebadane
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk/Strata brutto	45 941	-8 622
Korekty razem:	-380 041	1 646 116
Amortyzacja	17 266	18 612
Odsetki z działalności inwestycyjnej	-19 696	-18 234
Strata z tytułu działalności inwestycyjnej	47	-
Odsetki z działalności finansowej	20 148	32 016
Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe z działalności finansowej	-	63 055
Dywidendy otrzymane,	-5 242	-13 082
w tym dywidendy od jednostek zależnych	-	-8 000
Dywidendy otrzymane od akcji w portfelu papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	5 242	5 082
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	-15 909	-29 942
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających	-67 775	81 142
Zmiana stanu należności od innych banków	34 074	-83 222
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	977 037	39 341
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	-577 282	11 682
Zmiana stanu aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-
Zmiana stanu pozostałych aktywów	7 011	16 378
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków i Banku Centralnego	210 616	-58 395
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	-1 021 180	1 578 744
Zmiany stanu rezerw	8 248	-9 051
Zmiana stanu innych zobowiązań	56 915	11 990
Zapłacony podatek dochodowy	-9 561	-
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-334 100	1 637 494
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy	6 055	190 436
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	14	-
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	170 794
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	6 041	15 642
Dywidendy otrzymane	-	4 000
Wydatki	-6 619	-174 648
Nabycie akcji w jednostce zależnej	-	-80
Nabycie wartości niematerialnych	-5 070	-3 091
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-1 549	-5 317
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-	-166 160
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-564	15 788

Metoda pośrednia	Za okres 6 miesięcy zakończony	
	30-06-2017 niebadane	30-06-2016 niebadane
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Wpływy	-	-
Wydatki	-127 914	-1 371 308
Wykup obligacji emitowanych przez Bank	-100 000	-1 273 075
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Bank w tym:	-27 914	-98 233
- obligacje podporządkowane	-13 929	-13 252
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-127 914	-1 371 308
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM	-462 578	281 974
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	-462 578	281 974
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	2 615 751	2 439 294
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU w tym:	2 153 173	2 721 268
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	548 851	587 013

Noty przedstawione na stronach od 89 do 111 stanowią integralną część niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa do śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Banku

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.

Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A., w tym o zmianach w składzie Zarządu Banku zostały opisane w nocie 1 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

2. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku zostało w dniu 20 września 2017 roku zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji w dniu 21 września 2017 roku.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe publikowane jest łącznie ze skonsolidowanym śródrocznym skróconym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku.

3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. (Bank, BOŚ S.A.) obejmuje:

- śródroczny rachunek zysków i strat Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku, a także dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku – które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta,
- śródroczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku, dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku oraz dane za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku i dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku – które nie były przedmiotem przeglądu ani badania przez biegłego rewidenta,
- śródroczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2016 roku,
- śródroczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku,
- śródroczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku oraz dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku,
- dodatkowe noty objaśniające.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa” zatwierdzonym przez UE („MSR 34”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które zostały wydane przez RMSR, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4. Kontynuacja działalności

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Ze względu na powstanie straty bilansowej w 2015 r. oraz w związku wymaganiami określonymi w art. 142 Prawa bankowego, w dniu 30 marca 2016 r., Bank przekazał do Komisji Nadzoru Finansowego, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Program Postępowania Naprawczego BOŚ S.A. Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała wyżej wymieniony program z uwzględnieniem uwag i informacji Komisji przedstawionym w piśmie przesłanym do Banku w dniu 14 grudnia 2016 r. Ponadto, Bank opracował Ramową Strategię działania BOŚ na lata 2016-2020, przy zachowaniu spójności z wyżej wymienionym Programem pod względem założeń, kierunków i planowanych do osiągnięcia celów. Główne założenia Strategii zostały przekazane do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego w dniu 20 kwietnia 2016 r., przed podjęciem decyzji przez Akcjonariuszy na Walnym Zgromadzeniu o podwyższeniu kapitału Banku.

Osiągnięcie nadrzędnych celów strategicznych odbędzie się poprzez realizację założonych kierunków strategicznych bazujących na istniejących i rozwijanych przewagach konkurencyjnych Banku. Realizowana Strategia opiera się na 4 podstawowych kierunkach:

- budowa efektywnej i nowoczesnej bankowości detalicznej,
- wzrost rentowności i efektywności bankowości korporacyjnej,
- aktywne, efektywne wsparcie klientów zewnętrznych i wewnętrznych adekwatnie do potrzeb,
- budowanie kultury wysokich wyników i jakości, opartej o wartości Banku.

W wyniku przeprowadzenia nowej emisji akcji, kapitał zakładowy został podwyższony o kwotę 400 000 000 zł. Rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału miała miejsce w dniu 12 lipca 2016 r. Skutkiem powyższego było osiągnięcie przez Bank wymaganych poziomów współczynników kapitałowych zgodnie z zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 października 2015 r. i dnia 23 października 2015 r.

KNF, w piśmie z dnia 20 lipca 2017 r. nawiązującym do pisma BOŚ z dnia 16 czerwca 2017 r. przedkładającego zaktualizowaną wersję Programu, zalecił dokonanie weryfikacji Programu Postępowania Naprawczego i przedłożenia jego aktualizacji w terminie do dnia 15 września 2017 r. Aktualizacja PPN wynikająca z braku spełnienia warunków brzegowych dokumentu zaakceptowanego przez KNF w grudniu 2016 r. wpłynęła na konieczność ponownej analizy założeń przyjętych w obszarze modelu biznesowego oraz kosztów ryzyka. Wpłynęło to na wymiar projekcji finansowej oraz kształtowanie się poziomów warunków brzegowych w latach 2017-2020. W związku z uwagami przekazanymi przez KNF zaktualizowany PPN został złożony w KNF w dniu 15 września 2017 roku.

Ponadto, w celu utrzymania współczynnika wypłacalności na bezpiecznym poziomie zaplanowano dodatkową emisję obligacji podporządkowanych w 2017 r. w kwocie 100 mln zł. W dniu 28 lipca 2017 roku Bank sfinalizował przeprowadzenie I transzy emisji – wyemitowano obligacje o łącznej wartości nominalnej 34,2 mln zł. Kolejna transza zaplanowana jest na przełomie III i IV kwartału 2017 r.

Bank w ramach, realizacji strategii m.in. restrukturyzuje sieć oddziałów Banku. Bank w I półroczu 2017 r. prowadził działania związane z restrukturyzacją sieci Oddziałów. Liczba placówek BOS S.A. w okresie I półrocza 2017 r. zmniejszyła się o 20. Likwidacje oddziałów nie wpłynęły na spadek efektywności sprzedażowej sieci. W wyniku likwidacji placówek Bank uzyska oszczędności w kosztach utrzymania placówek w 2017 roku. Zmniejszana liczba oddziałów będzie rekompensowana poprzez rozwiązania multikanałowe tj. Punkty Obsługi Klienta otwierane w Nadleśnictwach (w 2017 r. ma być uruchomionych 10 placówek, do końca 2018 r. – 30 placówek), z możliwością pozyskiwania klientów poprzez firmy współpracujące (np. instalatorzy inwestycji ekologicznych) oraz nowoczesne rozwiązania technologiczne, umożliwiające zdalną sprzedaż oraz obsługę klientów, niezależnie od ich lokalizacji.

W celu mitygacji potencjalnego negatywnego wpływu portfela farm wiatrowych na poziom jakości portfela kredytowego, Bank w I półroczu 2017 r. prowadził intensywne działania wspólnie z finansowanymi podmiotami, mające na celu strukturyzowanie zawartych transakcji, w tym obniżenie kosztów funkcjonowania projektów, uzyskanie deklaracji dokapitalizowania lub pozyskanie dodatkowych poręczeń.

W dniu 18 września 2017 roku Bank powziął informację na podstawie przesłanych pism przez Klientów Banku (dotyczy ca. 13% portfela farm wiatrowych), że:

1. Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
2. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
3. Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. informuje, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

W dniu 19 września 2017 roku Bank otrzymał informację od jednej z farm wiatrowych o wpłynięciu do sądu pozwu złożonego przez Energa-Obrót S.A.

Do chwili obecnej Bankowi nie doręczono pozwów w stosunku do klientów Banku oraz Banku, w związku z czym BOŚ S.A. nie jest w stanie w sposób wiarygodny i racjonalny określić ich dokładnego wpływu na współczynniki kapitałowe, sytuację finansową i wynik Banku.

W dniu podpisania niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego w ocenie Banku zasadność pozwu nie jest możliwa do oceny.

Biorąc pod uwagę opisane czynniki, na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank oraz spółki wchodzące w skład Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności.

5. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

Na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2017 roku Bank nie dokonał korekt w uprzednio publikowanych sprawozdaniach finansowych na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2016 roku.

6. Zarządzanie kapitałem

6.1. Cele, polityka i procesy zarządzania kapitałem

W strukturze funduszy własnych Banku dominuje kapitał podstawowy Tier I.

Fundusze własne Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z obowiązującymi na te daty przepisami, przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Fundusze własne	2 056 700	2 047 684
Kapitał Tier I (fundusze podstawowe)	1 657 290	1 626 467
Kapitał Tier II (fundusze uzupełniające)	399 410	421 217

Wartość funduszy własnych została wyznaczona zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej CRR, obowiązującym od 1 stycznia 2014 roku.

Celem ograniczania ryzyka spadku współczynników kapitałowych Bank monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Banku oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Banku.

Zgodnie z art. 128 ust. 1 Prawa Bankowego, Bank utrzymuje fundusze własne na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- wartość wynikająca ze spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 Rozporządzenia CRR,

- oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Bank z częstotliwością kwartalną szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie:

- 1) ryzyk I filara:
  - dla ryzyka kredytowego w oparciu o model wewnętrzny bazujący na nieoczekiwanej stracie kredytowej i wymogi regulacyjne,
  - dla poszczególnych rodzajów ryzyka wchodzących w skład grupy ryzyka rynkowego - w oparciu o wymogi regulacyjne,
  - dla ryzyka operacyjnego - w oparciu o model wewnętrzny bazujący na uproszczonej metodzie zaawansowanego pomiaru z wykorzystaniem podejścia Loss Distribution Approach (LDA),
- 2) ryzyk II filara dla ryzyk, których poziom został oceniony jako istotny.

Poziom kapitału wewnętrznego kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Kapitał wewnętrzny	1 419 696	1 468 861

6.2. Kalkulacja wymogu kapitałowego.

Bank Ochrony Środowiska S.A. wyznacza wymogi w zakresie funduszy własnych zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2014 roku Rozporządzeniem CRR.

Całkowity wymóg w zakresie funduszy własnych stanowiący sumę wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Całkowity wymóg w zakresie funduszy własnych, w tym:	1 092 227	1 135 185
- wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	1 027 684	1 070 713
- wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	3 560	3 264
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	57 401	57 401
- wymóg z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej	3 582	3 807

6.3. Deklaracja zgodności z wymogami w zakresie adekwatności kapitałowej.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, Bank jest zobowiązany utrzymywać łączny współczynnik kapitałowy na poziomie co najmniej 8 %. Współczynnik kapitału Tier I i współczynnik kapitału podstawowego Tier I powinny wynosić odpowiednio co najmniej 6 % i 4,5 %.

Poziom współczynników kapitałowych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Łączny współczynnik kapitałowy	15,06%	14,43%
Współczynnik kapitału Tier I	12,14%	11,46%

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku (zwanego obecnie łącznym współczynnikiem kapitałowym) na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska

Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające z zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 22 października 2015 r. poinformowała banki o wprowadzeniu bufora zabezpieczającego zwiększającego wymogi dla współczynników kapitałowych o 1,25 p.p. W efekcie, od 1 stycznia 2016 r. zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe wzrosły do poziomów 10,25% dla współczynnika kapitał Tier I oraz 13,25% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

W dniu 19 października 2016 r. Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Bank funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenie ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,74 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,56 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,41 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. a Rozporządzenia CRR).

Poziom adekwatności kapitałowej Banku na dzień 30 czerwca 2017 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

7. Wynik z tytułu odsetek

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesiący zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesiący zakończony 30-06-2016 niebadane
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:		
Kredytów i pożyczek, w tym od:	272 233	276 360
- Banków	574	442
- Klientów, w tym:	271 659	275 918
- korporacyjnych	162 608	160 350
- detalicznych	80 393	82 803
- finansów publicznych	28 562	32 668
- pozostałych	96	97
Instrumentów finansowych, w tym:	67 264	70 184
- dostępnych do sprzedaży	43 001	47 414
- utrzymywanych do terminu zapadalności	19 696	18 234
- przeznaczonych do obrotu	4 567	4 536
Transakcji zabezpieczających	-	379
Razem	339 497	346 923

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze:		
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	120 683	151 401
- Banków	706	1 465
- Klientów, w tym:	119 977	149 936
- korporacyjnych	27 162	37 559
- detalicznych	86 246	104 120
- finansów publicznych	6 566	8 251
- funduszy ekologicznych	3	6
Kredytów i pożyczek, w tym od:	921	1 750
- Banków	197	276
- Klientów	724	1 474
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	334	161
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	20 152	58 183
Transakcje zabezpieczające	4 758	-
Razem	146 848	211 495

8. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	20 114	22 872
Prowizje od kredytów	13 608	14 094
Prowizje od gwarancji i akredytywy	1 997	2 443
Prowizje z tytułu opłat BFG	169	2 876
Pozostałe opłaty	1	3
Razem	35 889	42 288
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z tytułu kart płatniczych	3 102	3 073
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	233	285
Opłaty od rachunków bieżących	595	655
Opłaty z tytułu świadczonych usług przez Euronet	510	814
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	239	590
Pozostałe opłaty	1 426	718
Razem	6 105	6 135

Bank nie prowadził działalności powierniczej w pierwszym półroczu 2017 roku oraz w 2016 roku.

9. Przychody z tytułu dywidend

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	5 242	5 082
Inwestycje w jednostkach zależnych	-	8 000
Razem	5 242	13 082

Na przychody z tytułu dywidend za pierwsze półrocze 2017 roku składa się dywidenda wypłacona przez Kemipol sp. z o.o. w wysokości 5 242 tys. zł.

W analogicznym okresie 2016 roku Bank otrzymał 13 082 tys. PLN. tytułem wypłaty dywidendy przez Kemipol Sp. z o.o. oraz 4 780 tys. zł od WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 302 tys. zł oraz od jednostki zależnej - Dom Maklerski BOŚ S.A. w wysokości 8 000 tys. zł.

10. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, w tym:	-	-2
Na zobowiązania pozabilansowe (dotworzenie)	-	-2
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	-41 101	-57 792
Na należności bilansowe (dotworzenie/rozwiązanie), w tym:	-32 912	-58 742
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-11 736	-21 915
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-21 359	-36 684
Kredyty udzielone finansom publicznym	-110	20
Kredyty udzielone pozostałym klientom	293	-163
Na zobowiązania pozabilansowe (rozwiązanie/dotworzenie), w tym:	-8 189	950
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-28	74
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-8 161	875
Kredyty udzielone finansom publicznym	-	1
Razem	-41 101	-57 794

Wynik odpisów kredytów i pożyczek klientów na należności bilansowe:

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Wycena indywidualna	-26 555	-43 649
Wycena grupowa	-6 357	-15 093
Razem	-32 912	-58 742

11. Zysk/Strata przypadający na jedną akcję

(a) Podstawowy zysk/strata przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zysk /Strata netto	29 848	-6 399
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	62 835	22 835
Podstawowy zysk/strata na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,48	-0,28

(b) Zysk/Strata rozwodniony przypadający na jedną akcję

Wyszczególnienie	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane
Zysk/Strata netto	29 848	-6 399
Średnia ważona liczba akcji zwykłych powiększona o średnią ważoną liczbę akcji z tytułu opcji na akcje (w tysiącach)	62 835	22 835
Rozwodniony zysk/strata na akcję (wyrażony w zł, gr.)	0,48	-0,28

12. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane			31-12-2016		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 527 197	201 072	4 326 125	4 838 164	225 558	4 612 606
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	7 404 917	354 669	7 050 248	7 907 013	334 343	7 572 670
Kredyty udzielone finansom publicznym	1 683 781	245	1 683 536	1 853 138	135	1 853 003
Kredyty udzielone pozostałym klientom	3 623	2 293	1 330	2 586	2 586	-
Kredyty i pożyczki	13 619 518	558 279	13 061 239	14 600 901	562 622	14 038 279
Pozostałe należności	7	-	7	4	-	4
Należności razem	13 619 525	558 279	13 061 246	14 600 905	562 622	14 038 283

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

Wyszczególnienie	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Kredyty udzielone pozostałym klientom	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2017	225 558	334 343	135	2 586	562 622
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	75 609	75 217	125	123	151 074
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-63 873	-53 858	-15	-416	-118 162
Kredyty odpisane jako nieściągalne w tym:	-36 357	-934	-	-	-37 291
-Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-36 306	-934	-	-	-37 240
Inne zwiększenia	135	-99	-	-	36
Stan na koniec okresu 30-06-2017 - niebadane	201 072	354 669	245	2 293	558 279
Stan na początek okresu 01-01-2016	188 348	190 130	159	-	378 637
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	75 414	105 798	88	501	181 801
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-53 499	-69 114	-108	-338	-123 059
Kredyty odpisane jako nieściągalne w tym:	-5 479	-1 489	-	-	-6 968
-Zbycie wierzytelności funduszom sekurytyzacyjnym	-5 316	-1 277	-	-	-6 593
Inne zwiększenia	-	-	-	2 370	2 370
Stan na koniec okresu 30-06-2016 - niebadane	204 784	225 325	139	2 533	432 781

Zaangażowanie Banku w farmy wiatrowe

Łączna kwota zaangażowania Banku w finansowanie farm wiatrowych wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku wynosi 2 100 mln PLN.

W 2017 r. Bank nie udzielał nowego finansowania w segment farm wiatrowych.

Ryzyka istotne z punktu widzenia Banku w zakresie finansowania OZE

Ryzyka zmiany rentowności projektów inwestycyjnych, które zmaterializowały się na skutek zmniejszenia cen zielonych certyfikatów w stosunku do pierwotnych założeń projektów, w wyniku wejścia w życie Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz znowelizowanej Ustawy o OZE, w szczególności zmiany podstawy opodatkowania farm. Dodatkowo w październiku 2016r opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Energii w sprawie tzw. obowiązku OZE., w którym określono wielkość obowiązku OZE.

Bank podjął działania mające na celu ograniczenie ryzyka, wynikającego z powyższych zmian przepisów prawnych, regulujących funkcjonowanie branży OZE, m.in.:

- prowadzony jest przegląd ekspozycji związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, ukierunkowany na szacowanie wpływu zmian otoczenia prawnego na zdolność do terminowej obsługi udzielonych kredytów oraz rozpoznania obszarów, w których konieczne jest uszczegółowienie lub dostosowanie warunków finansowania do sytuacji rynkowej.

- pozyskiwane są od kredytobiorców nowe modele finansowe, które podlegają weryfikacji i stress-testom, bazującym na parametrach faktycznie osiągniętych przez poszczególne projekty wiatrowe (ceny energii i praw majątkowych, produktywność, poziom kosztów operacyjnych, itp.).
- Bank podjął również działania mające na celu analizę kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez poszczególne spółki pod kątem ich optymalizacji. Analizą objęto koszty we wszystkich grupach rodzajowych, w tym w szczególności: serwis i utrzymanie, usługi doradcze i zarządzanie, ubezpieczenie, dzierżawa, podatki. Współdziałanie Banku i Klientów w perspektywie średnio- i długoterminowej koncentruje się na ograniczeniu kosztów funkcjonowania farm.

Ryzyko spadku ceny zielonych certyfikatów

Bank, do udzielenia kredytów - oceniając zdolność kredytową spółek wiatrowych, dokonywał oceny wrażliwości poszczególnych projektów na zmiany, w szczególności spadki cen zielonych certyfikatów. Standardowo zakładano spadek cen certyfikatów o 10-20% przy jednoczesnym przyjęciu konserwatywnego scenariusza w zakresie produktywności projektów (P90).

W celu zabezpieczenia sezonowego spadku przychodów, standardem w finansowanych projektach było ustanowienie rezerwy w formie Rachunku Rezerwy Obsługi Długu (RROD), na którym gromadzone są środki w wysokości krotności miesięcznej raty kapitałowo – odsetkowej. Stosowne zapisy umowne obligują klientów do ich uzupełniania w przypadku skorzystania z rezerwy na spłatę zadłużenia.

Utrzymujące się niskie ceny zielonych certyfikatów skłaniają klientów do ich kumulacji i oczekiwania na podwyższenie ceny. Bank dokonuje weryfikacji poziomu zapasów w poszczególnych podmiotach, w oparciu o aktualne ceny.

Ryzyko umiejscowienia farm wiatrowych

Realizacja wszystkich projektów finansowanych przez Bank została zakończona, farmy wiatrowe posiadają pozwolenia na użytkowanie i uzyskały koncesję. W br. Bank przeprowadził również inspekcje projektów wiatrowych, w celu weryfikacji stanu faktycznego przedsięwzięć inwestycyjnych. We wszystkich przypadkach stan urządzeń, wież i fundamentów został oceniony jako dobry. Ryzyko ewentualnego wzruszenia pozwoleń na budowę i użytkowanie Bank ocenia jako niskie.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

Ostateczne decyzje w sprawie wysokości stawki opodatkowania podejmowane są przez gminy, na terenie których zlokalizowane są farmy.

Niezależnie od wyników rozstrzygnięć ww. ustaleń, Bank realizuje monitoring wpływu podwyższonego podatku na zdolność kredytową farm, przy założeniu zwiększonego podatku.

Ryzyko wynikające ze zniesienia obowiązku odkupu energii

Znowelizowana Ustawa o OZE likwiduje obowiązek odkupu, co wpływa na większą zależność przychodów od warunków kontraktowych zawieranych umów sprzedaży energii. Bank założył, że wpływ tego zjawiska będzie widoczny w roku 2018, natomiast w kolejnych latach zostanie stopniowo zrównoważony wzrostem cen energii. Jedną z potencjalnych ścieżek mitygowania ryzyka wynikającego ze zniesienia obowiązku odkupu energii może być także rozwój technologii magazynowania, a dla mniejszych projektów - współpraca z nowo tworzonymi strukturami klastrów energetycznych.

Weryfikując bieżące zmiany otoczenia prawnego działalności farm wiatrowych, Bank zidentyfikował dodatkowe ryzyka prawne, wynikające z projektów następujących ustaw i przyjętych rozporządzeń:

- 1) 20 lipca 2017 roku Sejm uchwalił nowelizację ustawy o OZE, wprowadzającą mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE.

Podpisana przez prezydenta w dniu 14 sierpnia 2017 roku nowelizacja ustawy o OZE wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Opłata ma wynosić 125 proc. średniej ceny certyfikatów z poprzedniego roku, ale nie więcej niż 300,03 zł/MWh.

- 2) Jednocześnie Ministerstwo Energii opublikowało 28 czerwca 2017 roku projekt zmian Ustawy o odnawialnych źródłach energii (Projekt 2.6 z dnia 16.06.2017), który przewiduje m.in.:
  - a) zmianę zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, pobieranym na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych i przywrócenie w tym zakresie stanu sprzed zmian dokonanych ustawą o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych,
  - b) wprowadzenie systemu Fit-in-Premium (FIP) dla instalacji o mocy od 500 kW do 1 MW, wykorzystujących hydroenergię i biogaz, umożliwiającego sprzedaż energii po stałej cenie wynoszącej 80% ceny referencyjnej, jednak wyłącznie innemu podmiotowi niż sprzedawca zobowiązany,
  - c) zmodyfikowanie przepisów dot. obowiązku umarzania świadectw pochodzenia dla biogazu rolniczego (tzw. błękitnych certyfikatów) w celu uniknięcia wzrostu cen świadectw ponad wysokość jednostkowej opłaty zastępczej,

Wg ocen specjalistów rynkowych, wejście w życie przepisów planowane jest na IV kwartał 2017r.

- 3) Ponadto w dniu 22 sierpnia 2017 roku zostało opublikowane Rozporządzenia Ministerstwa Energii wprowadzającego wielkość obowiązku udziału OZE ze źródeł odnawialnych innych niż biogaz na poziomie 17,5% (w 2017 roku wynosi on 15,4%), natomiast ze źródeł biogazowych na poziomie 0,5% (w 2017 roku wynosi on 0,6%). Rozporządzenie dostosowuje poziom obowiązku OZE do założeń zawartych w uzasadnieniu poselskiego projektu nowelizacji Ustawy o OZE, wprowadzającej mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE, i mających na celu niwelowanie nadwyżki zielonych certyfikatów. Zdaniem Banku jest to pozytywny sygnał wzrostowy, przy zastrzeżeniu, że dla przywrócenia równowagi rynkowej wskazane jest dalsze podwyższanie obowiązku OZE do poziomu wskazanego w Ustawie.

Ryzyko sporu prawnego Klientów Banku z Energa – Obrót S.A.

Bank w dniu 18.09.2017 r. powziął, na podstawie przesłanych przez Klientów pism, informację, że:

1. Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
2. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
3. Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. informuje, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

Bank na bieżąco monitoruje sytuację kilku Klientów Banku (dotyczy ca. 13% portfela farm wiatrowych), a dodatkowo informuje, że środki zgromadzone na rachunkach Klientów są wystarczające do bieżącej obsługi zobowiązań.

Portfel kredytowy Banku obejmuje zaangażowanie związane z finansowaniem kilkudziesięciu projektów realizowanych przez firmy funkcjonujące na rynku elektrowni wiatrowych. Kontynuowany jest przegląd zaangażowań związanych z finansowaniem elektrowni wiatrowych, połączony z działaniami Grupy, ukierunkowanymi na:

- 1) stymulowanie Klientów w kierunku optymalizacji kosztów operacyjnych i kosztów finansowych ponoszonych przez spółki, w tym w szczególności koszty serwisu i utrzymania oraz zarządzania projektami – 12 klientów wynegocjowało już umowy O&M uzyskując znaczne oszczędności kosztowe, większość pozostałych klientów prowadzi rozmowy zarówno z dotychczasowymi podmiotami świadczącymi usługi serwisu, jak i podmiotami konkurencyjnymi w celu pozyskania ofert na serwis elektrowni, odzwierciedlających aktualną sytuację rynkową w branży OZE,

- 2) uzyskiwanie dodatkowego wsparcia dla projektów od Udziałowców/Sponsorów poprzez dokapitalizowanie spółek w formie: dopłat do kapitału, udzielenia pożyczek podporządkowanych spłacie kredytu, konwersji dotychczasowych pożyczek na kapitał, udzielenie dodatkowego poręczenia/gwarancji i/lub wydłużenie obowiązywania dotychczasowych poręczeń/gwarancji udzielonych przez Sponsorów – efektem powyższych działań jest m.in. zapewnienie możliwości uzupełniania środków na rachunkach rezerwy obsługi długu, wsparcie w terminowym regulowaniu zobowiązań handlowych, realizacja kowenantów umownych,
- 3) wprowadzenie dodatkowych postanowień do umów kredytu obligujących klientów do dokonania przedpłaty długu ze zakumulowanych nadwyżek i rezerw oraz dokonywania przedpłat z bieżących nadwyżek środków generowanych przez projekt (cash sweep),
- 4) wprowadzenie obowiązku bieżącej sprzedaży praw majątkowych zakumulowanych jako zapasy, celem poprawy bieżącej płynności,
- 5) wprowadzenie dodatkowych warunków ograniczających możliwość dokonywania dystrybucji środków do Sponsorów,
- 6) uzyskanie dokumentów (certyfikatów wystawionych przez producentów bądź raportów technicznych), potwierdzających minimum 25 letni okres eksploatacji turbin, stwarzających możliwość przyjęcia założenia wydłużonego okresu funkcjonowania farmy w stosowanym modelu wyceny ekspozycji kredytowych.

Rozpoznane na dzień bilansowy 30 czerwca 2017 odpisy aktualizujące dla tego portfela przedstawia poniższa tabela:

	Ekspozycja brutto	Odpisy aktualizujące	Ekspozycja netto
Bez przesłanki utraty wartości	657 459	7 682	649 777
Stwierdzona przesłanka utraty wartości	908 043	12 746	895 297
Stwierdzona utrata wartości	534 406	91 240	443 166
Suma	2 099 908	111 668	1 988 240

Na dzień 30 czerwca 2017 roku dwa podmioty, stanowiące łącznie 0,69% wartości brutto finansowanych przez Bank projektów posiadało opóźnienia w obsłudze zobowiązań. Bank na bieżąco monitoruje sytuację finansową ww. podmiotów, zmiany regulacyjne oraz sytuację rynkową branży.

Bank ocenia ryzyko projektów z branży elektrowni wiatrowych przyjmując jako przesłanki utraty wartości zaistnienie potencjalnego deficytu środków pieniężnych oraz ujemnej wyceny przedsiębiorstwa dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Bank perspektywie długoterminowej. Dla przeprowadzenia wyceny ww. projektów opracowany został model wyceny, pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych dla poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji (zmiennych i cyklicznie aktualizowanych) parametrach wyceny, do których należą:

- wysokość naliczanego podatku od nieruchomości określona prawdopodobieństwem utrzymania w perspektywie długoterminowej dotychczasowych zasad naliczania podstawy opodatkowania dla elektrowni wiatrowych na poziomie 20% - dla projektów nie posiadających interpretacji podatkowych, dla pozostałych projektów zakładany jest koszt podatku wynikający z uzyskanej decyzji administracyjnej gminy,
- produktywność poszczególnych projektów ustalana indywidualnie dla danego projektu w oparciu o analizę wietrzności wynikającą z raportów wietrzności (P90/P75) oraz faktyczną uzyskaną w okresie działania elektrowni wiatrowej,
- ścieżki cenowe dla cen energii elektrycznej i cen zielonych certyfikatów przyjęte przez Bank w oparciu o analizę wewnętrzną Banku oraz analizę pozyskanych przez Bank raportów zewnętrznych renomowanych firm w perspektywie długoterminowej;
- średni ważony koszt kapitału (WACC) przyjęty dla scenariusza restrukturyzacyjnego na poziomie efektywnej stopy procentowej poszczególniej ekspozycji i dla scenariusza windykacyjnego na poziomie 10,9%,

- scenariusze wyceny określające indywidualnie dla każdego z projektów prawdopodobieństwo wystąpienia regularnej obsługi, restrukturyzacji i windykacji.

Udział portfela farm wiatrowych w portfelu kredytów korporacyjnych w wartości brutto w Banku na 30 czerwca 2017 roku wyniósł 28,36%, co stanowi 15,42% portfela kredytów ogółem i w stosunku do 31 grudnia 2016 roku uległ zwiększeniu o 0,3 p.p. Wartościowo portfel farm wiatrowych wyniósł wg stanu na 30 czerwca 2017 roku 2 099,9 mln zł.

Poziom pokrycia odpisami kredytów z utratą wartości według stanu na 31 grudnia 2016 roku dla portfela klientów korporacyjnych wynosi 24,0%, w tym dla portfela farm wiatrowych 15,7%. Na koniec czerwca 2017 roku wskaźnik ten wynosił 27,3% dla portfela klientów korporacyjnych a w portfelu farm wiatrowych: 17,07%, co wynika ze realizowanej w tym okresie obsługi kredytów.

Wartość ekspozycji wobec farm wiatrowych z rozpoznaną przesłanką utraty wartości wynosi 1.442,45 mln zł i obejmuje 25 podmiotów, tych samych, które zostały zidentyfikowane na 31.12.2016r. 5 największych Spółek w portfelu farm wiatrowych stanowi 52,45% tego portfela i 8,1% portfela ogółem Banku wg. stanu na 30 czerwca 2017 r.

Dla portfela ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości Bank dokonał analizy wrażliwości na kluczowe parametry opisane powyżej, tj.:

- 1) wzrost podstawy opodatkowania nieruchomości – przyjęto w 100% wysoki podatek,
- 2) zmiany średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) o +/-1 p.p.,
- 3) zmiany cen zielonych certyfikatów o +/-1 %. w okresie prognozy.

w mln zł

Zmiany parametrów	(-) rozwiązanie odpisu	(+) dotworzenie odpisu
Przyjęcie nowych zasad opodatkowania - przyjęcie do kalkulacji odpisów wyłącznie podatku od nieruchomości na nowych zasadach		6,07
Wzrost średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.		5,26
Spadek średniego ważonego kosztu kapitału (WACC dla scenariusza windykacyjnego) o 1 p.p.		-5,81
Spadek cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy		1,18
Wzrost cen zielonych certyfikatów o 1% w okresie prognozy		-1,29

13. Rezerwy

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	11 121	2 875
- otwarte linie kredytowe	2 130	1 714
- gwarancje	8 991	1 161
Rezerwa na świadczenia pracownicze - odprawy emerytalne i rentowe	2 534	2 513
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	1 186	1 205
Razem	14 841	6 593

14. Płatności na bazie akcji

(a) Program opcji menedżerskich

W 2012 r. w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony trzyletni program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej, tzw. program opcji menedżerskich („Program”), obejmujący lata: 2012, 2013 i 2014. W 2015 r. nastąpiło rozliczenie ostatniej transzy Programu – za 2014 r. W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 r. Program nie był kontynuowany. - Program zakończył się w 2014 r. Termin wykupu praw do objęcia akcji serii S przez posiadaczy warrantów serii B upływa z dniem 31 grudnia 2017 r.

Program został opisany w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 r., opublikowanym w dniu 31 marca 2017 r.

Program nie podlegał zmianom w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2017 r.

Poniżej przedstawiono zmiany w liczbie warrantów:

Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2017 niebadane	Warranty serii B	Warranty serii C
Niezrealizowane na 1 stycznia 2017 r.	164 400	-
Przyznane w ciągu roku	-	-
Umorzone w ciągu roku	-	-
Zrealizowane w ciągu roku	-	-
Wygasłe w ciągu roku	-	-
Niezrealizowane na dzień 30 czerwca 2017 r.	164 400	-
Możliwe do realizacji na 30 czerwca 2017 r.	164 400	-

Za okres 6 miesięcy zakończony 30-06-2016 niebadane	Warranty serii B	Warranty serii C
Niezrealizowane na 1 stycznia 2016 r.	164 400	-
Przyznane w ciągu roku	-	-
Umorzone w ciągu roku	-	-
Zrealizowane w ciągu roku	-	-
Wygasłe w ciągu roku	-	-
Niezrealizowane na dzień 30 czerwca 2016 r.	164 400	-
Możliwe do realizacji na 30 czerwca 2016 r.	164 400	-

(b) Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. („polityka zmiennych wynagrodzeń”)

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego Nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku a także w zgodzie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, Bank wdrożył Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A.

W okresie sprawozdawczym Bank podjął działania mające na celu implementację przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, które to z dniem 1 maja 2017 r. zastąpiło Uchwałę Nr 258/2011 KNF.

Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje Politykę zmiennych składników wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmienne osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze oraz rekomenduje Radzie Nadzorczej przyznanie, ograniczenie, wstrzymanie, odmowę wypłaty lub realizacji wynagrodzenia zmiennego Członków Zarządu Banku.

Polityka zmiennych wynagrodzeń, zakłada m.in.

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii.

Przez akcje rozumie się:

- akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce. Część odroczonej może zostać ograniczona, wstrzymana lub może nastąpić odmowa jej wypłaty lub realizacji (nie wypłacona w ogóle) m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących zidentyfikowane stanowisko kierownicze nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego.

W 2016 r., Bank podjął decyzję dotyczącą zaprzestania rozliczania premii w 2016 r. osobom mającym wpływ na profil ryzyka w Banku (w tym Członkom Zarządu wchodzącym w skład Zarządu w grudniu 2016 r.), z uwagi na szczególną sytuację finansową Banku i objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego.

W okresie sprawozdawczym wynagrodzenie zmienne za wyniki 2016 r. poszczególnym Członkom Zarządu odwołanym ze składu Zarządu na początku 2016 r., których decyzja dotycząca zaprzestania rozliczania premii za 2016 r. nie dotyczyła, nie zostało jeszcze przyznane.

Natomiast w okresie sprawozdawczym - z uwagi na objęcie Banku Programem Postępowania Naprawczego – zgodnie z art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz z uwagi na fakt, że wyniki Banku osiągnięte w 2016 r. znacząco odbiegały od zatwierdzonego Planu finansowego na 2016 r., Rada Nadzorcza BOŚ S.A. w trosce o interesy Banku, jego Klientów i Akcjonariuszy nie przyznała pierwotnie wyliczonej, w ramach premii za rok 2013, kwoty odroczonej trzeciej (ostatniej) transzy, podlegającej przyznaniu i wypłacie w roku 2017., w tym Członkom Zarządu BOŚ S.A. (w tym 4 osobom nie wchodzącym w okresie sprawozdawczym w skład Zarządu BOŚ S.A.).

15. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wyszczególnienie	30-06-2017 niebadane	31-12-2016
Zobowiązania warunkowe:	2 235 257	2 123 026
a) finansowe, w tym:	1 996 391	1 889 510
otwarte linie kredytowe, w tym:	1 914 129	1 837 266
- odwołalne	1 649 501	1 566 602
- nieodwołalne	264 628	270 664
otwarte akredytywy importowe	23 218	19 423
promesy udzielenia kredytu, w tym:	59 044	32 821
- nieodwołalne	59 044	32 821
b) gwarancyjne, w tym:	225 831	220 481
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	18 944	22 953
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	202 937	193 578
gwarancja dla spółki zależnej	3 950	3 950
c) gwarantowanie emisji	13 035	13 035
Aktywa warunkowe:	1 697 799	1 509 041
a) finansowe, w tym:	316 987	-
otwarte linie kredytowe		
pozostałe	316 987	-
b) gwarancyjne	1 380 812	1 509 041
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	3 933 056	3 632 067

16. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 30 czerwca 2017 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Ekosystem sp. z o.o., BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o., spółka komandytowo akcyjna) oraz jednostką zależną w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Opis transakcji z jednostkami powiązanymi (jednostkami zależnymi)

Dom Maklerski BOŚ S.A.

Oddziały Banku prowadzą rachunki bieżące i lokat terminowych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Transakcje wykonywane na rachunkach bieżących to przede wszystkim wpłaty i wypłaty gotówkowe klientów Spółki. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

Wyżej wymienione transakcje mają charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

BOŚ Eko Profit S.A.

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych BOŚ Eko Profit S.A. Wyżej wymienione transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

BOŚ Invest Management sp. z o. o.

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych BOŚ Invest Management sp. z o.o. ponadto w pierwszym półroczu 2017 r. Bank realizował ze spółką umowę najmu budynku biurowego w Warszawie. Wyżej wymienione transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku i Grupy Kapitałowej, na zasadach rynkowych.

BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.)

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych BOŚ Capital sp. z o.o. (dawniej: BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.) ponadto w pierwszym półroczu 2017 r. Bank realizował ze spółką umowy najmu powierzchni biurowej dla dwóch oddziałów Banku. Wyżej wymienione transakcje i umowa najmu zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

BOŚ Ekosystem sp. z o.o.

Bank prowadzi rachunki bieżące i lokat terminowych BOŚ Ekosystem sp. z o.o. Ponadto Bank obsługuje wcześniej zawarte umowy dotyczące finansowania umów leasingu udzielonego przez Spółkę podmiotom zewnętrznym. Wyżej wymienione transakcje zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

MS Wind sp. z o. o.

Bank prowadzi rachunki bieżące, rachunek techniczny, rachunek kaucyjny i depozyty O/N spółki MS Wind sp. z o.o., udzielił spółce kredytów: inwestycyjnego i obrotowego, gwarancji oraz otworzył akredytywy na zlecenie MS Wind Sp. z o.o. Ponadto Spółka zawarła z bankiem umowy skarbowe: IRS, FX Forward, FX Spot i realizuje je w postaci zawartych kontraktów. Wyżej wymienione transakcje z Bankiem zawarte zostały na zasadach rynkowych.

Informacje dotyczące transakcji z jednostkami powiązаныmi według stanu dzień 30 czerwca 2017 roku

30-06-2017 niebadane	Pochodne instrumenty finansowe/ aktywa	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Inne aktywa	Rzeczowe aktywa trwałe	Wartość firmy	Zobowiązania wobec klientów	Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	Pozostałe zobowiązania	Zobowiązania warunkowe
Jednostki zależne									
Dom Maklerski BOŚ S.A.	-	32 004	121	-	-	627 541	21	100	48 089
BOŚ Eko Profit S.A.	-	1	-	-	-	1 420	-	-	14
BOŚ Capital sp. z o.o.	-	-	-	-	25	21 971	-	86	-
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	-	-	8 774	1 444	-	4 511	-	797	3 450
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	172	23 966	-	-	10	573	-	-	10 426
Jednostka pośrednio zależna									
MS Wind sp. z o. o.	2 252	25 009	-	-	-	3 350	-	-	-
Razem	2 424	80 980	8 895	1 444	35	659 366	21	983	61 979

Informacje dotyczące transakcji z jednostkami powiązаныmi według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31-12-2016	Pochodne instrumenty finansowe-aktywa	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Inne aktywa	Rzeczowe aktywa trwałe	Wartość firmy	Zobowiązania wobec klientów	Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	Pozostałe zobowiązania	Zobowiązania warunkowe
Jednostki zależne									
Dom Maklerski BOŚ S.A.	-	41 808	19	-	-	580 685	-33	11	18 385
BOŚ Eko Profit S.A.	-	1	1	-	-	1 721	-	-	14
BOŚ Capital sp. z o.o.	-	-	-	-	25	7 436	-	-	-
BOŚ Nieruchomości sp. z o.o.	-	-	-	-	10	2	-	-	-
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	-	-	11 759	1 534	-	6 909	-	34	3 450
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	171	21 852	-	-	10	4 524	-	-	15 442
Jednostki pośrednio zależne									
MS Wind sp. z o. o.	2 450	24 885	-	-	-	4 162	-	-	-
Razem	2 621	88 546	11 779	1 534	45	605 439	-33	45	37 291

Przychody i koszty za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku

30-06-2017 niebadane	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	Przychody z tytułu opłat i prowizji	Przychody z tytułu dywidend	Wynik na działalności handlowej	Pozostałe przychody operacyjne	Ogólne koszty administra- cyjne
Jednostki zależne*\							
Dom Maklerski BOŚ S.A.	601	-3 900	1 096	-	-	3	-6
BOŚ Eko Profit S.A.	-	-6	1	-	-	40	-
BOŚ Capital sp. z o. o.	-	-163	1	-	-	5	-429
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	-	-24	42	-	-	11	-5 693
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	406	-1	2	-	45	30	-
Jednostka pośrednio zależna							
MS Wind sp. z o. o.	487	-8	2	-	121	-	-
Razem	1 494	-4 102	1 144	-	166	89	-6 128

Przychody i koszty za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku

30-06-2016 niebadane	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	Przychody z tytułu opłat i prowizji	Przychody z tytułu dywidend	Wynik na działalności handlowej	Pozostałe przychody operacyjne	Ogólne koszty administra- cyjne
Jednostki zależne							
Dom Maklerski BOŚ S.A.	441	-2 844	2 694	8 000	-	41	-6
BOŚ Eko Profit S.A.	-	-12	1	-	-	41	-
BOS Finance AB	-	-23 158	-	-	-	-	-
BOŚ Capital sp. z o.o.(dawniej BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.)	-	-92	1	-	-	9	-429
BOŚ Invest Management sp. z o. o.	-	-31	32	-	-	13	-4 882
BOŚ Ekosystem sp. z o.o.	-	-11	1	-	-	67	-
Jednostka pośrednio zależna							
MS Wind sp. z o. o.	501	-10	1	-	379	-	-
Razem	942	-26 158	2 730	8 000	379	171	-5 317

*\ tabela nie zawiera spółki BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. w likwidacji, ze względu na proces likwidacji jak i nieistotność aktywów i pasywów spółki dla jednostkowego sprawozdania finansowego

17. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym

Działalność Banku nie podlega sezonowości ani cykliczności.

18. Rodzaj oraz kwoty pozycji wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych, które są nietypowe ze względu na ich rodzaj, wielkość lub wywierany wpływ

W I półroczu 2017 r. nie wystąpiły zdarzenia, które były nietypowe i miały znaczący wpływ na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy netto lub przepływy środków pieniężnych.

19. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny

W pierwszym półroczu 2017 roku nie wystąpiły zmiany założeń będących podstawą do wyliczeń wartości szacunkowych kwot podawanych w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego oraz poprzednich latach obrotowych poza kwestią opisaną w nocie 5.

20. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Bank w I półroczu 2017 r. nie wypłacał dywidendy.

W 2016 roku dywidenda za rok 2015 nie była wypłacona.

21. Istotne zdarzenia następujące po zakończeniu pierwszego półroczu 2017 roku, które nie zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym

W dniu 4 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy dla M. st. Warszawy w Warszawie, XII wydział gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o wpisie do rejestru spółki BOŚ Capital sp. z o.o. połączenia z spółką BOŚ Invest Management sp. z o.o. Ponieważ BOŚ Capital sp. z o.o. jest w procesie połączenia spółką przejmującą, powyższy wpis oznacza zakończenie procesu połączenia w/w podmiotów. Wpis został ujawniony w dniu 5 lipca 2017 r.

Zarząd BOŚ S.A. podał do publicznej wiadomości informację (raport bieżący 25/2017 z dnia 11 lipca 2017 r.) o podjęciu decyzji w dniu 10 lipca 2017 r. o zamiarze, przeprowadzenia emisji obligacji podporządkowanych serii AA z siedmioletnim okresem zapadalności oraz z prawem Banku do dokonania przedterminowego wykupu wszystkich obligacji w terminie 5 lat od daty emisji, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego (opcja call). Łączna wartość nominalna obligacji podporządkowanych emitowanych w ramach nowej emisji będzie wynosiła nie więcej niż 100.000.000 PLN. W ramach ww. emisji, Bank wyemituje co najmniej dwie serie obligacji.

W dniu 28 lipca 2017 r., (raport bieżący 28/2017 z dnia 28 lipca 2017 r.), Bank wyemitował pierwszą z zapowiadanych, serię AA obligacji podporządkowanych z siedmioletnim okresem zapadalności. Łączna wartość nominalna obligacji wyniosła 34.214.000 PLN. Dzień wykupu obligacji przypada w dniu 28 lipca 2024 r. Obligacje są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stawki WIBOR dla sześciomiesięcznych depozytów w PLN oraz marży wynoszącej 4,50%.

Zarząd Banku poinformował (raport bieżący nr 26/2017 z dnia 11 lipca 2017 roku), że Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2017 r. podjęła uchwałę w sprawie wyboru biegłego rewidenta do przeprowadzenia przeglądu sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. oraz badania sprawozdań finansowych BOŚ S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. sporządzonych za okresy sprawozdawcze 2017 – 2018 roku. Podmiotem uprawnionym do przeglądu i badania sprawozdań finansowych Banku jest firma Mazars Audyt sp. z o.o. Jednocześnie zgodnie z Porozumieniem Stron z

dnia 11 lipca 2017 roku Zarząd BOŚ S.A., w imieniu Banku, rozwiązał umowę o przegląd i badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. za lata 2015-2017 (Umowa) zawartą w dniu 6 lipca 2015 roku ze spółką Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp. k. Zgodnie z treścią Porozumienia Stron, Umowa została rozwiązana w związku z:

1) faktem, iż EY po oszacowaniu swoich dodatkowych kosztów wynikających z konieczności wykonania dodatkowych, nieplanowanych procedur oraz większej niż planowanej pracochłonności wyraziła oczekiwanie zapłaty przez Bank dodatkowego wynagrodzenia z tytułu przeprowadzonego badania Sprawozdania Finansowego Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, ponad wynagrodzenie określone w § 6 (b) Umowy nr 78/A/16 z dnia 6 lipca 2015 r. wraz z późniejszymi aneksami (zwaną dalej „Umową”);

2) zadeklarowaną przez EY koniecznością podwyższenia wynagrodzenia za dalsze prace przewidziane w Umowie dotyczące sprawozdań finansowych Banku za okresy zaczynające się dnia 1 stycznia 2017 roku wynikające w szczególności z reorganizacji i zmian zakresu działalności spółek z Grupy BOŚ, istotnych zmian w standardach rachunkowości (MSSF 9), nowych obowiązków w zakresie raportowania przez biegłych rewidentów, podwyższonych opłat z tytułu nadzoru nad firmami audytorskimi mających miejsce lub wchodzących w życie po podpisaniu Umowy;

3) oświadczeniem EY, że obecny poziom wynagrodzenia oraz brak jego podwyższenia uniemożliwia zachowanie przez EY warunków niezbędnych do rzetelnego przeprowadzenia czynności badania i przeglądu sprawozdań finansowych Spółki ze względu na ponoszone koszty.

W zakresie realizacji w/w umowy nie wystąpiły przypadki rezygnacji z wyrażenia opinii, wydania opinii negatywnych albo opinii z zastrzeżeniami o prawidłowości i rzetelności sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku oraz że nie wystąpiły rozbieżności odnośnie do interpretacji i stosowania przepisów prawa lub postanowień statutu dotyczących przedmiotu i zakresu badania, przeglądu lub innych usług pomiędzy osobami zarządzającymi Bankiem a biegłym rewidentem, który dokonywał badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Banku, w okresie obowiązywania umowy, która uległa rozwiązaniu.

Zarząd Banku podał do publicznej wiadomości (raport bieżący nr 27/2017 z dnia 21 lipca 2017 roku), iż KNF, w piśmie z dnia 20 lipca 2017 r. nawiązującym do pisma BOŚ z dnia 16 czerwca 2017 r. - przedkładającej zaktualizowaną wersję Programu, zalecił dokonanie weryfikacji Programu Postępowania Naprawczego i przedłożenia jego aktualizacji w terminie 30 dni.

20 lipca 2017 r. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o OZE, wprowadzającą mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE. Podpisana przez prezydenta w dniu 14 sierpnia 2017r nowelizacja ustawy o OZE wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Opłata ma wynosić 125 proc. średniej ceny certyfikatów z poprzedniego roku, ale nie więcej niż 300,03 zł/MWh.

Bank jest w trakcie analizy wpływu nowelizacji ustawy na portfel OZE, której efekt będzie ujęty w następnych okresach sprawozdawczych.

Ponadto, 26 lipca 2017 r. został opublikowany projekt Rozporządzenia Ministerstwa Energii wprowadzającego wielkość obowiązku udziału OZE ze źródeł odnawialnych innych niż biogaz na poziomie 17,5% (w 2017 roku wynosi on 15,4%), natomiast ze źródeł biogazowych na poziomie 0,5% (w 2017 roku wynosi on 0,6%). Rozporządzenie dostosowuje poziom obowiązku OZE do założeń zawartych w uzasadnieniu poselskiego projektu nowelizacji Ustawy o OZE, wprowadzającej mechanizm powiązania opłaty zastępczej z rynkowymi cenami świadectw pochodzenia energii z OZE, i mających na celu niwelowanie nadwyżki zielonych certyfikatów. Przedmiotowe rozporządzenie w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w latach 2018–2019, zostało opublikowane w dniu 22 sierpnia 2017r. W ogłoszonym rozporządzeniu poziom obowiązkowego udziału OZE ze źródeł odnawialnych w 2018r pozostał zgodny z projektem, tj. 17,5% (oraz 0,5% dla biogazowni). Dodatkowo w Rozporządzeniu pojawił się poziom obowiązkowego udziału OZE także na rok 2019 – z tendencją wzrostową tj. 18,5%.

Bank jest w trakcie analizy wpływu rozporządzenia na portfel OZE, której efekt będzie ujęty w następnych okresach sprawozdawczych.

Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 4 września 2017 roku (raport bieżący nr 31/2017 z dnia 4 września 2017 roku) podjęła uchwałę o powierzeniu Panu Bogusławowi Adamowi Białowasowi pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku z dniem 11 września 2017 roku.

Bank w dniu 11.09.2017 r. powziął, na podstawie raportu bieżącego nr 37/2017 przekazanego przez Zarząd Energa S.A., informację o podjęciu przez Energa - Obrót S.A. Uchwały o wszczęciu postępowań sądowych i arbitrażowych, których przedmiotem ma być ustalenie nieistnienia stosunków prawnych, jakie miały powstać wskutek zawarcia przez Spółkę zależną z wytwórcami energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii dwudziestu dwóch ramowych umów sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia. Zarząd Spółki zależnej, której jedynym akcjonariuszem jest Emitent, podjął decyzję o zaprzestaniu realizacji Umów i o wszczęciu postępowań sądowych i arbitrażowych (wytoczeniu powództw) przeciwko kontrahentom, tj. podmiotom wytwarzającym energię elektryczną i sprzedającym Spółce zależnej prawa majątkowe, oraz bankom - cesjonariuszom.

W dniu 18 września 2017 roku Bank powziął informację na podstawie przesłanych pism przez Klientów Banku (dotyczy ca. 13% portfela farm wiatrowych), że:

1. Energa – Obrót S.A. doszła do przekonania, iż Umowy są bezwzględnie nieważne, a to ze względu na ukształtowanie ich treści w sposób sprzeczny z ustawą z dnia 29.01.2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
2. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, Energa – Obrót S.A. podjęła decyzję o wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności Umów do właściwych sądów.
3. Biorąc pod uwagę powyższe Energa – Obrót S.A. informuje, że zaprzestaje zawierania transakcji pozasesyjnych na warunkach określonych w umowach.

W dniu 19 września 2017 roku Bank otrzymał informację od jednej z farm wiatrowych o wpłynięciu do sądu pozwu złożonego przez Energa-Obrót S.A.

Do chwili obecnej Bankowi nie doręczono pozwów w stosunku do klientów Banku oraz Banku, w związku z czym BOŚ S.A. nie jest w stanie w sposób wiarygodny i racjonalny określić ich dokładnego wpływu na współczynniki kapitałowe, sytuację finansową i wynik Banku.

W dniu podpisania niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego w ocenie Banku zasadność pozwu nie jest możliwa do oceny.

22. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu pierwszego półrocza 2017 roku, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności

W I półroczu 2017 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. nie dokonywał zakupu ani sprzedaży akcji i udziałów w spółkach kapitałowych.

W I półroczu 2017 r. dokończona została likwidacja spółki BOŚ Nieruchomości spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i zostało wydane postanowienie o wykreśleniu spółki z Rejestru.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
20.09.2017 r.	Bogusław Białowąg	Wiceprezes Zarządu pełniący obowiązki Prezesa Zarządu	.....
20.09.2017 r.	Anna Milewska	Wiceprezes Zarządu	.....
20.09.2017 r.	Dariusz Grylak	Wiceprezes Zarządu	.....
Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych			
20.09.2017 r.	Grzegorz Stefanowski	Dyrektor Departamentu Rachunkowości	.....